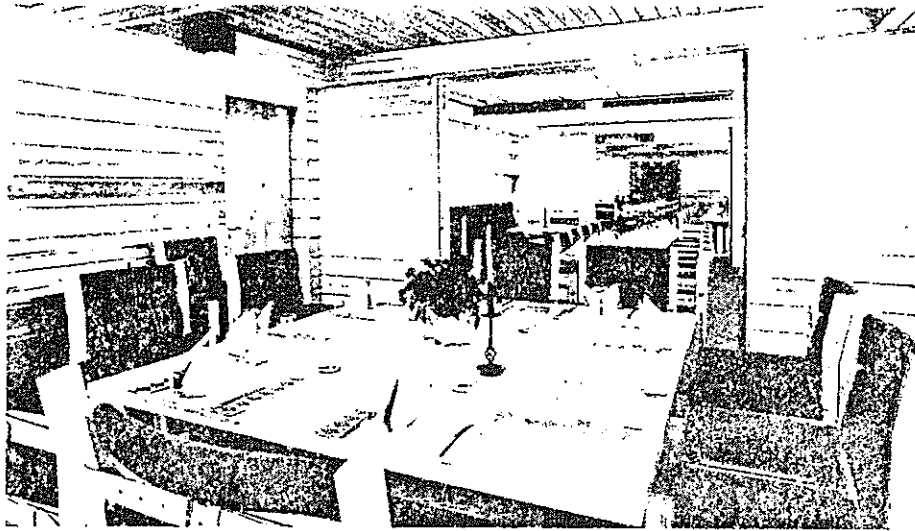

KYLKIRAUTA

N:o 4/1975

Helsingin matkalla käydään tietysti ravintola Kareliassa!

Karjalatalon uusi ravintola Karelia on erikoistunut herkullisiin karjalaisruokiin, joita aina löytyy ruokalistalta. Kesäaikaan voitte ravintolasalin lisäksi ruokailla myös aurinkoisella ulkoterassilla.

Mutta Karelia ei ole pelkästään hyvä ruokapaikka. Ravintolan eri kokoiset kabinetit antavat juhlavat ja samalla viihtyisät puitteet sekä erilaisille suvun ja perheen piirissä vietettäville juhlille että liikeneuvotteluille. Neuvotteluissa tarvittavat kokousvälineet toimitetaan talon puolesta.

Karjalatalossa on myös oma kappeli, jossa voidaan suorittaa hääparin vihkiminen ja lapsen kastaminen. Tilava takahuone saunan yhteydessä on puolestaan erinomainen ympäristö niin iloisille illanvietoille kuin tärkeille neuvotteluillekin. Ja illemmällä on mukava tanssia ravintola Kareliassa hyvien suomalaisen yhteiden tahtiin.

Tervetuloa Kareliaan viihtymään!

KARELIA

Karjalatalon ravintola. Käpylänsukuja 1, 00610 Helsinki 61
Hovimestari puh. 799 088 ja 799 319

Perusyhtymä Oy rakentaa luotettavasti: sillat, satamat ja kanavat; tiet, kadut ja rautatiet; voimalaitosten ja teollisuuden rakennusteknilliset työt; kunnallisteknilliset työt; paalutukset ym. perustamistyöt; ruoppaukset ja perkaukset; maankaivu-, louhinta- ja maansiirtotyöt sekä metsätalouden perusparannustyöt. Yhtiöllä on myös kaksi tiilitehdasta, jotka valmistavat julkisivutiiliä ja tiiliputkia. Perusyhtymä Oy rakentaa luotettavasti: sillat, satamat ja kanavat; tiet, kadut ja rautatiet; voimalaitosten ja teollisuuden rakennusteknilliset työt; kunnallisteknilliset työt; paalutukset ym. perustamistyöt; ruoppaukset ja perkaukset; maankaivu-, louhinta- ja maansiirtotyöt sekä metsätalouden perusparannustyöt. Yhtiöllä on myös kaksi tiilitehdasta, jotka valmistavat julkisivutiiliä ja tiiliputkia. Perusyhtymä Oy rakentaa luotettavasti: sillat, satamat ja kanavat; tiet, kadut ja rautatiet; voimalaitosten ja teollisuuden rakennusteknilliset työt; kunnallisteknilliset työt; paalutukset ym. perustamistyöt; ruoppaukset ja perkaukset; maankaivu-, louhinta- ja maansiirtotyöt sekä metsätalouden perusparannustyöt. Yhtiöllä on myös kaksi tiilitehdasta, jotka valmistavat julkisivutiiliä ja tiiliputkia.

PERUSYHTYMÄ OY

VIIPURINTIE 14

Yrjönkatu 2, 00120 Helsinki 12, puh. 90-13600,

YRITYKSEN TOIMINNAN TEHOSTAMINEN SITOO HUOMATTAVIA RESURSSIJA, JOTKA HARVOIN OVAT OMASTA ORGANISAATIOSTA SAATAVISSA.

MISTÄ RESURSSIT?

MONIPUOLINEN, MAAN SUURIN YRITYSJOHDON KONSULTTITOIMISTO ON PALVELUKSESSANNE. TAUSTANAMME OVAT SUOMALAISEN TALOUSELÄMÄN JOHTAVAT YRITYKSET SEKÄ VAHVA KOTIMAINEN JA KANSAINVÄLINEN KONSULTTIKOKEMUS.

SOITAKAA, NIIN SELVITETÄÄN YHDESSÄ YRITYKSENNE KEHITTÄMISKOHITEITA JA YHTEISTYÖMAHDOLLISUUKSIAMME.

OY MEC-RASTOR AB

SATAMAKATU 4,
00160 HELSINKI 16
PUH. 90-11 956

Rakennusliike KUMMILA OY

Viipurintie 14
puh 917-26311
13200 HÄMEENLINNA

Vietä kurssijuhlat Kasinolla

SUOSITTELEMME

- Karimo-salia: kokouksiin
- Juhlasalia: eliittijuhliin
- Marski-kabinettia: edustustilaisuuksiin
- Sailor-kabinettia: merenhenkisille
- Pilotti-kabinettia: ilmailua harrastaville
- Jääkäri-kabinettia: perinteen vaalijoille
- Korsu-kabinettia: sotakavereille
- Ala-kabinettia: kiireisille
- Ravintolasalia: kaikille

Laivastokatu 1
Helsinki

OY RAKENNUSTUOTE

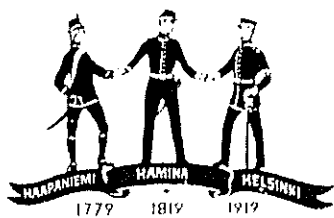
Annankatu 9
puh 90-661787
00120 HELSINKI 12

SISÄLTÖ

Miksi Kadettikuntaa tarvitaan.....	3
Suomen turvallisuuspolitiikan historiallinen perusta	4
Taloudellinen maanpuolustus.....	8
Ruotsalainen näkemys sotilasammattista	11
Torvet ja urheilut	13
Forsselliaana Kadettikoulussa	14
Kahvikasta Tapania.....	18
Puolustusvoimien ylempi upseeristo 1918–1974.....	19
Löytyykö henkisen sodankäynnin tutkijaa?	23
Kadettikunta ja Kylkirauta radiossa	27
Kenraali ja idealisti	30
Runoratsulla kaaderiksi	34
Puolesta ja vastaan	38
Toiminnanjohtajan palsta	40
Kultaisia ohjeita nuoremmille upseereille.....	42
Lahden kadettipiirin toimintaa.....	43
Kadettikurssien kuulumisia	44
Syntymäpäiväluettelo	46
Itse asiasta	48
In memoriam.....	48

Kansi: Monessa sotilas mukana! (SA-
Kuva)

Vyotti minkan vyotarolle
Kupeellensa kylkraudan

KYLKIRAUTA

N:o 4/1975

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 110

Päätoimittaja: Evl Martti Sinerma
Pettus os. puh. Hki 625801

Toimitussihteeri: VTM Erkki
Paukkunen
Pettus os. puh. Hki 625801

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Ecro Sauri
Hannu Sinerma
Juha Tanttu
Sakari Virkkunen

Toimitusneuvosto

Per Heinrichs
Anssi Huovila
Erik Lagerström
Toivo Lehmusvirta
Pentti Palmu
Lauri Reunala
Reino Waris
Gunnar Öhman

Ilmoitushankinta

Evl Toivo Lehmusvirta
Nahkahousuntie 6 C 76
00200 Helsinki 20, puh 90-671983

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:

rouva Irja Wonkka, Kadettikunnan
toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Sirkka-Liisa Törmänen, Puna-
vuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15, puh
Hki 665 739

Tilaushinta 10 mk/v
Irtonumerot 2,50 mk
Aikakauslehtien liiton jäsen

MIKSI KADETTIKUNTAA TARVITAAN

Tänä päivänä ei enää puhuta Kadettikunnan tarpeettomuudesta. Kun aikanaan käytiin keskustelua kahden upseerijärjestön, Upseeriliiton ja Kadettikunnan päällekkäisyydestä, kaksinkertaisen työn määrästä ja toisen, lähinnä Kadettikunnan lakkauttamisesta, se johtui yksinomaan molempien järjestöjen tehtävien selkiintymättömyydestä.

Kun muutama vuosi sitten Upseeriliitto ja Kadettikunta sopivat työn jaosta ja antoivat siitä julkilausuman, ymmärrettiin yksimielisesti upseeripiireissä, että molemmat järjestöt ovat tarpeen. Sopimuksen mukaisesti Upseeriliitto on keskittynyt ensisijaisesti ammatti- ja etujärjestötoimintaan, minkä tärkeyttä kukaan ei voi asettaa kyseenalaiseksi. Kadettikunnan vastuulle lankesi maanpuolustusaatteellinen työ sekä upseeriston keskinäisen yhteenkuuluvaisuuden rakentaminen ja sen ylläpito.

Kadettikunnan toiminnan päämääränä on koota niin aktiivipalveluksessa kuin reservissäkin olevat jäsenensä tehokkaaseen työhön turvallisuuspolitiikkamme mukaisen maanpuolustustyön lujittamiseksi. Tässä mielessä se on järjestänyt seminaareja ja koulutustilaisuuksia jäsenille sekä erityisille kohderyhmille ja tiedotus-, keskustelu sekä juhlatilaisuuksia kaikille kansalaisille. Jäsenten ammatillinen tieto ja taito on asetettu kaikkien niitä tarvitsevien käyttöön koko valtakunnan alueella.

Parikymmentä vuotta sitten ammattiyhdistystoiminta oli vielä lapsenkengissä, ainakin upseerien osalta. Tänä päivänä se on kivenkovaa eturyhmyöskentelyä, missä ei "armoa tunneta". Aatteella ei siellä ole mitään tekemistä, eikä saakkaan olla. Siinä taistellaan leivästä.

Kadettikunnan työskentelykenttä on laaja. Kuvaannollisesti sanoen se tarjoaa puitteet muulle maanpuolustustoiminnalle. Upseeriliitto on välttämätön, mutta niin on myös Kadettikuntakin.

Martti Sinerma

Suomen ulkopolitiikan uskottavuuden vahvistamisessa puolustuspolitiikallamme on keskeinen sija. YVA-sopimus on jo lähes kolmen vuosikymmenen ajan ollut eräs Suomen puolueettomuuspolitiikan perusasiakirja.

Viimeaikaiset keskustelut ovat osoittaneet, että Suomen ja Norjan rajajärjestelyjäkään koskeva ajatus ei ole menettänyt ajankohtaisuuttaan. Siinä muutamia näkemyksiä, joita ulkoasiainministeriön jaostosihteeri Markku Reimaa on esittänyt oheisessa kirjoituksessaan.

Markku Reimaa

SUOMEN TURVALISUUSPOLITIIKAN HISTORIAALLINEN PERUSTA

Suomen tämän päivän turvallisuuspolitiikan taustaa tarkasteltaessa on luonnollisesti paikallaan keskittyä sille luonteenomaisiin piirteisiin. Tällä perusteella voimme rajata aiheen käsittelyä sekä ajallisesti että asiallisesti ja välttää uppoutumasta menneiden tapahtumien yksityiskohtaiseen luetteloimiseen. Tarkastelun takarajaa tarvitsee tällöin tuskin asettaa itsenäisyyden syntyvaiheita kauemmaksi. Sieltä lähtien kehityslinjat ovat olleet katkeamattomat. Ensimmäisen maailmansodan seurauksena syntyneenä valtiona Suomi ylläpitää edelleen samaa kansainvaltaista yhteiskuntajärjestelmää ja samoja perustuslakeja eikä edes toisen maailmansodan mullistukset aiheuttaneet niissä väkivaltaisia muutoksia. Tänä keskustellaan siitä, minkä luonteisia perustuslakimuutosten tulisi tai ne voisivat olla.

ULKOPOLITIIKAN USKOTTAVUUS

Toisen maailmansodan jälkeen Suomen turvallisuuspolitiikan soveltamisessa käytäntöön tapahtui tiettyjä muutoksia. Pyrkimys 1930-luvun toisella puoliskolla ns. pohjoismaiden puolueettomuuden turvin takaamaan maamme turvallisuuspoliittinen asema ei saanut kaikilta osapuolilta riittävää tunnustusta osakseen. Toisaalta puolueettoman maan harjoittaman politiikan edellytykset eivät 1930-luvun Euroopassa olleet parhaat mahdolliset. Ne säilyivät jatkuvan spekuloinnin kohteina voimayhmittymien välissä.

Toisen maailmansodan jälkeisen ajan turvallisuuspolitiikan sovellutuksesta voitaisiin sen sijaan ehkä sanoa, että sen mukana ulkopoliitikasta tuli tasavertainen työväline puolustuspolitiikan rinnalla. Suomen harjoittama rauhantahoton puolueettomuuspolitiikka pyrkii ennen kaikkea rauhantilan vahvistamiseen lähiympäristössämme, Pohjois-Euroopassa ja siten koko Euroopassa. Tämän ulkopoliittikan uskottavuuden vahvistamisessa puolustuspolitiikkalamme on keskeinen sija.

Suomen turvallisuuspoliittisten sovellutusten muutos ei tietenkään tapahtunut kokeilumielessä, vaan toisen maailmansodan antamien koviin opetusten saattelemana. Suhteidemme rakentaminen luottamukselliselle pohjalle Neuvostoliiton kanssa oli ensimmäisiä tehtäviä. J.K. Paasikiven aloittamasta ja nykyisen tasavallan presidentin jatkamasta ulkopoliittisesta suuntauksesta voidaan sanoa muodostuneen jo instituution. Tämän puolueettomuuspoliittisen linjan kehityksessä voidaan erottaa ajanjaksoja, joille oli luonteenomaista niin Suomen etujen ajaminen kuin myös laajempien kansain-

välisen tapahtumakehitysten heijastuminen Suomeen ja sen turvallisuuspoliittiseen asemaan. Viime vuosien tapahtumien valossa tämä linja on entisestään vakiintunut ja se on viimeksi saanut ETYK:in huippukokouksen arvovaltaisten osanottajien taholta kansainvälistä tunnustusta.

TOSIASIOIDEN TUNNUSTAMINEN

Turvallisuuspolitiikan perustekijöihin kuuluu luonnollisesti maantiede. Se on muuttumaton tekijä, jonka mukaisesti Suomi voidaan luonnehtia joko Pohjoismaaksi, Itämeren maaksi ja alueeksi, jonka merkitys Neuvostoliiton luoteisosan turvallisuudelle on kiistaton. Aina emme ole halunneet allekirjoittaa näitä määrittäviä samanaikaisesti.

Olemme aikoinaan jaotelleet ne hyväksytyihin ja hylättäviin. Toisen maailmansodan kokemukset auttoivat kuitenkin tunnustamaan ns. itsestään selviä tosiasioita: "Maantieteelle emme voi mitään". Toisaalta toisen maailmansodan jälkeiset vaiheet ovat osoittaneet, että Suomen asemaa ja sen harjoittamaa puolueettomuuspolitiikkaa on väkijäntä verrata jonkin muun maan toteuttamaan puolueettomuuteen. Maantieteellinen asema, historiallinen tausta ja viimeisten vuosikymmenien kokemukset poikkeavat maasta riippuen siinä määrin toisistaan, ettei tällainen vertailu ole edustava. Näiden tosiasioiden tunnustaminen ja uuden ulkopoliittisen roolin omaksuminen ei ole kuitenkaan ehkäissyt aktiivisuuttamme eikä rajannut toimintavapauttamme omien kansallisten etujemme kannalta elintärkeissä kysymyksissä. Tämä koskee niin ulko-, kauppaa-, kuin puolustuspolitiikkaakin.

Suomen turvallisuuspolitiikan suunta-aiivat toisen maailmansodan jälkeen ovat hahmottaneet Pariisin rauhansopimus vuodelta 1947 ja vuotta myöhemmin Suomen ja Neuvostoliiton kesken solmittu Ystävyys-, Yhteistyö- ja Avunantosopimus.

Rauhansopimuksen veloitteiden täyttämistä aiheutui välittömiä toimenpiteitä, jotka koskivat mm. puolustuslaitoksemme rauhanajan vahvuuksia. Sotakorvausten suoritusten täyttäminen antoi maamme teollisuudelle ennen näkemättömän haasteen, josta suoriutumisen merkitsi samalla sekä itseluottamuksen vahvistamista että maamme elinkeinoelämän rakenteen monipuolistumista. 1950-luvun alkuvuosista lähtien maamme vientiteollisuuteen on kuulunut merkittävänä osana ns. raskas metalliteollisuus.

Rauhansopimuksen juridisesti vielä viimeistelemättömänä osana on lopul-

linen rauhansopimus Saksan ja sen kanssa liitossa olleiden valtioiden ja toisaalta voittajavaltioiden kesken. Suomi on sitoutunut tunnustamaan tällaisten sopimusten velvoitteet.

PUOLUEETTOMUUSPOLITIIKAN PERUSASIAKIRJA

Ystävyys-, Yhteistyö- ja Avunantosopimus on jo lähes kolmen vuosikymmenen ajan ollut eräs Suomen puolueettomuuspolitiikan perusasiakirja. Sen syntyvaiheista voidaan lukea myös suomalaisen käden jälki, sillä onhan sopimuksen johdantoon sisältyvä maininta "pyrkimyksistämme pysyttävä suurvaltioiden eturistiriitöiden ulkopuolella" viitoittanut toimintaamme kansainvälisessä kanssakäymisessä jo vuosikymmenten ajan. Vaikka sopimus ei olekaan sotilasliittosopimus, siihen sisältyy myöskin sotilaallisia näkökohtia. Ne ovat luonteeltaan puolustuksellisia ja rajoittuvat tilanteeseen, jolloin Suomi tai Neuvostoliitto Suomen alueen kautta joutuvat aseellisen hyökkäyksen kohteeksi Saksan tai muun sen kanssa liitossa olevan valtion taholta. Tällöin Suomi tulee velvollisuksiensa mukaisesti kohdistamaan kaikki käytettävissä olevat voimansa hyökkäyksen torjumiseksi. Suomen toiminta rajoittuu Suomen alueelle. Sotilaallisten toimenpiteiden aloittamiseen ei myöskään liity automaattisuutta vaan hyökkäysuhka tulee todeta molemminpuolisesti, minkä jälkeen sopimuspuolet tulevat neuvottelemaan keskenään. Konsultaatioiden aloittamisesta on puolestaan tasavallan presidentti todennut, että Suomen etujen mukaista on pysyttää aloite omissa käsissä.

YYA-sopimusta on jatkettu jo kahdesti vuosina 1955 ja 1970 niin että se on voimassa vuoteen 1990. Sopimuksen voimassaoloaika jatkuu automaattisesti viisi vuotta kerrallaan. Sen jatkamisajankohdat todistavat puolestaan sen tosiseikan, etteivät Suomen ja Neuvostoliiton suhteet perustu konjektuureihin. Kun sopimusta vuonna 1955 ensimmäisen kerran jatkettiin se tapahtui merkittävien tapahtumien yhteydessä. Neuvostoliitto oli ilmoittanut luopuvansa Porkkalan vuokra-alueesta ennen sopimuskauden päättymistä. Samanaikaisesti Suomi yhdessä kuudentoista muun maan kanssa hyväksyttiin Yhdistyneiden Kansakuntien jäseneksi. Suomesta tuli myös Pohjoismaiden Neuvoston jäsenmaa.

Kyseinen tapahtumasarja oli erittäin merkityksellinen myös Suomen turvallisuuspoliittisen aseman kannalta. Vieraan valtion tukikohdasta vapautuminen loi luonnollisesti lisääntyvää uskottavuutta Suomen puolueettomuuspoliittiseen asemaan. Samalla tapahtuma oli

osoitus Suomen ja Neuvostoliiton keskinäisten suhteiden kehittymisestä luotamuksen asteelle. Seuraavana vuonna neuvostoliittolaisissa lausunnoissa todettiinkin Suomi ensimmäisen kerran puolueettomaksi maaksi. Pohjoismaiden neuvoston jäsenyydellä pyrimme puolestamme osoittamaan yhteenkuuluvuutemme pitkäaikaiseen historialliseen traditioon pohjoismaisen kehityksen kanssa. Jäsenmaiden turvallisuuspoliittisesti erilaiset perusratkaisut eivät ole estäneet monipuolista yhteistyötä tämän järjestön puitteissa, jonka toimialaan sotilaspoliittiset asiat eivät kuulu.

Liittyminen Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenmaiden joukkoon merkitsi puolestaan turvallisuuspoliittisen käyttäytymisemme globalisoinnista. Suomi onkin aina vuodesta 1956 lähtien osallistunut aktiivisesti maailmanjärjestön rauhan- turvaamistoimintaan eri puolilla maailmaa. Tästä toiminnasta on jo yli 7000 suomalaisella omakohtaisia kokemuksia. Maailmanjärjestön jäsenenä olemme voineet osaltamme toteuttaa myös sitä puolueettomuuspolitiikan perusominaisuutta, että Suomi pyrkii ylläpitämään hyviä suhteita kaikkiin valtioihin.

EEC JA SEV

Kauppapolitiikan kohdalla 1950- ja 1960-lukujen taite merkitsi niin ikään suuria muutoksia. EFTA:n ulkojäsenyyden myötä siirryimme ulkomaankaupassamme vapaakauppapolitiikkaan, minkä johdosta kansainvälinen kauppamme nopeasti vilkastui. Samanaikaisesti järjestimme kauppapoliittiset suhteemme Neuvostoliittoon vastaavalle pohjalle. Tunnettua on, että kansantulomme joka neljäs markka tienataan ulkomaankaupastamme. Tästä syystä Suomi ei voinut jättää huomioimatta myöskään 1960-loppupuolella jatkunutta yhdentymiskehitystä. Tilanteen merkityksellisyyttä korosti se, että suurimpiin kauppakomppaneihin perinteisesti kuuluva Englanti haki Euroopan talousyhteisön jäsenyyttä. Englannin esimerkkiä seurasi välittömästi myös Tanska.

Koska Suomi ei myöskään kauppapolitiikan kysymyksissä ota kantaa suurpoliittisesti kiistoja herättäviin kysymyksiin se ei voinut hyväksyä Yhteismarkkinoiden peruskirjan edellyttämää poliittista yhteistoimintaa. Niinpä Suomi päätyikin keväällä 1973 EEC-maiden kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen tullisopimukseen, joka koskee ensisijaisesti teollisuustuotteiden vapaakauppaa. Suomen sisäisen lainsäädännön osalta sopimusratkaisua täydentävät markkinahäiriölait.

Samanaikaisesti tämän kanssa Suomi solmi puitesopimuksen Keskinäisen ta-

loudellisen avun neuvoston (SEV) kanssa. Tämän sopimuksen mukaisesti tarjoutuu Suomen ja SEV-maiden kesken entistä parempia mahdollisuuksia kehittää yhteistyötä kaupan eri aloilla. Tätä toimintaa varten on sittemmin perustettu mm. Suomen ja keskinäisen taloudellisen avun neuvoston jäsenistä yhteistyökomissio. Näiden kokonaisratkaisujen jälkeen ainoastaan muut sosialistiset maat kuin Neuvostoliitto jäivät vapaakauppajärjestelyjen ulkopuolelle. Viime vuonna onkin jo allekirjoitettu muutaman sosialistisen maan, Tshekoslovastian, Bulgarian ja Unkarin kanssa kaksipuoliset sopimukset, joilla pyritään keskinäisessä kaupassa turvaamaan molemminpuolisesti yhtäläiset tullenlennuksista johtuvat edut.

Euroopan talousyhteisön kanssa käytyjen neuvottelujen aikana heräsi Suomessa vilkas keskustelu siitä, oliko Suomen tavoittelema kokonaisratkaisu sen etujen mukainen vai ei. Kuten tasavallan presidentti uudenvuoden puheensa 1973 päätteeksi totesi, Euroopan yhdentymiskehitystä oli tarkasteltava Euroopan kaikkien maiden muodostaman kokonaisuuden tarjoamasta näkökulmasta. Tällä tavoin myös Suomi saattoi parhaalla mahdollisella tavalla toteuttaa kansalliset etunsa Euroopan muuttuvan kauppapoliittisen kehityksen puitteissa.

KONSULTAATIOT JA YDINASEETON POHJOLA

Mikäli luonnehdimme 1950 lukua idänsuhteidemme vakiintumisen kaudeksi voidaan 1960 lukua puolestaan pitää puolueettomuuspolitiikan perusteiden rakentamisen vuosikymmenenä. Heti vuosikymmenen alussa tasavallan presidentti suoritti useita valtiovierailuja läntisiin suurvaltoihin. Näiden vierailujen yhteydessä Suomen puolueettomuuspolitiikka sai osakseen myös länsivaltojen virallisen tunnustuksen. Näiden vierailujen yhteydessä pidetyistä puheista on myös tuttu ns. suomalainen paradoksi: voimme hoitaa ja kehittää suhteitamme länteen sitä paremmin, mitä paremmat suhteemme ovat itään! Osaksi juuri tämän tuloksen valossa puolustuslaitos saattoi vuonna 1963 soveltaa ohjaushankintojen osalta niin Neuvostoliiton kuin myös Englannin hyväksymää tulkintaa. Puolustukselliset ohjusaseet kuuluvat siitä lähtien kalustoomme.

Noottikriisi syksyllä 1961 oli monitoimien tekijöiden tulos. Siitä on myös esitetty hyvinkin erilaisia selityksiä. Neuvostoliitto näki Saksan Liittotasavallan voiman kasvamisen huolestuttavana tekijänä yleensä Pohjois-Euroopan ja Itämeren aluetta ajatellen. Samanaikaisesti Pohjoismaiden Nato-jäsenmaat Norja ja

Tanska ilmoittivat osallistuvansa Naton Itämeren laivaston esikunnan työskentelyyn. YYA-sopimuksen konsultaatiomekanismia koeteltiin nyt ensimmäisen kerran. Presidentti Kekkonen ja neuvostojohtajan välisissä keskusteluissa koko Pohjolan tilanteen järkkäminen näytteli keskeistä osaa. Presidentti Kekkonen tavoitteena oli pyrkiä osaltaan siihen, ettei sotilaallisen valmiuden aste Pohjolassa kohoaisi, mikä olisi voinut olla seurauksena siitä, jos YYA-sopimuksen mukaiset konsultaatiot olisivat toteutuneet. Viittaamalla konsultaatioiden mahdollisesti muualla. Skandinaviassa herättämään levottomuuteen presidentti Kekkonen sai puolestaan neuvostojohdon vakuuttuneeksi siitä, etteivät konsultaatiot olleet siinä tilanteessa tarpeellisia.

Tasavallan presidentin ydinasetonta Pohjolaa (1963) ja Suomen ja Norjan rajajärjestelyjä (1965) koskevat ehdotukset ovat jatkoa saman aiheen käsitteilylle. Näiden ehdotusten tarkoituksena on pyrkiä vähentämään Suomen lähipiirissä syntyvien konfliktien todennäköisyyttä niin pitkälle kuin suinkin mahdollista. Esittäessään ajatuksen Suomen ja Norjan rajan rauhoittamisesta sopimusjärjestelyin presidentti Kekkonen huomautti, että tällaisen tilanteen jälkeen "Suomen maarajat olisivat niin hyvin suojatut kuin ne sopimuksilla voidaan suojata". Vaikka ajatukset ensimmäisen kerran esitettiin jo vuosia sitten ne ovat yhä päteviä. YK:n piirissä on viimeksi suoritettu Suomen tekemän aloitteen pohjalta tutkimus ydinasettomien vyöhykkeiden perustamisesta. Toisaalta viimeaikainen keskustelu Kalottialueen turvallisuudesta osoittaa, että Suomen ja Norjan rajajärjestelyjäkin koskeva

ajatus ei ole menettänyt ajankohtaisuuttaan.

SUOMI YK:SSA

Yhdistyneillä Kansakunnilla ja sen Turvallisuusneuvostolla on YK:n peruskirjan mukaisena päätavoitteenaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitäminen. Suomi on aina pitänyt YK:n toimintaa eräänä keskeisistä kansainvälisen yhteistoiminnan muodoista. Etenkin 1960-luvulla Suomi saattoi antaa oman merkittävän panoksensa useallakin eri tavalla maailmanjärjestön työhön. Vuodesta 1964 lähtien suomalaiset rauhanturvajoukot ovat olleet yhtäjaksoisesti turvaamassa rauhaa Kyproksella. Suomalaisia sotilasalan asiantuntijoita on käytetty muuallakin erikoistehävissä. Paraikaa kenraaliluutnantti Siilasvuo on YK:n korkein edustaja koko Lähi-Idän rauhan turvaamistehävissä.

Suomen rooli eräänä Turvallisuusneuvoston vaihtuvana jäsenenä vuosina 1969–70 sai osakseen tunnustuksen sanoja kaikilta tahoilta. Välittömästi tämän jälkeen Suomen YK-suurlähettiläs oli eräs pääehdokkaista pääsihteerin virkaan U Thant'in jälkeen. Ei ole sattuma, että strategisten aseiden rajoittamisesta (SALT) Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kesken käydyt neuvottelut juuri vuosina 1969–72 sijoitettiin Helsinkiin. Puolueettomuutta johdonmukaisesti harjoittavana maana Suomi sai tällöin myös teknillisesti osoittaa pystyvänsä huolehti-

maan suuretkin kansainväliset mitat vaativista järjestelyistä.

Saksan Liittotasavallan uusi idänpolitiikka ja sen solmimat sopimukset väkivallan käytön kieltämiseksi ja sillä uhkaamisesta Neuvostoliiton, Puolan ja SDT:n kanssa avasivat tietä uudelle jännityksen lievenemiskehityksen vaiheelle. Neljän vallan keskenään Berliiniä koskeva sopimus puolestaan pyrki takaamaan sen, että tämä sodan jälkeisen Euroopan historian kriisipesäke oli jäämässä historiaan. Noista vuosista lähtien detente – jännityksen lieventyminen tai lievennyskehitys – on kuulunut vallitsevana terminä kuvaamaan Euroopan tilanteen nykyvaihetta. Tämän prosessin päämäärät soveltuvat sellaisenaan myös Suomen omiin kansallisiin etuihin. Euroopan rauhantilan vahvistaminen ja Euroopan valtioiden ja kansojen välisen yhteistyön monipuolistaminen ja lisääminen ovat viimeksi saaneet arvovaltaisen vahvistuksensa ETYK:in päätöksiäkirjan muodossa. Tämä kehitysprosessi mahdollisesti toukokuussa 1969 Suomen hallituksen ETYK-aloitteen ja ns. Saksojen pakettiehdotuksen syyskuussa 1971.

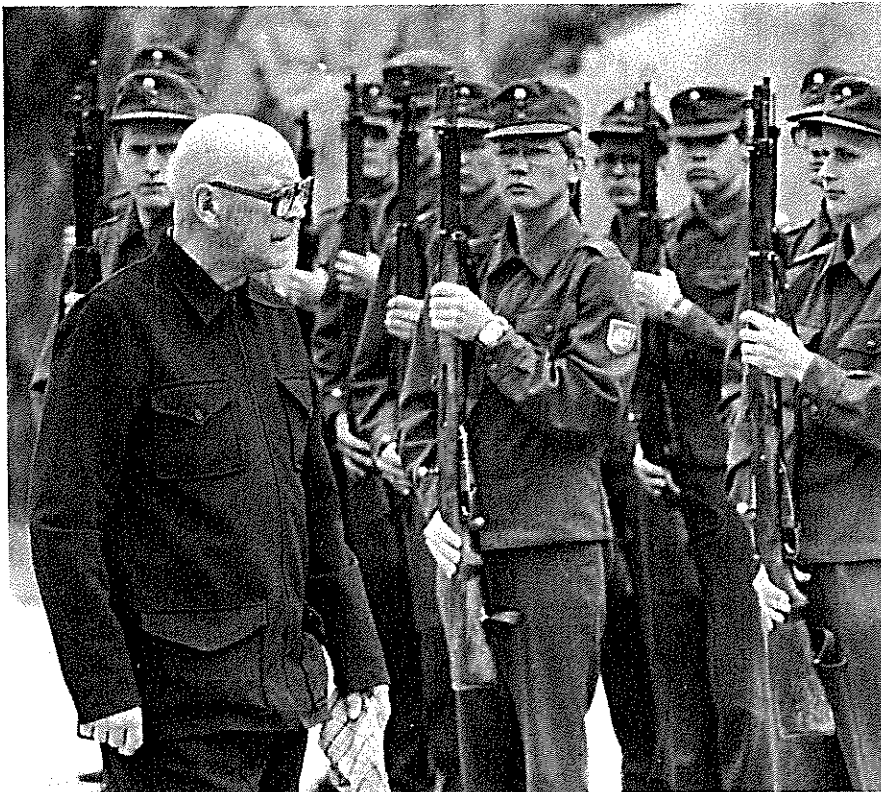
PUOLUSTUSVOIMIEN TEHTÄVÄ KAKSINAINEN

Saksojen osalta oli toisen maailmansodan jälkiselvitykset jääneet loppuun suorittamatta. Niin kauan kuin Saksojen

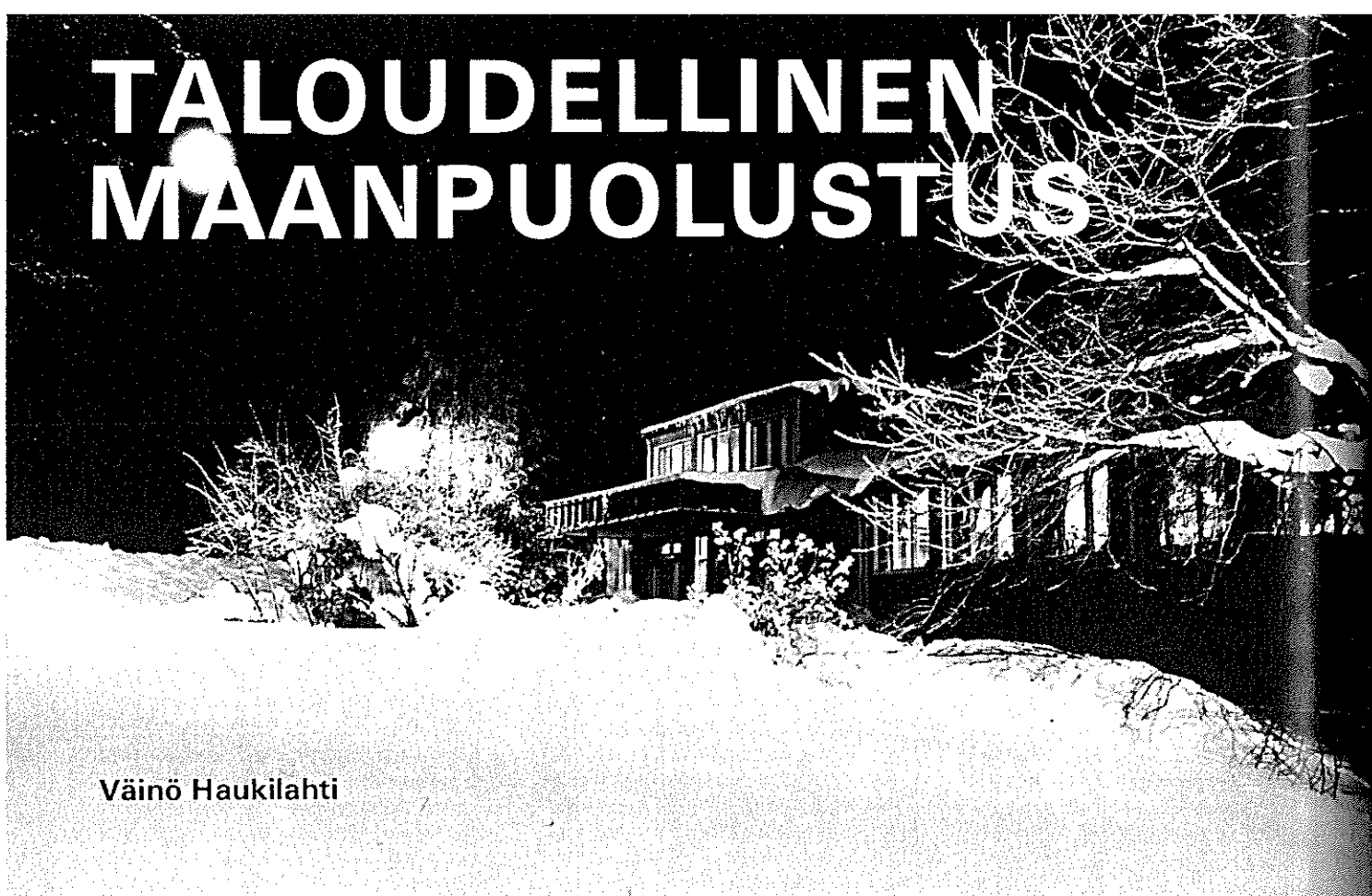
suhteet muodostivat suurvaltapolitiittisen kiistakysymyksen ei myöskään Suomessa ollut tarkoituksenmukaista pyrkiä yksipuolisiin toimenpiteisiin ottamaan siihen kantaa. Nimenomaan Liittotasavallan toimesta toteutettu sovintopolitiikka mahdollisti sen, että myös Suomi saattoi toteuttaa suhteensa normalisoimisen molempien Saksan valtioiden kanssa. Tällainen avointen kysymysten selvittäminen tuli mahdolliseksi vasta sitten, kun sille oli luotu mahdolliset edellytykset; Suomi oli tunnustanut molempien Saksojen olemassaolon sekä solminut niiden kanssa normaalit diplomaattiset suhteet. Varsinaisissa suhdeneuvotteluissa sovittiin lisäksi muista kokonaisjärjestelyyn kuuluvista kysymyksistä, kuten Suomen puolueettomuuspolitiikan tunnustamisesta, väkivallan käytön tai sillä uhkaamisen kieltämisestä sekä vielä avoimina olleista taloudellisista kysymyksistä. Samalla hetkellä kun Euroopan turvallisuudesta vastuussa olevien maiden edustajat 22.11.72 istuutuivat Dipolissa pöydän ääreen aloittaakseen monenkeskiset Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin valmistelut, Suomi saattoi todeta omaavansa normaalit diplomaattisuhteet kaikkiin osantottajavaltioihin. Toisen maailmansodan tuloksena osittain avoimeksi jäänyt rengas oli nyt umpeutunut.

Juuri voimaan tullessa laissa puolustusvoimista todetaan havainnollisella tavalla se, miten puolustusvoimien tehtävät ja niiden tavoitteet liittyvät tärkeänä osana turvallisuuspolitiittiseen työhön. Mikäli ulkopoliittikkamme toiminnan painopiste on kiistattomasti rauhanalaisessa toiminnassa ja nimenomaan niiden olosuhteiden luomisessa, jotka ehkäisivät sotilaallisen selkkauksen syntymisen on puolustusvoimiemme tehtävä kaksinainen. Se pyrkii ylläpitämään toiminnallista valmiutta ja suorituskykyä niin rauhantilaa kuin myös hyökkäyksen torjuntatilannetta ajatellen. Rauhanaikaisessa toiminnassa sen tulee pystyä suojamaan puolueettomuutemme, hoitamaan valvontatehtävät sekä antamaan tarvittaessa virka-apua järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä. Merkittävän rauhanaikaisen toiminnan muotona on jo edellä mainittu osallistuminen Suomen rauhanturvatoimintaan YK:n puitteissa.

Silloin kuin kaikki nämä perusturvallisuuden, laajasti käsitettynä, turvaamiseen tähtäävät toiminnot niin ulkopoliittikan, kauppapolitiikan kuin puolustuspolitiikkankin suhteen ovat keskenään sopusoinnussa, silloin voimme olla vakuuttuneita siitä, että myös Suomen turvallisuuspolitiittiset edut tulevat parhaalla mahdollisella tavalla huomioon otetuiksi. □

TALOUDELLINEN MAANPUOLUSTUS

Väinö Haukilahti

Kylminä pakkasöinä kuutamon valaistessa valjusti maisemaa tarvitaan asumuksissa lämpöä. Sitä syntyy polttoaineiden avulla, jolloin kulutetaan energiaa. Energiasta pääosa syntyy ulkomailta tuotettujen polttoaineiden avulla. Mistä niitä saadaan, jos tulee kriisi. Näistä ja muista taloudelliseen maanpuolustukseen liittyvistä asioista kertoo puolustustaloudellisen suunnitelukunnan toimistopäällikkö, diplomi-insinööri ja kadetti n:o 1186.

Taloudellisella puolustusvalmiudella tarkoitetaan kansakunnan kykyä tyydyttää väestön ja yhteiskunnan materiaaliset tarpeet mahdollisimman kansainvälisen kriisin aikana. Toisin sanoen, poikkeuksellisissa oloissa meidän pitäisi tulla toimeen pääasiassa oman maan tuotteilla. Sen lisäksi pitäisi elintärkeitä tuontitavaroita olla varastossa niin paljon, että ne riittäisivät koko kriisin ajaksi, sillä mahdollisuudet ostaa, tuoda maahan ja omilla vientituotteilla maksaa meille välttämättömät tuontitavarat voivat poikkeuksellisissa oloissa olla ajoittain äärimmäisen rajoittuneet.

Teollistuneen yhteiskunnan kehityselementti on kuitenkin merkittävältä osalta vapaaseen kasainväliseen yhteiskuntaan ja häiriöttömään ulkomaankauppaan. Korkean elintasomme ylläpitäminen on mahdollista vain, jos voimme ostaa riittävästi ulkomaisia polttoaineita, meiltä puuttuvia raaka-aineita sekä sellaisia puolivalmisteita ja valmiita tuotteita, joita emme voi tai joita ei kannata valmistaa omassa maassa. Rinnan elintason nousun kanssa onkin ulkomaankauppamme suhteellinen osuus jatkuvasti kasvanut. (Vertaa tuonnin ja bruttokansantuotteen määrää toisiinsa. Esim. vuonna 1973 oli tuonti 16 597

mmk ja bruttokansantuote tuotantokustannushintaan 57 818 mmk eli tuonti oli 28% bruttokansantuotteesta. Vastaava suhdeluku vuonna 1960 oli 24 % ja vuonna 1950 vain 19%.) Riippuvaisuutemme tuonnista on moniin maihin verrattunakin huomattavan suuri. (Tuonnin ja bruttokansantuotteen suhde esim. v. 1969 oli Suomessa 25%, Norjassa 30%, Sveitsissä 29%, Ruotsissa 21%, Englannissa 18%, Länsi-Saksassa 15% ja USA:ssa ja Neuvostoliitossa arviolta noin 4%.)

Vaikka talouselämän voimakas kehitys on monin tavoin lisännyt varsinkin teollista tuotantokykyämme, ei se kokonaisuudessaan aina merkitse tuotannon omavaraisuuden lisäämistä. Pitkemminkin päinvastoin yhä suurempi osa lopullisista käyttötuotteista tehdään eri maissa valmistetuista osista tai tuotteen valmistuksesta on luovuttu, koska osto muualta on taloudellisempaa. Teknisen kehityksen myötä ovat yhteiskunnan tarpeet samalla kehittyneet entistä moninaisemmiksi ja vaativimmiksi, eikä niiden tyydyttämisessä voida enää tinkiä samassa määrin kuin vielä viime sotien aikana.

Taloudellisen puolustusvalmiuden kannalta meidän tulisi kehittää elintär-

keän tuotannon omavaraisuutta ja kerätä varastoja. Taloudellisen kehityksen kannalta meidän tulisi noudattaa toimialarationalisointia, t.s. kehittää vain meille luontaista tuotantoa ja kansainvälisen kilpailukykyämme säilyttämiseksi välttää kustannuksia lisäävää varastointia. Vaatimukset ovat yhteensovittamattomia.

ELINTARVIKE- JA TEOLLISUUS- TUOTANNON SEKÄ ENERGIA- HUOLLON OMAVARAISUUS

Vaikka normaalioloissa kulutamme varsin moninaisia ulkomaisia elintarvikkeita (sokeria, vihanneksia, hedelmiä, rasvoja ja kalaa) on tuonnin osuus väestön ravinnosta vain noin kuudennes. Kun toisaalta viemme ulkomaille suurin piirtein vastaavan määrän oman maataloutemme tuotteita (lähinnä karjataloustuotteita ja ajoittain myös viljaa) on nykyinen maataloustuotantomme riittävä tyydyttämään väestön ravintoenergian tarpeen. Poikkeuksellisissa oloissa polttoaineiden, lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden ja työvoiman niukkuus tulee ilmeisesti vähentämään tuotantoa, joten nykyistä suurempi osa kasvinviljelytuotteista (mm vilja ja perunat) on käytettävä ihmisravinnoksi ja tätä varten rajoitettava karjataloutta. Jos maatalouden välttämätön tuotantotarvike- ja työvoimatarve voidaan tyydyttää, on todennäköistä, että kriisin aikanakin väestön elintarvikehuolto voidaan täten turvata omavaraisesti.

Teollisuuden omavaraisuudesta on tuotteiden suunnattoman moninaisuuden takia vaikea antaa yleiskuvaa. Kriisin aikaa ajatellen on muistettava, että monien teollisuustuotteiden käyttöaika on pitkä ja sitä voidaan korjaustoiminnalla vielä jatkaa. Useiden tuotteiden uutishankinnoista voidaankin poikkeuksellisissa oloissa luopua ilman vakavaa haittaa. Lisäksi voidaan monia nyt ulkoa tuotavia raaka-aineita, puolivalmisteita ja tuotteita korvata vastaavilla tai korvaavilla kotimaisilla tuotteilla. Toisaalta poikkeuksellisissa oloissa teollisuutemme voi joutua yllämainittua tuontia korvaavan tuotannon lisäksi kehittämään aivan uuttakin tuotantoa aloilla, joiden kulutustarpeet kriisin aikana voivat mittavasti lisääntyä (puolustusvoimien, väestönsuojelun ja lääkintähuollon tarpeiden tyydyttämiseksi).

Karkeana hahmotteluna voitaneen sanoa, että poikkeuksellisten olojen aikaisten vähimmäistarpeiden tyydyttämisen kannalta ovat elintarviketeollisuus, metsäteollisuus, rakennusaineteollisuus ja graafinen teollisuus suhteellisen omavaraisia t.s. korvaamattomien tuontihyödykkeiden osuus on niiden tuo-

Kakkuja tuskin kriisiaikana liiemmästi syödään. Silti maataloustuotteiden omavaraisuuteen on mahdollisuuksia.

tannossa suhteellisen vähäinen. Metalliteollisuuden tuotantokyky olisi myös pääpiirtein riittävä, jos aikaisemmin mainittujen kriisin aikana kasvavien tarpeiden tyydyttämiseksi tarvittavaa tuotantoa olisi riittävästi etukäteen valmisteltu. Edellytyksenä on kuitenkin, että eräiden korvaamattomien ulkomaisten tuotantohyödykkeiden ja ennen kaikkea koksien varastot ovat riittävät. Myöskin tekstiiliteollisuus sekä nahka- ja kenkäteollisuus voinevat tyydyttää elintärkeät tarpeet samoin edellytyksin. Kumiteollisuus ja öljynjalostusteollisuus ovat sensijaan lähes täysin ja kemian teollisuus melko suurella määrällä riippuvaisia ulkomaisten raaka-aineiden saannista. (eri Teollisuusalojen tuotteiden omasta tarpeestamme tyydytti oma tuotantomme markkamääräisesti laskien seuraavat määrät vuonna 1970: elintarviketeollisuus 97%, metsäteollisuus 91%, rakennusaineteollisuus 82%, graafinen teollisuus 94%, metalliteollisuus 54%, tekstiiliteollisuus 63%, nahka- ja kenkäteollisuus 70%, kumiteollisuus 50%, öljynjalostusteollisuus 67% ja kemian teollisuus 53%).

Energiatarpeen nopea kasvu on supistanut energiaomavaraisuutemme jo alle 30%:n ja tulee se lähivuosina edelleen heikkenemään. Vesivoimamme on jo kannattavalta osaltaan rakennettu, puusta saatavaa energiamäärää ei ilman korjuutoimien voimakasta tehostamista ja tehokasta metsälannoitusta voida lisätä ja tavoitteena oleva polttoturpeen käytön merkittävä lisäyskin kattaa vain murto-osan energiatarpeestamme. Ilman polttoaineiden melkoista tuontia tai riittäviä varmuusvarastoja emme poikkeuksellisissakaan oloissa voi tulla toimeen, vaikka polttoaineiden käyttö välittömästi säännösteltäisiin.

RAAKA-AINEIDEN JA TUOTTEIDEN VARASTOT

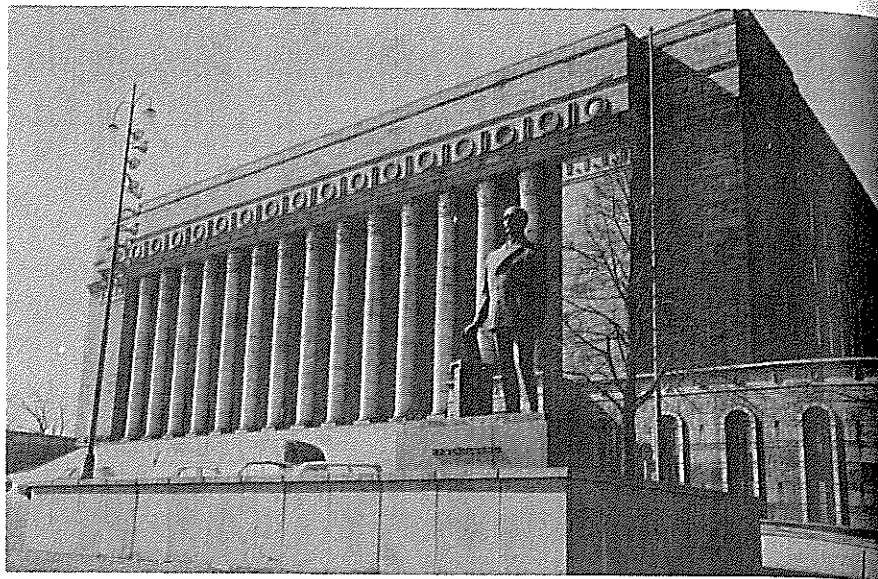
Talouselämän varastot vaihtelevat jossain määrin vuodenaikojen mukaan ollen useilla aloilla pienimmillään talvikauden päättyessä. Yleensä tärkeimpien tuontitarvareiden maassa olevat varastot riittävät tyydyttämään normaalikulutusta vain 2-4 kuukauden ajan. Kulutusta säännöstellen voidaan varastojen riittävyttä tietenkin jossain määrin jatkaa, mutta elintärkeillä aloilla säännöstelymahdollisuudet ovat varsin rajoitetut.

Ilman yhteiskunnan erityistoimenpiteitä ei vapaan kansainvälisen kaupankäynnin vallitessa ole toiveita varastomäärien huomattavasta lisäämisestä. Valtion varmuusvarastoihin on sentähden hankittu eräitä raaka-aineita ja viime vuosina varsinkin polttoaineita. Määrät ovat kuitenkin kriisiä ajatellen vielä aivan riittämättömiä eivätkä varastot kata kuin pienen osan yhteiskunnan moninaisista tarpeista. Valtion varmuusvarastoja tuskin voidaankaan kehittää yhteiskunnan kaikkia tarpeita kattavaksi. Taloudellisen puolustusvalmiuden lisäämiseksi olisi luotava järjestelmä, joka antaisi talouselämän erityyksille taloudelliset edellytykset ryhtyä valtiovalan ohjaamana keräämään yrityksen ja koko yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömiä varastoja. Toistaiseksi ei tähän ole löydetty yleistä ratkaisua vaikkakin vuonna 1970 säädetyin ”säännöstelyvaltuuslain” takavarikkopykälän poikkeussäännös (ennen säännöstelyä hankitut varastot jäivät asianomaisen omaan käyttöön) on luonut pienkuluttajille houkutuksen kiinteistöjen, liikennöitsijöiden ja maatilojen polttonestevä-
rasteiden sekä n.s. kotivarastoinnin kehittämiseksi.

Mahdollisuudet käydä poikkeusoliossa ulkomaankauppaa ovat ratkaisevasti riippuvaisia kriisin luonteesta. Vaikka edellä on aihetta käsitelty pahimman mahdollisen tilanteen eli lähes täydellisen sulkutilanteen kannalta ei täydellinen eristys kuitenkaan ole todennäköinen, eikä meillä olisi taloudellisia mahdollisuuksia kestää sellaista pitkään. Ilmeistä on, että kriisioloissakin voimme ostaa meille elintärkeitä tuotteita, jos voimme maksaa ne kaupakumppanien välttämättä tarvitsemilla tavaroilla t.s. kaupankäynti muuttunee suuressa määrin 'vaihdatataloudeksi'. Vaikka lentokuljetuksin voitaneen saada eräitä elintärkeitä tuotteita tuotua kaukaakin, on samoin ilmeistä, että pääosa mahdollisesta ulkomaankaupastamme joudutaan kriisioloissa käymään lähinaapurien kanssa. Tämä rajoittaa myös saatavilla olevaa tuotevalikoimaa, joten varsinkin vaikeasti hankittavia elintärkeitä tuotteita tulisi varastoida maahan pitkää kriisiä varten. Kriisiajan ulkomaankaupan turvaamiseksi tulisi meidän jo normaaliaikana hoitaa kauppasuhteitamme kaikkiin piireihin, joilta toivomme kriisin aikana voivamme ostaa meille elintärkeitä tuotteita. (Viime sotien aikana tuontimme supistui noin puoleen ja viennimme kolmanneksen ennen sotia vallinneeseen tasoon verraten.)

SÄÄNNÖSTELYTALouden VALMISTELU

Aineelliset voimavaramme ovat riittämättömät, joten jo kriisin uhatessa ja sen aikana on tuotteiden käyttöä säännösteltävä ja tuotantoa ohjattava. Vaikka kunkin viranomaisen asiana on huolehtia toimialaansa kuuluvista asioista myös kriisiolosuhteissa, on taloudellisen maanpuolustuksen ja säännöstelytalouden suunnittelu katsottu meillä tarkoituksenmukaiseksi keskittää erikoiselimelle, puolustustaloudelliselle suunnittelukunnalle (laki vuodelta 1960). Valmiuden kannalta merkittävin tulos edellämainittujen valtion varmuusvarastojen kehittämisen lisäksi on vuonna 1970 säädetty laki väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa, joka antaa hallitukselle valtuudet tilanteen sitä vaatiessa ryhtyä kriisin ensi vaiheessa tarvittaviin toimenpiteisiin. Säännöstelyn toteuttamiseksi tarvittavat suunnitelmat ja valmistelut on kehitetty suunnittelukunnassa varsinkin pitkälle.

Eduskunta sääti v 1970 lain väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa.

KRIISIAJAN ORGANISAATIOT

Säännöstelytalouden toteuttamiseksi valtion hallintoa tullaan kriisin aikana täydentämään osittain laventamalla nykyisiä tehtäviä ja koneistoa osittain perustamalla kokonaan uusiakin viranomaisia, mm. jälleen kansanhuoltoministeriö piiri- ja paikalliselimen. Niitä hallintokoneiston täydennyksiä katsotaan kriisiajan organisaatioiksi ja niiden tehtävänä on hoitaa poikkeuksellisten olojen vaatimat tuotannolliset järjestelyt ja taloudellisten voimavarojen säännöstelysiten, että maan toimeentulo voitaisiin mahdollisimman pitkään turvata.

Hyväksytyjen suunnitelmien mukaan tullaan seuraavat organisaatiot asettamaan toimintaan:

- Maataloustuotanto-organisaatio
- Eläinlääkintäorganisaatio
- Kansanhuolto-organisaatio
- Teollisuusorganisaatio
- Voimanhuolto-organisaatio
- Polttoaineorganisaatio
- Ulkomaankauppaorganisaatio
- Kuljetusorganisaatio
- Rakentajaorganisaatio
- Työvoimaorganisaatio
- Hinta- ja palkkaorganisaatio.

Kullekin näistä uskotaan oman alansa säännöstelytalouden hoito ao. ministeriön johdolla. Toimeenpano keskitetään yleensä valtakunnalliselle päällikölle ja hänen avukseen perustetaan ministeriöön tarvittavat työelimet. Teollisuusorganisaatiota lukuunottamatta tarvitaan organisaatioissa lisäksi piirihallintoelimet ja maatalous-, kansanhuolto-, polttoaine-, kuljetus- ja työvoimaorganisaatiot ulottuvat myös paikallishallintosaakka.

TALOUDELLISEN MAANPUOLUSTUKSEN KEHITYSNÄKYMÄT

Viime vuosina jatkuvasti kasvanut ulkomaankaupan alijäämäisyys ja vaihtotaseen epäedullinen kehitys sekä energian ja monien raaka-aineiden äkillinen ja raju hinnannousu tulevat lähivuosina nähtävästi johtamaan taloudellisen kehityksen hidastamiseen. Edessä on ilmeisesti vaikea sopeutumiskausi.

Materiaalisen puolustusvalmiuden kehittäminen tullee samalla yleensä vaikeutumaan. Raaka-aineiden hinnannousu on tosin saanut teollisuutemme entistä tarkemmin tutkimaan kotimaisten raaka-aineiden käyttömahdollisuuksia (mm. apatiitti), ja polttonesteiden hinnannousu on vauhdittanut mm. turpeen käyttöönottoa, mutta ulkomaankaupamme tasapainottamiseksi välttämätön teollisuustuotannon kehittäminen tuskin tulee yleisesti lisäämään kriisinaikaista omavaraisuutta.

Samoin on varastojen yleistä lisäämistä todennäköisesti pidettävä toiveajatteluna, vaikkakin elintärkeän energiahuoltomme turvaamiseksi polttoaineiden varmuusvarastointia voitaisiinkin kehittää suunnitellussa laajuudessa.

Sitä suurempi syy on kehittää säännöstelytalouden valmistelut mahdollisimman toteuttamiskelpoisiksi. Kuten edellä on jo tullut sanottua, merkitsee tämä mm. ylimmän johdon järjestelyjen täsmentämistä, yhteistoimintakysymysten selvittämistä varsinkin lääninportaaissa, entistä yksityiskohtaisempien säännöstelysuunnitelmien kehittämistä sekä entistä laajempaa henkilöstön koulutusta. □

RUOTSALAINEN NÄKEMYYS SOTILASAMMATISTA

K-E Lindeman

Meillä on keskusteltu paljon sotilasammattista. Mm. miten saataisiin alalle uusia tulijoita. Myös muualla on käyty keskustelua siitä ja tässä evl K-E Lindeman esittää erään ruotsalaisiin lähteisiin perustuvan näkemyksen.

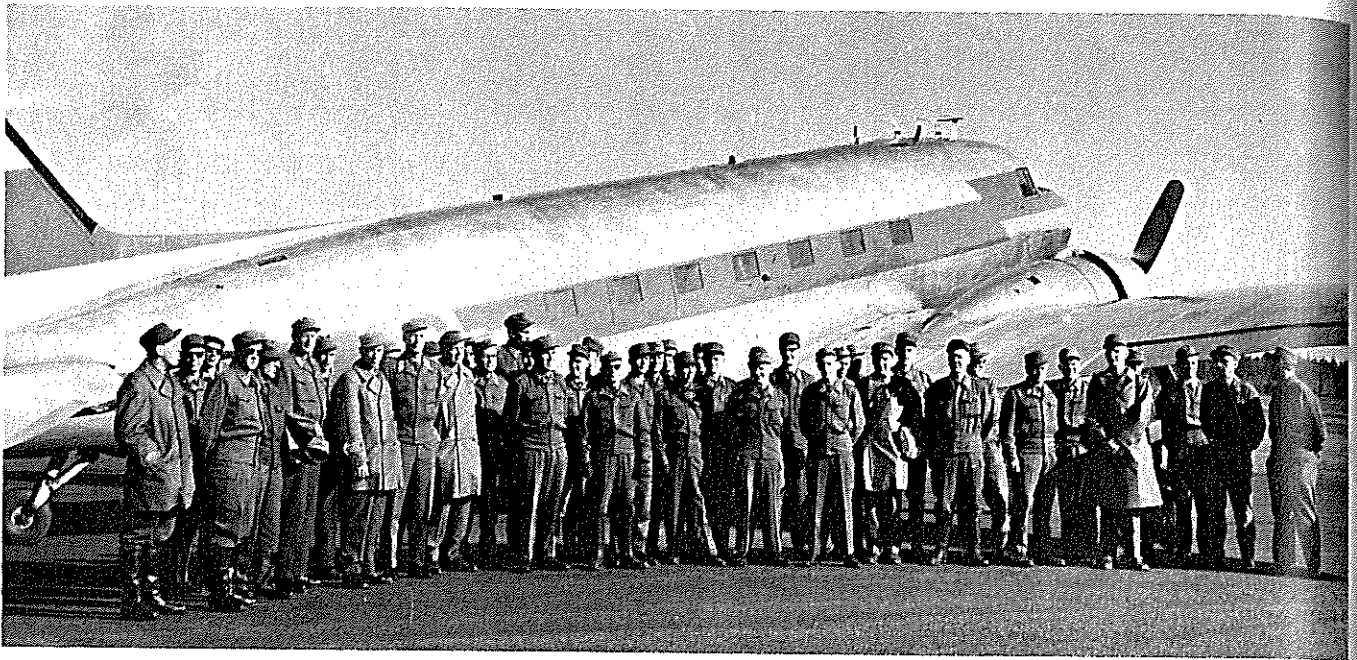

Folk och Försvar'in viimeisin aikakausijulkaisu "Befäl i dag" ¹⁾ (Nyky päivän päällystö) koostuu lyhyistä kirjoituksista, joita ovat lähettäneet eri ikäiset, eri sotilasarvon ja viran omaavat sotilashenkilöt. Mielenpiirteet näyttävät olevan läpileikkaus ajankohtaisista ajatuksista puolustusvoimien edustajien keskuudessa läntisessä naapurimaassamme. Päällystöön kuuluminen ei nyky päivänä ole kovin helppoa, mutta useimmat arvostavat kuitenkin upseerin ammatin kutsumusta. Eräs näyte: "Viihdyn työssäni. Ammatissa on paljon myönteistä. Siinä ei ole rajoituksia. On monia variaatioita — kaikkein intellektuelleimmasta mitä käytännöllisimpään".

Esitetyt mielenpiirteet ja ajatukset ovat spontaanisia eivätkä ole sen sävyttämiä, että ollaan virallisella asialla. Näkökannat ovat pikemminkin henkilökohtaisia, joita ryydittävät rakentavassa mielessä tehty arvostelu. Nämä ovat arvokkaita, yksinkertaisia ammattielämän arkipäivän lausuntoja, joita pitäisi kuunnella.

● Todetaan, että työ on usein raskasta kaikilla tasoilla. Puheenvuoro on pikemminkin joukoissa palvelevilla upseereilla, mistä syystä tätä aluetta myös valotehtaan eniten. Ruotsissakin esikunnat ovat suosikkiasemassa. Mainitaan, että ÖB (= Ruotsin puolustusvoimien komentaja) on havainnut esikunnissa olevan liikaa ihmisiä. Nykyistä enemmän henkilökuntaa olisi saatava kentälle. Eräs kirjoittaja sanoo tässä yhteydessä, että papereita on liikaa — paperit olisi pidettävä poissa joukko-osastojen päällystöltä. Kaavamaisia paperi-ihmisiä on — tomissaan he ovat hitaita, mutta joustavia paperi-ihmisiä tavataan samalla kuitenkin

¹⁾ "Befäl i dag" sarjassa Folk och Försvar 1975, 136 s. Koonnut Ann Rehnberg.

Suomessa tuskin vielä sanotaan: "Tämä on hyvä ammatti kunhan pääsisimme varusmiehistä"!

kin päivittäin. Selviä ohjeita arvostetaan ja ne saavat hyvän vastaanoton.

Korostetaan, että hyväksi psykologiksi tulee vain kentällä. Siellä kehitty psykologinen "silmiä". Joukko-osastoissa palvelevilla on paremmin mahdollisuus arvioida ihmisiä kuin ammattitovereilla, jotka työskentelevät eristettyinä esim. teknisen kirjoituspöytätyön parissa.

Tähdennetään oikean otteen tarvetta sotilasta ja joukoista. Jos aikoo upseeriksi, on pidettävä ihmisistä, sanotaan. Riittävä kosketus joukkoihin kaikissa sotilasarvoissa on välttämättömyys. Tämä koskee myös erikoislahjakkuuksia, jotka koulussa ovat tottuneet olemaan kaikkialla parhaita; näiden on saavutettava korkeat sotilasarvot vähitellen. Ei edes näiden pidä jättää väliin joukko-osastovaihetta. Eräs kirjoittajista huomauttaa tässä yhteydessä: "Olisi mielenkiintoista nähdä myöhemmin tehdyn psykologisen ammattitestin tulokset, saataisiinko eri arvot karräärin tavoittelijalle ja sille, joka valitsee joukko-osastopalvelun." Ne jotka ovat onnistuneet sijoittumaan hyvin, usein esikuntakarriäärillä, saattavat osoittaa tiettyjä heikkouksia, kun he vähitellen saavuttavat johtavan aseman joukoissa — tulos ei aina ole kovin onnistunut.

● Ihmisten käsittely vaatii oman käytännön koulutuksensa ja omat vuotensa virkaurasta. Erästä Albert Engströmin vanhaa sotilasvitsiä lainataan tässä yhteydessä. Kaksi upseeria puhuvat keskenään ammatistaan, jolloin toinen sanoo: "Kuule tämä on hyvä ammatti,

kunhan pääsisimme varusmiehistä".

Kirjoituksissa on useita myönteisiä lausuntoja kentällä palvelevan upseerin panoksesta. Hänellä on yleensä voimakas vastuun tunne — hän haluaa tehdä parhaansa. Hän on kokenut, että kentällä voi tehdä paljon arvokasta työtä ilman määrärahoja, mitä käsvatuksen ja hyvän hengen merkitykseen tulee.

Käytännön upseeripalvelun merkitystä korostetaan monessa yhteydessä. Tulevien upseerien kouluttajien pitäisi mieluiten omata kenttäkokemusta. Nuoria kadetteja on opetettava käytännöllisiksi ja taitaviksi ihmisten käsittelyssä. Opettajan tehtävä vaatii todellisia kenttäupseereja.

● Useat kirjoittajat koskettelevat poliitikkojen osaa maanpuolustuksessa. Pääasiassa arvostellaan poliitikkojen määnsanomaton osaa puolustusinformaation suhteen. Sanotaan, ettei ole sotilaspäilyllystön asia motivoida puolustusvoimien merkitystä ja maanpuolustuksen vaatimuksia. Poliitikkojen odotetaan toimivan nykyistä aktiivisemmin. Työmme on olemassa siksi, ettei kukaan hyökkäisi maahamme. Päilyllystö sanoo, että mitä tiedottamiseen ulospäin tulee, se voi auttaa vain asi tiedoin. Päilyllystön tehtävänä on pikemminkin saattaa päätökseen ja toteuttaa poliitikkojen asettamat päämäärät ja tehdä puolustusvoimat mahdollisimman tehokkaiksi käytävissä olevin ase in. Kansan valitsemat edustajat ovat päättäneet, että maalla on oltava puolustusvoimat. Sen vuoksi näiden henkilöiden tulisi informoida puolustusvoimien tarpeellisuudesta.

Valtiovallan on selvitettävä puolustusvoimien olevan siksi, että kansa on päättänyt, että maalla on oltava puolustuslaitos puolueettomuutensa tukena. Käytännössä poliitikot pelkäävät puhua puolustuksesta. Toivotaan nykyistä suurempaa osallistumista. Poliitikkojen pitäisi tukea puolustusorganisaatiota, jonka itse ovat luoneet. Puolustuksesta tiedottaminen ei ole suosittua. Mitä lähemmäksi vaalikojoja tullaan, sitä vähemmän uskalletaan ottaa esille puolustuskysymyksiä. Sanotaan olevan paremmat ylenemismahdollisuudet, kun puhuu ympäristö- ja sosiaalipoliitikasta. Vaalikojoina poliitikot tähdentävät, ettei heitä kiinnosta puolustusongelmien kosketeleminen syystä, että valitsijat eivät myöskään ole asiasta kiinnostuneita.

● Lopuksi, moniko kansalainen ymmärtää, mitä esim. liittoutumattomuus maksaa ja miltä kylmä todellisuus ympäröivässä maailmassa näyttää? Perusteluja tarvitaan sen valistamiseksi, miksi kansakunnan on uhrattava rahaa puolustusmenoihin. Pelätään ja kierretään todellisuutta ja kuitenkin tiedetään, että Kallotialueen tasalla on ennen näkemättömän vahvat sotajoukot ja että Keski-Euroopassa idällä on 16000 panssari vaunua. Todetaan, että tällaisissa olo suhteissa omalle puolustusjärjestelmälle on asetettava suuria vaatimuksia. □

TORVET JA URHEILU

Meklari

Miltä tuntuu olla seinän ja tapetin välissä? Tai puun ja kuoren rakosessa? Näinhän kuvataan oikein hankalaa paikkaa, kun ei tiedä, miten päin pitäisi olla. Enpä sitä itse tiedä, mutta kysyä voisi vaikkapa puolustusvoimien ylimmältä johdolta. Luulisin sen tietävän tuon asian melko tarkalleen.

Jokunen aika sitten väitettiin norjalaisten kenraalien sanoneen Pohjois-Suomea sotilaalliseksi tyhjiöksi. Mitäpä tuohon sitten olisi vastannut? Jos kovasti toivotetaan, että pitää paikkansa ja siihen ovat syynä pienet määrärahat, niin silloin olisi ilmeisesti kaivettu maata puolustuskykymme luottamuksen alta. Mutta jos taas olisi sanottu, että ”siinä on hevosen kokoinen valhe”, niin rahanjakajat olisivat todenneet, että sittenhän ei enää lisää tarvitakaan.

Enpä haluaisi olla ainakaan tuon puun ja kuoren välissä!

* * *

Ovat kuulemma myyneet armeijasta kaikki vanhat torvet eniten tarjoaville ja vieläpä huutokaupassa. Luulin, että orjakauppa olisi jo ainakin täällä pohjoisessa historiaa, mutta eipä vain.

* * *

No, tuo ei ollut oikein onnistunut huuli, moni tosi torvi saattaa siitä louk-

kaantua. Mutta täytyy sanoa, että harva huutokauppa saa siinä määrin julkisuutta kuin tuo käytöstä poistettujen soittimien huutokauppa tuossa syksyn saapuessa. Pääkaupungin lehdet olivat sitä pullollaan ja kertoman mukaan pari pohjoisenkin aviisia oli yltyntä kehuun kaupankäyntiä.

* * *

Oletteko tulleet ajatelleeksi, mitä sotilasurheilu on? Onko se sellaista urheilua, mitä sotilaat harrastavat, mikä kuuluu sotilaskoulutukseen vaiko että siitä on hyötyä taistelukentällä?

Jos ajatellaan, että lajin on kuuluttava sotilaskoulutukseen, niin valinta lienee melko helppo. Myös sotilaiden harrastukset ilmeisesti suuntautuvat lähes kaikkiin urheilulajeihin, mutta entä sitten kun mietitään urheilulajeja, joista on hyötyä taistelukentällä. Ammunta, suunnistus, hiihto, pyöräily ja kävely (=marssi) lienevät ilman muuta tällaisia, mutta entä sitten?

Miten mahtaa olla 100 m:n juoksun laita? Sitähän tarvitaan esim. rynnäkössä. Joskus voi olla tarpeen ottaa jalat alleen myös viivytyksessä! Hyvä keskimatkojen juoksija saattaa olla mitä erinomaisin taistelulähetti. Keihäänheiton harjoittelu antaa lisäkaarta käsi-kranaatille ja pituushyppääjää pomppii helposti maastossa ojien yli. Kuulan-

työntö voidaan hyväksyä jo pelkästään nimensä perusteella!

Muita sopivia sotilasurheilulajeja taivat olla syöksylasku, estejuoksu, maratonjuoksu (Marathon on entinen taistelupaikka), jousiammunta (määrärahojen vähetessä) sekä tikanneito (määrärahojen kokonaan loppuessa).

* * *

Henkinen maanpuolustus on näköjään muuttumassa kokonaan muuksi — ainakin paperilla. Parlamentaaristen voimasuhteiden mukainen paikkajako suunnittelukunnassa on makuasia. Ehkä hyvä, että kaikki saadaan näin mukaan.

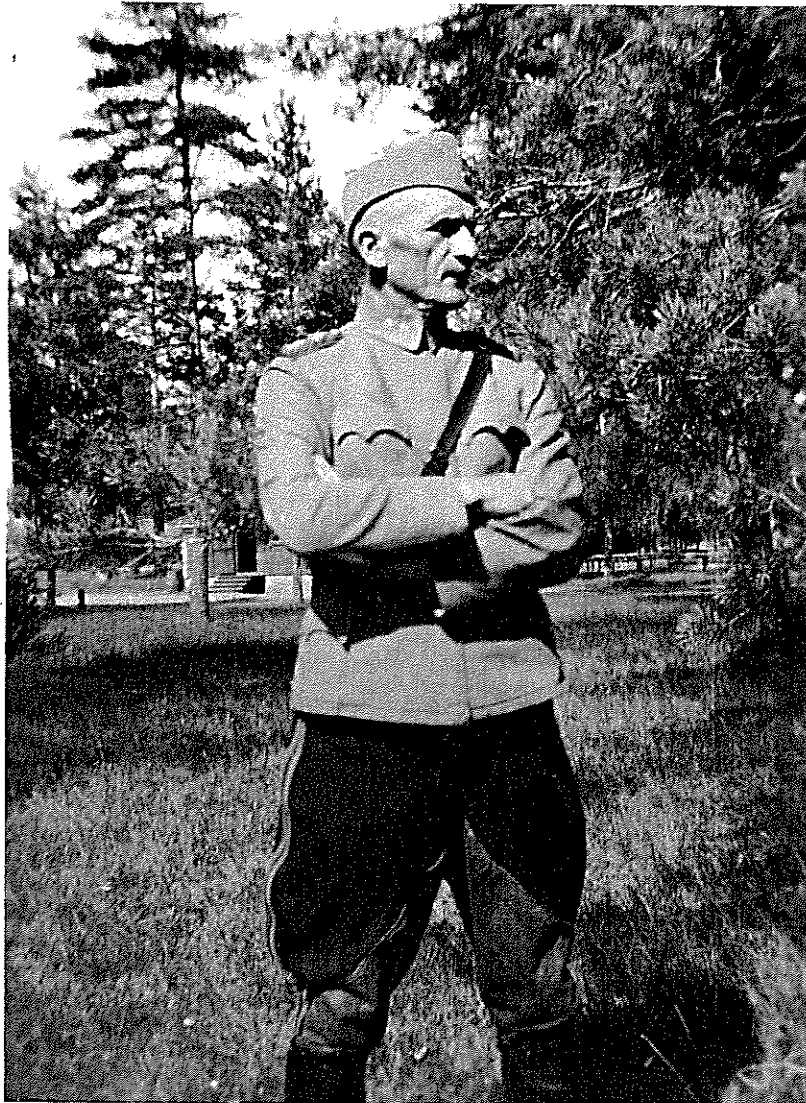
Mutta lukekaapa asetusluonnoksen mukaisia tehtäviä. Mitkä ovat muutuneet? Sanottu kai ehkä toisin sanoin. Kannattiko uhrata tärkeiden ja kallis-palkkaisten ihmisten aikaa? Vai saiko joku tilaisuuden kasvojen pesuun ja palaamiseen jälleen riviin?

* * *

Koulussa opettaja kysyi uskontotunnilla:

— Mitä tarkoittaa Raamatussa se kohta, missä sanotaan, että taivaan pojat tulivat ja naivat maan tyttäret?

— Se tarkoittaa laskuvarjojäkäreitä, vastasi Utin kentän laidalla kasvanut pikku Eeva.

Tiesitkö, mitä on forsselliaana? Jos et, niin nyt on siihen hyvä tutustua lukemalla evl Åke Åströmin mainio juttu Kadettikoulun mainiosta ratsastuksen opettajasta. Hän oli persoonallisuus, johon kannattaa tutustua lähemmin.

FORSSELLIAANAA

KADETTI- KOULUSSA

Åke Åström

Yleensä jokaisessa oppilaitoksessa on opettajien joukossa määrättyjä yksilöitä jotka syystä (eli tavalla) tai toisesta erottuvat kolleegoistaan. Miksi siis kadettikoulu olisi tässä suhteessa muodostunut poikkeuksen? Meidän aikanamme oli tällaisia opettajia ainakin kaksi, nimittäin ratsastuksen opettaja eversti Viljo Forssell ja kenrmi. Sixtus Hjelman joka nuoremmille kursseille opetti topografiaa ja venäjän kieltä.

Kerron tässä eversti Forssellista. Tapahtui nimittäin kadettien kesäleirillä Perkjärvellä 1934, että herrojen vanhempien joukkosimputuksen jälkeen eräs "nuorukainen" katosi, ja siitäkö kohu nousi! Silloinen koulun dynaaminen johtaja, jääkäri- ja ye-eversti

Einar Wichmann (myöh. Vihma) kävi asiaan käsiksi kaikella mahdollisella ankaruudella, koska oletettiin "nuorukaisen" saaneen shokin ja siinä tilassa ehkä tehneen itsemurhan! Viikon ajan lähti leirilä päivittäin kymmenkunta pp-partiota, eri suuntiin seurauksella, että leirin ympäristö tuli koluttua noin parinsadan km:n säteellä. Kaikkialla tiedusteltiin paikalliselta väestöltä "hienovaraisesti" "Oliko mahdollisesti täällä päin nähty yksin liikkuvaa kadettia, sillä yksi on palaamatta yösuunnistuskilpailuista!"

Samanaikaisesti suoritettiin leirillä tiukkoja ristikuulusteluja, jolloin pikakirjoitustaitoinen sihteeri merkitsi kaiken sanotun paperille. Kaikki kadettialupseerit pantiin viralta ja uudet tilalle! Suuri joukko herroja vanhempia ylennettiin "hengelliseen säätyyn"! Virva tuuli kävi! Kaiken päätteeksi piti koulun herra johtaja molemmille kurseille yhteisen puhuttelun, jossa hän jylisevällä äänellä tuomitsi kaiken simputukseen viittaavankin pannaan, julistaen molemmat kurssit täysin saman veroisiksi ja tasa-arvoisiksi!

Tämän historiallisen mullistuksen aiheuttanut simppe suvaitsi sitten ilmoitautua n. kaksi viikkoa tapahtuman jälkeen koulun johtajalle — puhelimitse kotipaikkakunnaltaan — jolloin hän heti sai kehoituksen lähettää erohakemuksensa Kadettikoulusta — mikä tapahtuikin!

Em. tapausta ja sen kohtalokkaita seurauksia pohdittiin sitten aina sopivan tilaisuuden tullen myöskin koulun opetusupseereitten ja herrojen vanhempien kesken. Todettiin syntynyt tilanne "murheelliseksi" mutta ei toivottomaksi, sillä uskottiin ajan peittävän tapahtuman unohduksen verhoilla ja kaiken "hissun kissun" palautuvan, ainakin osaksi. (Tähän pieni reunahuomautus todettavaksi: silloin ei tapahtumasta mainittu sanallakaan — ei minkään puolueen äänenkannattajassa!) Erään harjoituksen tauon aikana lausui eräs opetusupseeri keskustelun päätteeksi, että joskin eri kadettikursseja yhdistävät simputusmenot nyt yritetään tukahduttaa, jää kuitenkin jäljelle eräs yhdysside — ja se on eversti Viljo Forssell! Tämä lausunto, nimenomaan, antoi allekirjoittaneelle aiheen merkitä muistiin eversti Forssellin juttuja ratsastustunneilta, koska siihen mennessä olin, jopa jonkinlaisella tunnistetulla menestykselläkin, harrastanut eversti F:n matkimista. Mutta ensin on paikallaan esitellä hänet lukijoille lähemmin!

JOHAN VILJO REINHOLD
FORSSSELL

Johan Viljo Reinhold Forssell syntyi

heinäkuun 24. p:nä 1878 Vaasassa. Isä: lyseon lehtori Oskar Forssell. Äiti: Vendla Katarina, o.s. Berglund. Vaimo: Kyllikki, o.s. Nyman-Linnove. Lapsi: Kyllikki (nytemmin tunnettu näyttelijätär Suomen Kansallisteatterissa!) Ylioppilas Vaasan Suomalaisesta Reaalilyseosta v. 1899. Suomen Kadettikoulu vv. 1899-1902. (Kadetti No 1555). Kornetti Pietarin Ulaanirykmentti I:ssä. Ratsuväen Upseerikoulu Pietarissa 1905-07. Komennettu Tverskan Ratsastuskouluun nuor. upseeriksi ja ratsastuksen opettajaksi 1908. Toimi ensimmäisessä maailmansodassa I. Eskadr./7 Reserviratsuväkirykmentin päällikkönä Itä-Preussissa ja Puolassa sekä Riika-Dvinsk-Driswjaty rintamalla. Astui Suomen Armeijan palvelukseen 25.2. 1918. Toimi vapaussodassamme Hämeen Ryhmässä.

Määrättiin Kadettikoulun vahvuuteen ratsastuksen vanhemman opettajan vakanssille 1.7.1924 tehtävänä "ratsastuksen opetus Helsingin Garnisioonis toimivia sotakouluja ja kursseja varten". Merkittiin Armeijan luetteloihin 25.9.1925. Vapautettu omasta pyynnöstä vakinaisesta palveluksesta ja siirretty reserviin 24.7.1938. (Ajan puutteen vuoksi ei allekirjoittanut valitettavasti ole pystynyt selvittämään hänen toimiaan talvi- ja jatkosodassa, mutta tiedän kuitenkin hänen toimineen jossain vaiheessa jatkosodassa Aunuksen kaupungin komendanttina. Hänen maallinen vaelluksensa päättyi 30.12.1954.)

Osallistui ratsastuskilpailuihin Pariisin Olympiakisoissa 1924 sekä kansainvälisissä ratsastuskilpailuissa Göteborgissa 1923 ja Aachen'issa 1932 sekä palkintotuomarina ratsastuskilpailuissa Instenburg'issä 1926 ja Aachen'issa 1928-1931 ja 1933-1936. Julkaissut ratsastusoppaan.

RRRRAVIA — MAARS!

Ja nyt "ev Forssellin ratsastustunneille" (Opetus tapahtui silloisessa ns Kaartin Maneesissa, Fabiaaninkatu 2 — nykyisessä "alemmuustilassaan" autohuoltamona ja -korjaamona! Sään sallissa syksyisin ja keväisin siirryttiin ratsastuskentälle Taivallahteen, millä alueella myös sijaitsi HKK:n hallinnassa oleva PLM:n talli. (Alueella on nyt Oy Yleisradio Ab:n kiinteistö, Kesäkatu 2!)) Koulun ollessa kesäleirillä suoritettiin luonnollisesti enimmäkseen maastoratsastusta, ja joskus Helsingissäkin! (Tekstissä eräiden sanojen jälkeen sulkeissa olevat numerot viittaavat aina jäljempänä seuraaviin selitteisiin — lukijan opastukseksi!)

— Paivaa pojat! (1) — Paivaa Vuore-

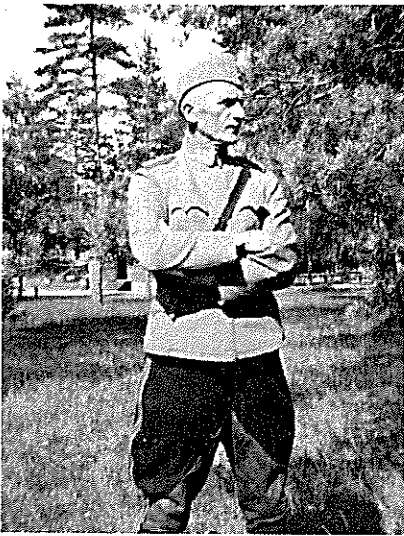
la! (2) — Onko Eigenbrödlarin (3) kompressi muutettu? Hyvä on. Huomenna pannaan kylmä kompressi, ylihuomenna kuuma, sitten se saa olla ilman ja sitten minä tarkastan. — Paivaa kadetit! — Lepo paikalla! — Käännös oikealle pain! — Hevosten luo — maars! — Oojennus! — Katte eteen — pain! — Luku! — Seis! Ei se ole yksi, kaksi — se on yks', kaks'! — Luku! — Rratsaille! — Numerojärjestyksessä kaarto oikealle pain — käynnissä maars! — Ohjaat! — Harjoitusrravia — maars! — A'ens'numero — jauhosäkki — kuka se kadetti on? — aa jeeveli, kadetti Kanerva — teillä on sahajauhoja päässä — antakaa asento vasemmalle — aa eei — ottakaa hännästä kii! — A' tuo numero — pohkeita, pohkeita! — A' numero — jeeveli — jalankärjet sisälle ylöspäin! — A' tuo numero tuolla — minne se sahapukki Teitä vie? — kopukka ei mene diagonaalipareilla! — Piiskaa, piiskaa — piiskaa molemmille (vikeltäessä!). — Numerojärjestyksessä koko rata leikkaa — maars! — Käyntiin! Lepo! Taputtakaa hevosta kaalalle! — Ohjaat! — Rrravia maars! — Jaalustimet pois! — A' jeeveli — kiristäkää satulavyö! — Numero siellä — lyhentäkää jalustimia kaksi reianväliä! — Ens'numero — numerojärjestyksessä koko rata leikkaa! — Laakkaa — maars! A' jeeveli — ajakaa hevonen alle! — Käyntiin! Käännös oikealle pain! — Seis! — Lepo! — Rratsailta! — Taputtakaa hevosta kaalalle! — Pojat (1) — hevoset! — Kadetit kokoontuvat minun työ!

— Hyvät herrat — minä kerron Teille — ja minä puhun alvaaria. Kun minulle näytettiin uusi rratsuväkihjesääntö, niin minä sanoin: koko reglementti on päin helvettiä, aivan päin helvettiä. Eivät osaa eikä ymmärrä mitään. Lappeenrannassa revitään hevosta suitsista ja sanotaan saatana, perkele, ja lupää ei mene minnekkään. A' kun minä sanon, että pitää käyttää tanko- ja kuolainsuitsia — näin, näin (näyttö), niin minulle nauretaan. Koko Suomen Armeijan hevoscanta on väärin. Sellaisia sahapukkeja — eivät kelpaa rratsuksi. Suomalainen koni on hyvä trossihevonen, mutta ei rratsu. A' se on liian matala ja lyhyt, ja selkä on kun luokki. Ei sillä ole voimaa ja häntä on kun luuta. Minä sanoin, ja Mannerheim on sanonut, että pitää ostaa puoliverisiä, mutta minua ei uskota eikä sitten osata rratsastaa. Nyt ostavat vaan panssarilivoja (4), jotka eivät uskalla purjehtia myrskyssä.

— (1): HKK:n maneesiin hevosia tuoneet sotamiehet.

(2): kanta-au, kersantti, HKK:n silloinen hevosaliupseeri.

(KKK. = Helsingin Komennuskompania)

(3): ev F:n omistama täysiverinen, jolla hän aina itse ratsasti.

(4): psl Väinämöinen ja psl Ilmarinen

SOTAMUISTOJA

Kun ministeriö rakensi uuden tallin sanoin minä herroille: a' jeeveli, mitä tehdään kuudenkymmenen hevosen tallilla kun sahapukkeja on sata? Pitäs' laittaa isompi ja parempi ja maneesi yläkertaan. A' mutta kuitenkin se rakennettiin ja virheitä tuli vaikka kuinka paljon ja herrat sanovat, että talli on hyvä. Eivät ymmärrä mitään. A' sitten otettiin tallimestari. Minä varotin, mutta se otettiin. A' jeeveli kuinka kävi?

— Jaa? — Hän möi heiniä siviileille. Hevoset eivät saaneet kauroja ja hän itse keitti sotapoikien kanssa viinaa tallikamarissa. Satulaat ja valjaat lahosivat pois ja jalustimet olivat ruosteessa ja tallimestari keitti vaan viinaa tallikamarissa.

A' jeeveli, se sai potkut ja minä nauroin, mutta herrat eivät minua kiittänyt. Hyvät herrat, se on päin helvettiä!

Vääpeli (5) — Teillä ei ole kuria. Miehenne eivät tiedä mitä on kuri. Minä tiedän mitä on kuri. Minä olen ollut eskadroonan komentajana itärintamalla ja minulla oli kova kuri. Minulla on vielä kotona ne itärintaman päiväorderit, jossa minun ja minun miehiä kiitetään. Kerran saivat saksalaiset vangiksi minun miehiä. He kysyivät niiltä: kenen eskadroonasta olette? Ja minun mieheni vastasi: rratsumestari Forssell'in eskadroonasta. A' silloin sanoivat saksalaiset: saatte mennä, ja kertokaa komentajallenne, että me emme ota vangiksi urhoollisia miehiä, jotka palvelevat rratsumestari Forssell'in eskadroonassa.

— (5): ev F tarkoitti kadettivääpeliä!

Kerran minä olin juoksuhaudoissa ja eskadroonaani vastaan hyökkäsivät kolme saksalaista komppaniaa. Armeijakomentaja käski peräännyä — a' jeeveli, mutta minä en lähtenyt. Sitten minä lähdin ja saksalaiset pääsivät eteenpäin. Minä sain Yrjön-ristin ja mieheni saivat Yrjön-ristin.

Kun rumanialaiset lähtivät maailmansotaan, niin heillä oli monokkeli silmässä ja viulutakki (6) päällä ja lakeripatinat jalassa. He osasivat tanssia ja liikkua salongeissa, ja kun naiset näkivät heitä niin ne huusi aaaaaii! — Mutta instrumenttejä he eivät osanneet käyttää. Härät vetivät tykkejä Siebenburgin alppien yli, ja sitten tuli saksalainen rratsuväki. Tekivät häristä makkaraa ja käänsivät tykit Bukarestiin päin, ja kohta loppui maailmansota. A' kuka sen teki? — Rratsuväki!

— (6): Tähän aikaan soitti eräässä Helsingissä loistoravintolassa unkarilainen orkesteri jonka jäsenet kantoiivat eräänlaista husaarien Attilaa muistuttavaa viittaa — ja näin siis ev F ilmaisi halveksuntansa "rumanialaisista"!

FILIS'IN SYSTEEMI

Sitten minua kutsuttiin rykmentin staabiin ja rykmentin komentaja sanoi minulle: rratsumestari Forssell, viekää tämä depeschi päämajan staabiin. Minä sanoin: Minunko? pitääkö minun viedä se? Hän sanoi: niin, Te sen viette. Minä sanoin: Pitääkö minun, eskadroonan komentajan viedä tämä depeschi kun rykmentissä kerran on 30 nuorempaa upseeria? Everst sanoi: kun telefontilijat ovat poikki niin Te viette sen, koska Te olette tunnettu hyvä rratsastaja. A' jeeveli, hyvät herrat, minulla oli hevonen Jumalan armosta ja minä rratsastin suoraan päämajan staabiin. Hevoseni meni yli kaikkien esteiden. Piikkilanka-aidat ja 5:n metrin ojat menivät aivan leikillä. Matka oli 100 km ja minä rratsastin sen viidessä tunnissa ja ilmoitin staabissa: ordonnansi, rratsumestari Forssell seitsemänneistä Reserviratsurykmentistä paikalla! A' sitten minä lepäsin, syötin ja juotin hevostani ja rratsastin takaisin ja tulin samana päivänä rykmentiin.

Hyvät herrat, minä rratsastan ja käytän Filis'in systeemiä. A' te ette tiedä kuka on James Filis, ää? Se oli kuuluisa englantilainen rratsastaja. Filis sanoo: kun nousee hevosen selkään, seisotaan hevosen vasemmalla puolella ja pidetään suitset vasemmassa kädessä. Harjansuortuva otetaan ja kierretään vastapäivään saman käden peukalon ympäri. Oi-

kealla kädellä otetaan satulan takakaa resta kiinni ja vasen jalka pannaan nalkaa myöten jalustimeen ja nouseaan satulaan. Satulassa pitää saada hevonen alle ja kontrolliin. Ohjaat pidetään näin — (näyttö) niin kopukka minua tottele. A' kun käyttää tanko- ja kuolainsuista näin — (näyttö) niin minä atakissa voi käyttää lanssia ja sapelia. Niin hyvät herrat, Filis oli viisas mies ja osasi rratsastaa ja minä käytän Filis'in systeemiä. Mutta minulle nauretaan. Eräänä päivänä tuli minua vastaan rouva Huber (7) erään toisen daamin kanssa. Kun he näkivät minua sanoivat he: a' tuolla tulee se hullu Forssell ja he menivät yli toiselle trotuaarille. A' mutta minä en välitä sillä minä tunnen Filis'in systeemiä.

— (7): eräs sen ajan parhaimpia kilparatsastajattaria.

RATSASTUSTUOMARINA

Viime sunnuntaina oli potkupallopilipailut Pallokentällä. Siellä oli 12.000 ihmistä ja Talissa oli rratsastuskilpailut ja 1.200 ihmistä. Pallokentällä näki hienon peliä, mutta Talissa vaan niitä sahapukkeja, jotka laukkaavat ympäri ja vievät miehiä esteiden yli ja jonkun huonomistakin täytyy voittaa. Minä en mennyi sinne eikä ihmiset mene sinne katsomaan. A' siellä eivät ymmärrä rratsastuksen päälle. Siellä istuu palkintotuomarina joku lihava kermafabrikantti (8) joku härradshööfding (9) ja sitten joku siviili ja nainen, a' ne sitten sanovat kuka on paras, mutta eivät itse osaa rratsastaa. Sitten lähetetään joku ulkomaille, mutta ei siellä pärjätä. A' minä hyvät herrat, olen joka vuosi ollut kilpailussa ja palkintotuomarina Saksassa Aachen'issa ja minulla on monta ens'palkintoa. A' kerran minä annoin yhdelle rratsastajalle huonommat poängit kun yksi toinen tuomari ja hän kysyi minulta miksi? A' kun minä sanoin, että rratsastaja ei osannut ajaa hevostaan alle ja koota se ennen estettä, niinkuin Filis määrää, niin hänkin korjasi poänginsa huonommaksi.

— (8): "Tarmoke" -nimisen korvikekermatehtaan johtaja, aktiiviratsastaja ja ratsastusurheilun järjestömiehen, Björn Strandell.

(9): varatuomari Fröjdman, niinkään tunnettu aktiiviratsastaja ja ratsastusurheilun kärki-järjestömiehiä.

A' minäkin osaan taktiikkaa. Itarintamalla en pistänyt poikia asemaan metsän reunaan, vaan sen eteen kauas auki alle, sillä saksalaisten tykistö ampui joko metsän reunaan tai sen eteen. Tästä syystä ei sattunut minun poikiini.

Kerran minun eskadroonassani va-

rastettiin kaauroja. Silloin minä pidin miehelleni appell-in ja sanoin: A' jeeveli, niin kauan kun tässä eskadroonassa on yksikin juutalainen, niin ryöväykset eivät loppu. Seuraavana aamuna kun minä menin tallille ja erään metsikön ohi, roikkuivat kaikki eskadroonani juutalaiset puissa niinkuin apinat. Ha, haa, minä nauroin, eikä kauroja enää ryövätty.

A' kun maailmansota loppui, alkoi Venäjällä revolutsiooni ja minun puheille tuli eskadroonastani kapinalähetystö ja vaativat, että minun piti abrikeerata. A' jeeveli, silloin minä karjasin: asento! ulos! – ja siihen se loppui.

Ja tähän juttuun päättyy tarinani meidän hyvästä mutta omalaatuisesta ratsastuksen opettajastamme, ev Viljo Forssell'istä, joka eräässä pääkatselmuksessa, sen pitäjän kysymykseen "Onko valittamista?" astui rivistä ulos ja kunniaa tehden karjaisi: "Pieni palkka, Herra Kenraali – pieni palkka!" □

Tuliterä vänrikki Åke Åström Turun katuviilissä v. 1935

MAANPUOLUSTUSKILLAT r.y. kiittää yhteistoiminnasta
ja toivottaa Kadettikunnalle

HYVÄÄ JOULUA

ja

*MENESTYKSELLISTÄ UUTTA
VUOTTA*

KAHVIKASTA

TAPANIA

Pentti Palmu

Yleisradio Kesäkatu 2 ja huone 508. Täältä avautuu näkymä etelään Hesperian puistokadulle, Hietaniemeen ja Salmisaareen. Aivan askeleen päässä on Kaartinpataljoonan ja Helsingin Varuskuntasoittokunnan Taivallahden kasarmit, joista vaimea sotilasmusiikin tahdikas tapailu nytkin kaikuu pöytänsä ääressä työskentelevän NIILON TARVAJÄRVEN ja minun kuuluville. On marraskuinen aamu!

— Arvaas, kysyy Tarva, kuinka monta aamukahvetta on jo lähetetty?

Minä arvailen ja tokaisen, että noin pari sataa.

— Joo. Vuoden loppuun mennessä tasan 230. Tapaninpäivänä tulee kuluneeksi 25 vuotta siitä kun ensimmäinen aamukahvilähetys välitettiin radion kuuntelijoille.

— Se olikin juhlallinen toimitus kun — kuten Lahden radiomuseossa säilytettävä käsikirjoitus yhä kertoo — PUOLUSTUSVOIMAT SUORITTAVAT VALTAKUNNALLISEN AAMUHERÄTYKSEN.

— Oikein. Lähetyspaikka oli Kaartinpataljoonan ruokasali nykyisen Pääesikunnan rakennuksessa C. Puolustusvoimain komentaja jääkärikenraali AARNE SIHVO osallistui tilaisuuteen ja oli myös haastateltavana. Varuskuntasoittokunta musiikkikapteeni ARTTURI ROPEN johdolla takasi tahdin ja hyvin koulutettu kun oli, pelasi täyttä päätä kun kunnioitettu kapellimestari tuli lähetyksen jo alottua. Tästä syntyivätkin ensimmäiset spontaanit suosionsoitukset aivan käsikirjoituksen ulkopuolella ja kuten niin usein sattuman kautta tunnelma vapautuessaan sen kun vain parani.

— Mieleenpainuva oli myös hetki, jolloin kenraali Sihvo vastaili Tarvan kysymyksiin. Kenraali oli tehnyt joitain merkintöjä paperille ja kun jouluvalaistun salinvalo ei aivan riittänyt lukemiseen, ko-

mensi Tarva kaksi nuorta varusmiestä tuomaan lisävaloa pöydistä otetuilla kynttilöillä. Näin syntyi toinen tiivistunnelmainen hetki kenraalin, kapteenin ja kaartilaisten välittäessä sanomaa puolustusvoimista kuuntelijoille.

— Aamukahvilähetykset eivät ole puolustusvoimain ohjelmaa kuten tiedämme. Mutta mihinkäs lukkari rakkaudestaan pääsee. Majuri Tarvajärvi on säilyttänyt ei vaan sydämessään vaan myös ulkoisessa olemuksessaan ja käyttäytymisessäänkin sellaista sotilaallista ryhtiä, joka yhdistyneenä suureen inhimilliseen ja auttavaan mielenlaatuun sopii esimerkiksi kaikille. Vaikeimpinakin hetkinä

hän on löytänyt ihmeellisellä tavalla hyvää mieltä ja osannut välittää sitä myös ympäristöönsä ja koko Suomen kansalle.

— Millainen on 230. aamukahvi?

— Jaa-a. Minä luulen, vastasi Tarva, että se myös on puolustusvoimamiehenkin Uskon, että Varuskuntasoittokunta ja kuka ties kenraali LAURI SUTELAKIN ovat mukana. Tervetuloa vain aamukahville Tapanina — joko paikalla tai radion ääreen.

— Kiitos kutsusta. Radio-ohjelmasta alkanan selviää tuo paikka ja muutenhan aika on selvä. Tapaninaamuna kello 9.

PUOLUSTUSVOIMIEMME

YLEMPI UPSEERISTO 1918–1974

Carl Ehrnrooth

Vuoden 1974 loppuun mennessä puolustusvoimissamme oli palvellut yhteensä liki 5000 vähintään esiuupseerin arvossa ollutta tai olevaa upseeria. Näistä oli kenraalikuntaan kuuluvia 203. Heistä kaatui tai katosi sodissamme vajaat 100. Maisteri Carl Ehrnrooth on koonnut mielenkiintoisen tilaston, josta selviää monta muutakin numeraalista tietoa.

Puolustusvoimiemme upseeristo, sen sosiaalinen tausta, kokoonpano ja koulutus ovat suurelta osalta vielä laajempaa tutkimusta. Kuitenkin on olemassa suhteellisen monta matrikkeliä tai elämäkertaa eri upseeriryhmistämme aina jääkäreistä kadettiupseereihin ja reserviupseerikoulun suorittaneisiin. Montako upseeria yhteensä on ollut merkitty puolustusvoimiemme upseeriluetteloihin itsenäisyytemme ensimmäisten 57 vuoden aikana, ei ole tiedossa. Täydellistä upseerikortistoa. Pääesikunnassa tänään vielä käytössä oleva kortisto on syntynyt 1940-luvulla, ja siitä puuttuu monta alkuvuosien upseeria, jotka eivät palvelleet vakinaisessa väessä ja kuolivat tai katosivat ulkomaille ennen talvisotaa.

Vapaussodan ja sen jälkeisten kuukausien vielä organisaattorisesti puutteelliset olosuhteet puolustusvoimissamme aiheuttivat monta epäselvyyttä ylennyksien suhteen. Joku toimelias päällikkö jakoi alaisilleen upseeriarvot, ja asianomaisille jäi epäselväksi, oliko ylennys ylipäällikön vahvistama vai ei. Voidaan kuitenkin todeta, että yli 100.000 suomalaista on tähän saakka ylennetty upseeriksi.

Tarkkoja tietoja ylemmän upseeriston, kenraalikunnan ja esiuupseerien määrästä on sitä vastoin olemassa. Tämän tutkimuksen puitteissa tarkastellaan ylemmän upseeriston määrää saavutetun arvon mukaan, lähinnä 31.12.1974 vallinneen tilanteen mukaan.

UPSEERILUETTELOI

Aina puolustusvoimiemme syntymästä, tammikuusta 1918, lähtien on käytäntö ollut, että upseeriksi ylennetty tai upseeriluetteloihin merkitty, ennestään upseeriarvon omaava henkilö jää upseeriluetteloihin siihen saakka, kunnes hänet virallisesti sotilas- tai päiväkäskyllä poistetaan. Ainoat varsinaiset poikkeukset tästä säännöstä ovat olleet sotiemme aikana luetteloihin merkityt ulkomaalaiset upseerit, jotka sodan päätyttyä yleensä automaattisesti on katsottu tulleen poistetuksi luetteloista.

Tämä systeemi on upseeriston valtavan kasvun johdosta viime sotiemme aikana ja vuodesta 1950 alkaen yhä suurem-

pien reserviupseerikurssien johdosta vienyt tilanteeseen, jossa valvontaviranomaisille ja Pääesikunnan upseerikortiston pitäjille on käynyt ylivoimaiseksi seurata kaikkia upseeristoa koskevia muutoksia, kuten kuolemantapauksia tai osoitteenmuutoksia. Alkuvuosikymmenien upseeriston saavuttaessa lisääntyvässä määrin 60 vuoden iän, jolloin he eivät enää kuulu reserviin, on näiden henkilöiden kohtalon seuraaminen ollut sotilasviranomaisille merkitykseltöntä. Kuitenkin on katsottu, että he vielä yli-ikäisinäkin tavallaan kuuluvat reserviin. Tästä käytännöstä on vasta nyt luovuttu, kun tietokoneaika on saavuttanut myös upseerikortiston. Vain asevelvollinen upseeri jää rekisteriin, muut katoavat ilman virallista päätöstä aikakirjoihin, ja henkilötiedot kulkevat arkistoihin. Pääesikunnan upseerikortisto lakkautetaan, ja ainakin yli-ikäisten kortit siirretään Sota-arkistoon.

Monelle tutkijalle, matrikelin laatijalle tai muuten henkilötietojen parissa työskentelevälle tämä muutos merkitsee suurta tietojen saannin huonontumista ja vaikeutumista. Että toimenpide sellaisenaan on puolustusvoimien kannalta oikeutettu, on varmaa; vähitellen saavuttavat kaikki sodanaikaiset upseeri-ikäluokat 60 vuoden iän. Hyvin suuri osa upseerikunnastamme on nykyisin yli-ikäistä. On kuitenkin valitettavaa, että tässä yhteydessä myös asevelvollisten osalta johdonmukaisuus kärsii! Tästä lähtien ei edes näiden kohdalla tapahtuvia kuolemantapauksia, upseeriarvon menettämisiä tai vastaavia muutoksia julkaista sotilaskäskyssä.

Tähän saakka voimassa olleen käytännön mukaan upseeri on poistettu luetteloista vain seuraavin perustein:

- kuoleman perusteella
- yli-ikäisenä, oman anomuksen perusteella
- sairauden perusteella
- toisen maan kansalaiseksi siirtymisen johdosta tai
- tuomioistuimen päätöksellä upseeriarvonsa menettäneenä.

YLEMPI UPSEERISTO

Seuraavassa julkaistaan tilastotietoja ylempään upseeriston kokoonpanosta: tähän ryhmään lasketaan kaikki upseerit majureista tai komentajakapteenista ylöspäin. Jollei muuta sanota, tarkoitetaan "upseeri"-sanalla seuraavassa tätä ryhmää. "Erikoisupseeri"-sanalla tarkoitetaan kaikkia vastaavissa arvoissa olevia insinööri-, lääkintä-, eläinlääkintä-, farmasia- ja musiikkiupseereita. Luvut koskevat kaikkia Suomen kansalaisina näissä arvoissa ylennyksen saaneita, siis ei ulkomaalaisia vapaaehtoisia eikä myöskään niitä ulkomaalaisia (3 saksalaista), jotka entisillä arvoillaan merkittiin uudelleen luetteloihin heidän saatuaan Suomen kansalaisoikeudet.

KOKONAISMÄÄRÄ

Vuoden 1974 loppuun mennessä oli viimeisen upseeriarvon mukaan kokonaisluku seuraava:

	Yhteensä	Elossa	Kuollut
Kenraalit	203	88	115
Esiupseerit	4.769	3.209	1.560
Erikoiskenraalit	14	9	5
Erikoisesiupseerit	1.295	790	505
	6.281	4.096	2.185

Tässä on huomattava, että jokainen henkilö on laskettu vain kerran, vaikka hänet on esimerkiksi ylennetty sekä

esiupeerin että erikoisesiupseerin arvoon. Tarkkoja tietoja kuolleista on ollut hyvin vaikeata saada. Tiedot perustuvat pääasiassa upseerikortistoon sekä kolmen helsinkiläislehden (HS, US, HBL) kuolinilmoituksiin. Lukuihin sisältyy yksi eron yhteydessä everstiluutnantin arvon sekä yksi samoin eron yhteydessä majurin arvon saanut upseeri, jotka molemmat myöhemmin astuivat uudelleen vakinaiseen palvelukseen alemmalla arvoltaan ja kuolivat tässä arvossa.

Arvon mukaan jakaantuu ylempi upseeristö seuraavasti:

Upseerit 31.12.1974

	Kokonais- luku	Elossa			Kuollut
		Alle 60 v	Yli 60 v	Yht.	
Marsalkka	1				1
Kenr	18	1	3	4	14
Kenrl	70	11	31	42	28
Vara-amir	2	1	1	2	
Kenrm	105	12	25	37	68
Kontra-amir	7	1	2	3	4
Kenraalikunta	203	26	62	88	115
Ev	507	115	140	255	252
Komdri	31	8	15	23	8
Evl	1.156	423	326	749	407
Kom	67	24	24	48	19
Maj	2.884	986	1.059	2.045	839
Komkapt	124	46	43	89	35
Esiupseerit	4.769	1.602	1.607	3.209	1.560
Kokonaisluku	4.972	1.628	1.669	3.297	1.675

Erikoisupseerit 31.12.1975

	Kokonais- luku	Elossa			Kuollut
		Alle 60 v	Yli 60 v	Yht.	
I-kenrm	4	2	1	3	1
I-ev	13	7	4	11	2
I-komdri	7	3	2	5	2
I-evl	59	16	27	43	16
I-kom	19	2	7	9	10
I-maj	294	90	139	229	65
I-komkapt	26	14	3	17	9
Yht. i-ups.	422	134	183	317	105
L-kenrl	1		1	1	
L-kenrm	6		3	3	3
L-kontra-amir	1		1	1	
Yht. I-kenr	8		5	5	3
L-ev	53	4	18	22	31
L-komdri	2	1	1	2	
L-evl	126	18	45	63	63
L-kom	4		2	2	2
L-maj	509	59	242	301	208
L-komkapt	6	3	1	4	2
Yht. I-esiups.	700	85	309	394	306
Yht. I-ups.	708	85	314	399	309

E-kenrm	2	1	1	1	1
E-ev	17	1	4	5	12
E-evl	22	3	5	8	14
E-maj	125	17	44	61	64
Yht. e-ups.	166	21	54	75	91
F-evl	1	1		1	
F-maj	5		3	3	2
Yht. f-ups	6	1	3	4	2
M-evl	3		1	1	2
M-maj	4	1	2	3	1
Yht. m-ups.	7	1	3	4	3
Yht. erik.ups.	1.309	242	557	799	510

Edellä oleviin lukuihin voidaan liittää seuraavat huomautukset:

ULKOMAISSA SOTAVOIMISSA PALVELLEET

Puuttumatta tässä tutkimuksessa ylemmän upseeristomme koulutukseen todettakoon, että ennen astumistaan puolustusvoimiemme palvelukseen on ulkomaisissa sotavaimissa upseeriarvon saaneet:

– Venäjällä (myös Suomen sotaväki)	290
joista 2 insinööriupseeria	
– Suomen luotsi- ja majakkalaitoksessa	8
– Ruotsissa	3
– Saksassa	3
	304

Venäjällä palvelleista tuli Suomen kenraaleina 10 ja esiupeereina 86. Vanhan luotsilaitoksen upseerit eivät olleet varsinaisia upseereita, vaan heillä oli ainoastaan merikapteenin tutkinto koulutus pohjana. Näistä upseereista oli vuoden 1974 lopussa elossa 1 eversti, 2 majuria ja 1 komentajakapteeni.

Vaikka 27. jääkäripataljoonassa palvelleet eivät siellä saaneet virallisia upseeri arvoja, voidaan todeta, että tämän tutkimuksen upseereista sai 395 siellä perussotilaskoulutuksensa. Heistä on 49 ylennetty kenraaleiksi, 334 esiupeereiksi sekä 3 vastaaviin lääkintä- ja 9 eläinlääkintäupseerien arvoihin.

ARVONMUUTOKSET

Jos esimerkiksi upseeri on saanut vastaavan erikoisupseerin arvon tai armeijapupseeri laivastoupseerin arvon, on eri aikoina puhuttu nimityksestä tai arvonmuutoksesta. Tässä tarkoitetaan arvonmuutoksella paitsi näitä tapauksia myöskin niitä tapauksia, joissa muutokseen liittyy ylennys. Tällaisia arvonmuutoksia on tapahtunut seuraavasti:

– Armeija- – laivastoupseeri	3
– Laivasto- – armeijapupseeri	2
– Ups. – ins.ups. – ups.	4
– Ups. – ins.ups.	4
– Ins.ups. – ups. – ins.ups.	1
– Ins.ups. – ups.	4
– Armeija-ins.ups. – laivasto-ins. ups.	1
1 kenraalimajurina eron saanut on myöhemmin ylennetty kontra-amiraaliksi. 2 insinööri-kenraalimajuria (ennen everstiä) on ylennetty kenraalimajureiksi.	
– Ups. – lääk.ups.	5
– Armeija-lääk.ups. – laivasto-lääk.ups.	6
– Laivasto-lääk.ups. – armeija-lääk.ups.	1

KAATUNEET

Sodissamme on kaatunut, haavoihinsa kuollut tai rintamalla kadonnut yhteensä 97 ylempään upseeristoon kuuluvaa:

	Vapaus-sota	Talvi-sota	Jatko-sota	Yht.
Kenraalimajuri			3	3
Eversti		2	8	10
Everstiluutnantti			10	10
Majuri	3	7	54	64
Komentajakapteeni			3	3
Yhteensä	3	9	78	90
Insinöörimajuri			1	1
Lääkintäeversti			1	1
Lääkintämajuri			3	3
Eläinlääkintämajuri			2	2
Yhteensä erikoisups.			7	7
Kokonaisluku	3	9	85	97

POISTETUT

Omasta anomuksesta iän perusteella on luetteloista poistettu hyvin pieni määrä upseereita, vaikka eri aikoina sotilasviranomaiset kirjeitse ovat ilmoittaneet yli-ikäisille upseereille tästä mahdollisuudesta. Tämä osoittaa, että vanhoille upseereille ei ole ollut mielekästä tulla tavallaan poispyyhityiksi luetteloista. 1.12.1939 jälkeen on iän perusteella yhteensä poistettu vain 144 ylempään upseeristoon kuuluvaa. Sairauden perusteella on poistettu 10. Näistä on 4 elossa, joista 2 alle 60-vuotiasta. Toisen maan kansalaisiksi siirtyneinä on poistettu yhteensä vain:

- 1 eversti
- 3 everstiluutnanttia
- 6 majuria
- 1 komentajakapteeni
- 1 lääkintämajuri
- 1 eläinlääkintämajuri

Nämä luvut ovat puutteelliset. Mm. niistä aikoinaan Yhdysvaltojen armeijan palvelukseen siirtyneistä 7 esiuupseerista on vain yksi virallisesti poistettu luettelostamme. Näistä on kaksi everstiluutnanttia, 2 majuria ja 1 komentajakapteeni kuollut. Lääkintämajuri on alle 60-vuotias.

Tuomioistuimen päätöksellä on kansalaisluottamuksen ja näin ollen myös upseeriarvon itsenäisyysaikamme menettänyt:

	Arvo palautettu	Elossa ilman arvoa	Kuollut	
Eversti	1	1		
Everstiluutnantti	3	1	1	1
Majuri	5	2	2	1
Lääkintämajuri	1			1
Yhteensä	10	4	3	3

KADONNEET

Paitsi rintamalla kadonneet on 3 esiuupseeria julistettu kuolleeksi kadonneina. Näistä kaksi tapausta on selvitetty. Toinen katsoi lentokoneen mukana Suomenlahdella, toinen ammuttiin hänen karatessaan vankina Saksassa 1945. Yksi everstiluutnantti on kadonnut jäljettömiin. Hän siirtyi ilmeisesti valkovenäläisiin joukkoihin vapaussodan jälkeen.

YLIKÄISET

Yli-ikäiset 60 vuotta täyttäneet jakaantuvat iän puolesta seuraavasti:

	60-69 v	70-79 v	80-89 v	yli 90 v
Kenraalit	28	26	8	-
Esiupseerit	1.212	326	67	2
Insinöörikenraalit	-	1	-	-
Insinööriesiupseerit	127	46	9	-
Lääkintäkenraalit	2	1	2	-
Lääkintäesiuupseerit	207	85	17	-
Eläinlääkintäkenraalit	-	1	-	-
Eläinlääkintäesiuups.	23	24	6	-
Farmasiaesiuupseerit	2	-	1	-
Musiikkiesiupseerit	2	2	-	-

Vanhin elossa oleva on eversti. Yli 90-vuotiaita ovat eversti C.G.R. von Kraemer ja majuri G. Aminoff. Vanhin erikoisupseereista on lääkintäeversti T. J. Tallqvist (synt. 1885). Vanhin kenraali on kenraalimajuri Bonsdorff (synt. 1899) ja vanhin erikoiskenraali lääkintäkenraalimajuri Linden (synt. 1889).

Ulkomaalaiset vapausajittoiset

Sotiemme aikana on upseeriluetteloihimme merkitty seuraava määrä ulkomaalaisia:

1918	Ruotsi	Saksa	Venäjä	Muu	Yht.
Kenraalimajuri	2				2
Eversti	3	2			5
Everstiluutnantti	14	1	1		16
Majuri	11	5	1		17
	30	8	2		40
1939-40					
Kenraali	1				1
Kenraalimajuri				1	1
Eversti	2			2	4
Everstiluutnantti	7				7
Majuri	8			5	13
	18			8	26
1941-44					
Eversti			1		1
Everstiluutnantti	3				3
Komentaja	1				1
Majuri	6	1	1	1	9
Komentajakapteeni	1				1
Eläinlääkintämajuri			1		1
	11	2	2	1	16

YHTEENSÄ 76 henkilöä, joista 4 osallistunut kahteen ja yksi kaikkiin kolmeen sotaan. Vapaussodassa kaatui ruotsalainen majuri ja talvisodassa ruotsalainen everstiluutnantti. □

Kadettikunta kiittää ilmoituksin, tukimaksuin ja muulla tavoin työtämme tukeneita ja toivottaa Teille Onnellista Vuotta 1976

Hallitus

Löytyykö henkisen sodankäynnin tutkijaa?

Martti Sinerma

Asiakirjoja 1700-luvulta lähtien voi tutkia Sotaarkiston hyllyiltä. Puhumattakaan siitä, että viime sotiemme asiakirjoja siellä on 18 hyllykilometriä. Paljon mielenkiintoisia tutkimusaiheita olisi "varastossa". Vai mitä mieltä olette esimerkiksi aiheesta "Henkinen sodankäynti viime sotiemme aikana"?

Pohjoisrannassa Helsingissä Pitkän sillan kävelijä erottaa mahtavan, massiivisen rakennuksen, joka on oikeastaan varsin helppo tunnistaa virastoksi. Suuri kivimuuri, jossa on tasaisin välein ikkunoita. Julkisivussa ei näy mitään koristuksia tai krumilumpseja. Harvat helsinkiläiset edes tietävät, mikä rakennus on kysymyksessä.

Siinä seisoo vanha, vv. 1883-1885 rakennettu elintarvikemakasiini. Nykyisin se kätkee suojiinsa Sota-arkiston, joka on pitänyt siellä majaa kohta 30 vuotta.

MAPPEJA SOTIEN AJOILTA 18 HYLLYKILOMETRIÄ

— Sota-arkisto perustettiin kesällä 1918, vapaussodan päätyttyä ja todettaessa, että mm. kevään taisteluissa syntyneet asiakirjat tulisi säilyttää jälkipolville tutkimuksia varten.

Sota-arkiston hoitaja fil.tri Risto Roponen on suhteellisen tyytyväinen varsinaiseen arkistorakennukseen. Paloturvallisuuskin on tyydyttävä.

— Tietenkin paloturvallisuutta tulee aina ajatelleksi tässä tehtävässä. Onhan meillä asiakirjoja lähes 30 hyllykilometriä. Monet niistä ovat aivan korvaamattomia ja lisäksi vielä tutkimatonta aineistoa löytyy vaikka millä mitalla.

Arkisto jakautuu tavallaan viiteen osaan: autonomian aikainen sotaväen ja kutsuntalaitoksen asiakirjat, vapaussota muodostaa oman osastonsa, samoin kuin sotien välinen aika. Sotien aikainen aineisto on määrällisesti ylivoimaisesti suurin. Sitä on noin 18 hyllykilometriä. Viides osasto muodostuu sotien jälkeisestä ajanjaksosta.

TUNNETTUJEN SOTILAIDEN YKSITYISIÄ ASIAKIRJOJA

— Järjestelmällisten asiakirjojen sargat koostuvat vuodesta 1912 alkaen. Esimerkiksi Suomen sodan asiakirjoja ei ole lainkaan. Ne ovat Valtionarkistossa ja Ruotsin sota-arkistossa. Joitain hajaasiakirjoja löytyy 1700-luvun lopulta, mutta niillä ei ole suurempaa merkitystä.

— Sitten meillä on vielä yksityiskokielmia, joita eri ihmiset ovat lahjoitelleet. Esimerkkeinä voisin mainita kenraalien Ignatius, Heinrichs, Öhqvist, Sihvo ja Pajari arkistot. Niistä muutamat ovat melko laajoja. Kenraali Heinrichsin arkisto käsittää noin 5 hyllymetriä.

Lisäksi Sota-arkiston hallussa on eräiden maanpuolustusjärjestöjen arkistoja, kuten Lotta Svärdin ja suojeluskuntajärjestön arkistot.

Valtavat hyllyrivit halkovat suuria huoneita. Pölynpyyhkijöitä on turha yrittääkään palkata. Metrimääräisesti on mahdotonta arvioida, kuinka paljon aineistoa on vuosittain tutkijoiden käytössä. Heitä käy laitoksessa asioidessa noin 400-500 henkeä vuodessa. Käynnejä tulee kuitenkin lähes kymmenkunta tutkijaa kohti ja he lainaavat tänä aikana yli 7000 arkistoyksikköä eli mappia tai vastaavaa.

KROSBYKIN KÄYNYT SOTA-ARKISTOSSA

— Kyllähän täällä on kaikennäköistä tutkijaa käynyt. Ulkomaalaisia pistäytyy pari kolme vuodessa, mutta heidän vaikeutensa on kielimuurissa. Se ei tahdo aueta. Mm Krosby on käynyt täällä, mutta ei hän mitään varsinaisesti tutkinut. Sen sijaan tunnettuja suomalaisia arkistonkäyttäjiä ovat olleet mm. professori Tuomo Polvinen, kirjailijat Jukka L. Mäkelä ja tohtori Lauri Hyvämäki. Myös professori Arvi Korhonen istui täällä aikoinaan hyvinkin ahkerasti.

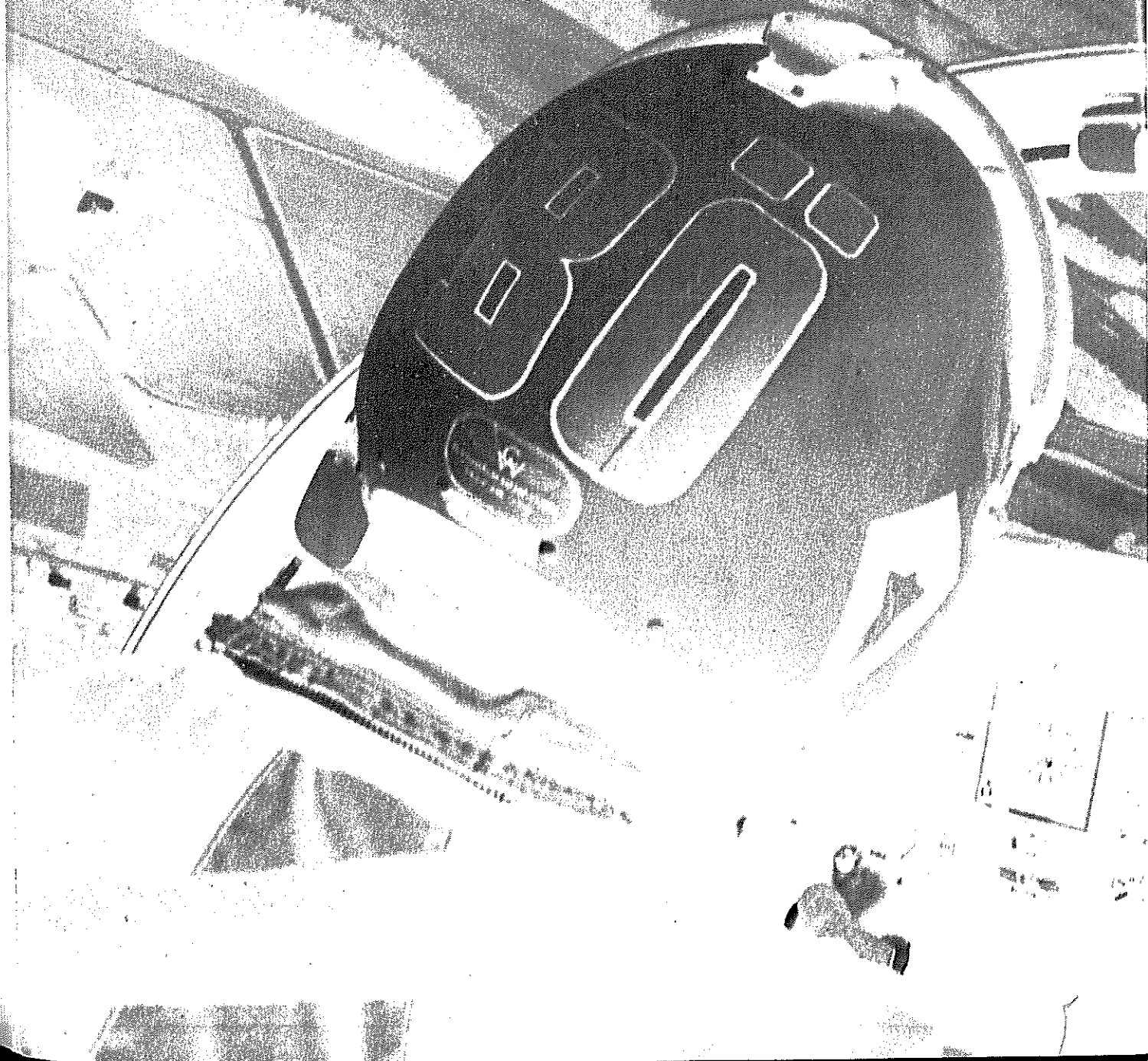
Kaikki Sota-arkistossa oleva aineisto on tutkijoiden käytössä. Kaikki ei kuitenkaan ole julkista sellaisenaan. Salasapitovelvollisuus on normaalisti 25

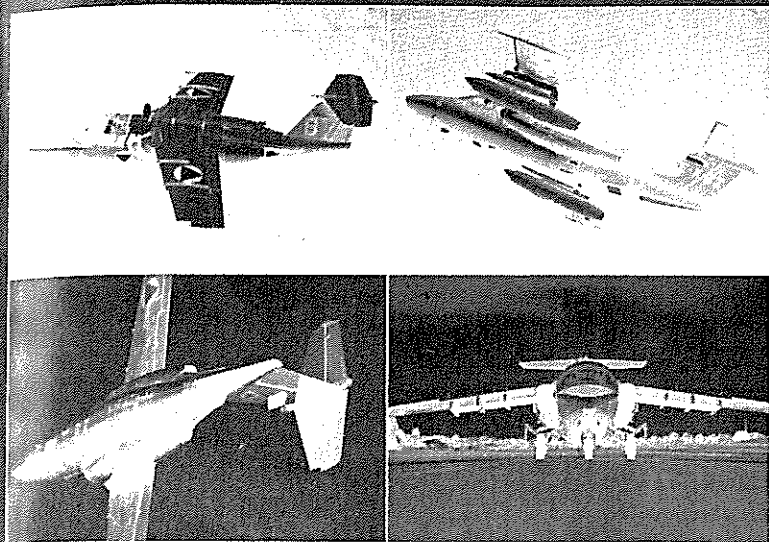
Saab 105 - lämmän päivän koulukone

Saab 105 on käytössä Ruotsin ja Itävallan ilmavoimissa.

Vaativassa käytössä olleet kokemukset ovat olleet pohjana tyypin edelleen kehittämiseksi ja parannuksille.

Yhtenäisenä on ollut saavuttaa ne vaatimukset, jotka tehokkaalle ja varmalle koulukoneelle asetetaan koulutuksessa.

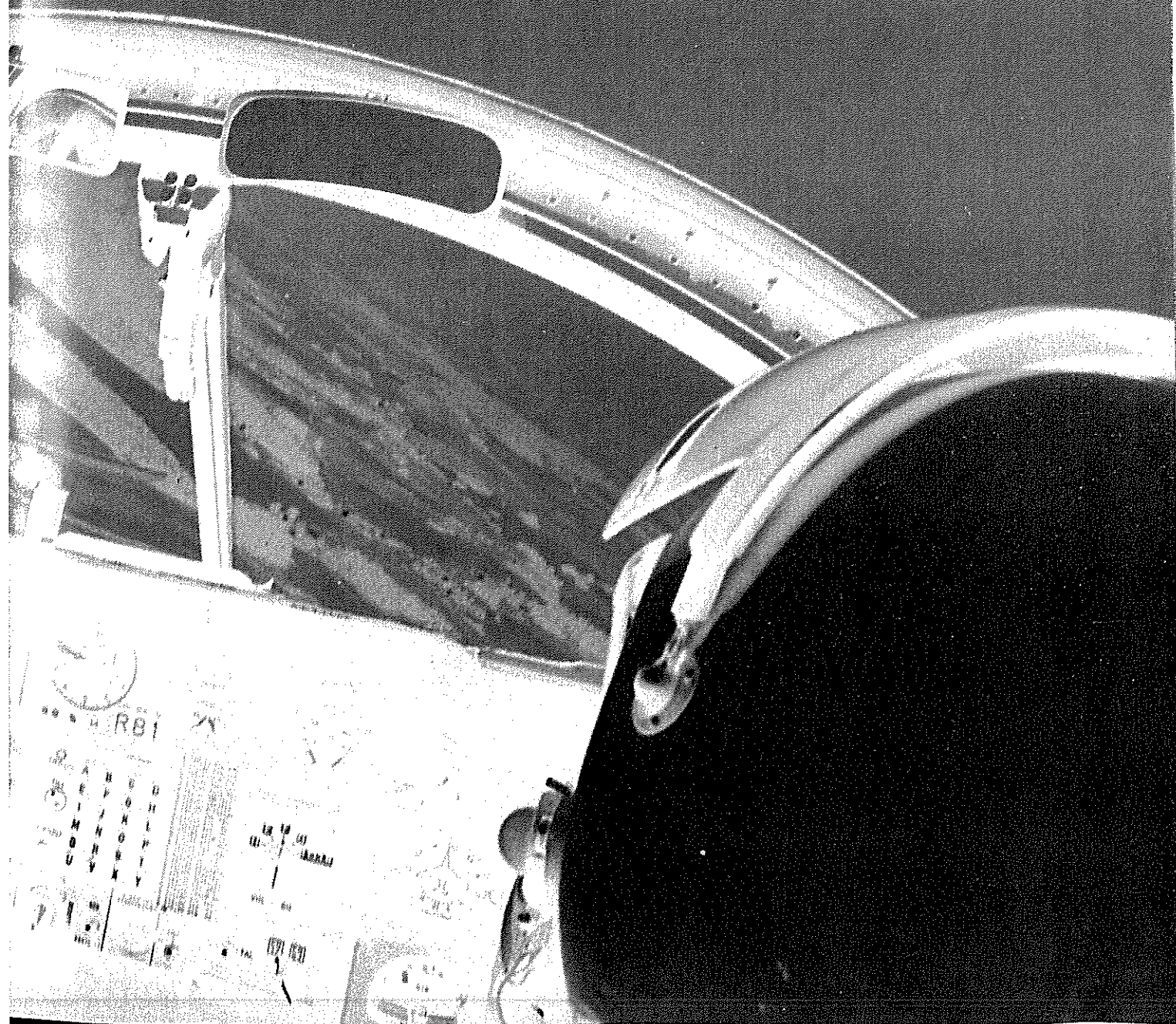

Saab 105

- Perus- ja jatkokoulutuskone!
- Suunniteltu sopivaksi myös rynnäköinti-, tiedustelu- ja yhteystehtäviin!
- Kahden moottorin varmuus!
- Opettaja ja oppilas istuvat rinnakkain!
- Yli 150.000 lentotuntia!
- Yli 25 miljoonaa moottorituntia!
- Nykyaikainen tekniikka ja hyvät saavutusarvot!

SAAB

Saab-Scania, Flygdivisionen
S-581 88 Linköping, Sverige

vuotta. Silloin kun asiakirja omaa ulko-
puolista merkitystä, salassapitovelvol-
isuus on 40 vuotta. Sota-arkiston asia-
kirjoista tämä nimenomaan koskee sotil-
asiamiesten raportteja. Lisäksi yksi-
tyisten asiakirjojen luovuttajat ovat saat-
taneet asettaa omia ehtojaan, joita nou-
datetaan tarkasti.

— Jos meille lähetetään jokin yksi-
tyinen arkisto, joka etukäteen ajatellen ei
ole ”merkittävä” tai josta emme usko
löytävämme mitään kiinnostavaa —
esim. reservin sotamies K:n muistiin-
panot ja nippu kirjeitä — niin se otetaan
vastaan siitä huolimatta aivan samalla
tavalla kuin jonkin tärkeällä paikalla ol-
leen kenraalin arkisto ja käsitellään yhtä
asianmukaisesti. Meillä on tosiaan yksit-
täisiä kirjenippusia suhteellisen vaati-
mattomilla paikoilla palvelleita sotilas-
henkilöitä.

— ARVOA EI VOI LASKEA RAHASSA

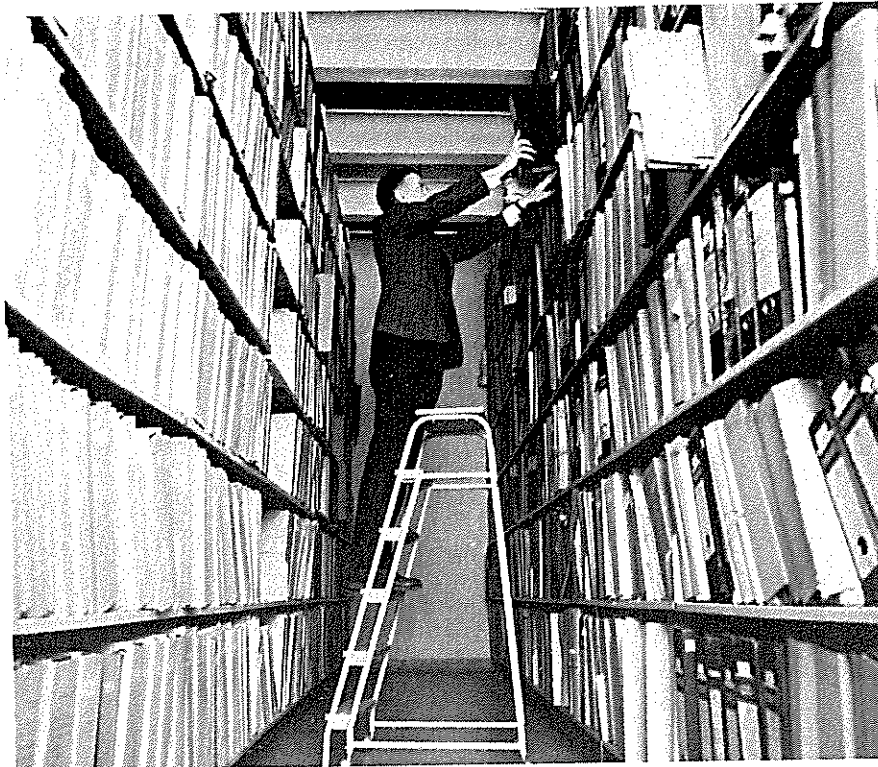
— Sota-arkiston ilmapiiri vaikuttaa
arvokkaalta, voisipa käyttää sanaa vik-
toriaaniselta, jos se sana vain sopisi suo-
malaisiin oloihin. Tuntuu siltä, että talo
kätkee sisäänsä arvokkaita aarteita ja
kallisarvoisia asiakirjahelmiä.

— Luonnollisesti meillä on huomatta-
va määrä erittäin tärkeitä asiakirjoja.
Lukuisat arkistonpitäjät, joiden asiakir-
jat ovat ratkaisevalla tavalla vaikut-
taneet tämän maan asioihin, ovat läh-
täneet paperinsa meille. Sanotaan nyt
esimerkkinä vanhan yleisesikunnan asia-
kirjat, silloin kun Suomen puolustus-
suunnitelmia ryhdyttiin tekemään 1920-
luvulla. Samaan luokkaan voidaan lukea
puolustusneuvoston pöytäkirjat Man-
nerheimin toimiessa sen puheenjohta-
jana. Varsinaisia poliittisia asiakirjoja
han meillä ei ole lainkaan.

Arkiston arvoa rahassa ei voida las-
kea. Silti arkistonhoitaja Ropponen kat-
soo, että suurin osa asiakirjoista on suo-
rastaan korvaamatonta materiaalia mei-
dän kansallisen historiamme kannalta.
Lisäksi voidaan todeta, että esim. so-
danajan asiakirjoista eivät suinkaan
kaikki ole tallessa. Niitä on melkoisesti
kadonnut jo rintamalla mm. v. 1944 ve-
täytymisvaiheen aikana sekä arkistoja
lähettävässä junissa kotirintamalle pom-
mituksissa, jopa vaunulasteittain tavaraa
joutui liekkien saaliiksi.

JOKAISELLA OIKEUS ARKISTON KÄYTTÖÖN

Tohtori Ropponen vaikuttaa mieheltä,
joka tietää miten asiakirjat on arkistoi-
tava. Luonnollisesti hänen onkin tiedet-
tävä, sillä Sota-arkiston tehtäviin kuuluu
myös valvoa puolustusvoimissa tapahtu-

vaa arkistointia, antaa siitä erityisiä oh-
jeita ja suorittaa tarkastuksia.

— Lisäksi me annamme erilaisia selvi-
tyksiä ja todistuksia virastoille ja yksi-
tyisille, noin kolmisen tuhatta vuodessa.
Mainittakoon, että rintamasotilastun-
nuksien jaossa syntyneitä epäselvyyksiä
tutkittiin Sota-arkistossa huomattava
määrä. Arkisto suorittaa myös itse tutki-
muksia, jos joku virallinen elin tai laitos
sitä pyytää. Sen sijaan yksityisille emme
suorita tutkimuksia, koska voimavarat
eivät siihen riitä. Luovutamme vain asia-
kirjat käyttöön ja ehkä annamme tar-
peellisia ohjeita.

— Arkiston käyttöä ei rajoita mikään
muu kuin jo aikaisemmin mainittu laki
asiakirjojen julkisuudesta eli nuo 25 ja
40 vuotta. Jokaisella on siis oikeus
käydä tutkimassa näitä papereita. Ulko-
maalaisen on kuitenkin hankittava tutki-
muslupa myös julkisiin asiakirjoihin.
Asiakirjaa ei voi lainata kotiin, mutta
siitä voi saada valokopion.

Sota-arkiston ahkerin käyttäjäryhmä
on Sotakorkeakoulussa opiskelevat up-
seerit. Myös yliopistojen opiskelijat ovat
usein nähtyjä tutkijoita valmistellessaan
laudatur-töitään tai seminaarisitelmi-
ään.

VIIME SOTIEN HENKISEN SO- DANKÄYNNIN TUTKIMUSTA KAIVATAAN

— Tohtori Ropponen mielestä hanka-
lia tutkimuksia arkiston kannalta ovat
sellaiset, joissa tarkastellaan jotain kehi-
tyskysymystä pitkällä aikavälillä. Asia-
kirjojen, nimenomaan oikeiden asiakirjo-
jen löytäminen on usein kiven takana.

Lisäksi niitä saattaa olla melkoisen pal-
jon, joten on siinä tutkijallakin mel-
koinen urakka niihin syentyessään!
Eräänlaisena epätoivettutkimuksena voi-
taisiin mainita vaikka ”Itsenäisyytemme
ajan ampumaratojen suunnittelussa eri
vuosikymmenillä huomioon otetut teki-
jät”.

— Eipä silti, kyllä me mielellämme
teemme vaikeitakin töitä, sillä useimmi-
ten tutkija saa niistä suurimman tyydy-
tyksen, toteaa tohtori Ropponen naurah-
taen. Vaikka eniten meille on puuhaa
tuottanut lähetettyjen asiakirjojen kun-
toonlaitto. Ilman tätä työtä niitä olisi
turha täällä säilyttää. Eiväthän tutkijat
voisi niitä lainkaan käyttää. Erityisesti
sodanajan asiakirjat ovat sekaisessa
kunnossa, mutta sitä nyt ei juuri tar-
vinne ihmetellä.

— Kiinnostavia ja tarpeellisia aiheita
olisi vaikka millä mitalla. Yhtenä mielen-
kiintoisena ja tärkeänä asiana näkisin
henkistä sodankäyntiä koskevan ko-
konaistutkimuksen viime sotien ajoilta.
Tämä on minua erityisesti viehättänyt.
Erillisiä pienempiä tutkimuksia siitä on
kyllä olemassa, mutta ei mitään laajaa
kokonaistutkimusta. Se olisi kyllä sub-
teellisen iso tutkimus ja saattaisi viedä
vuosiakin tekijältään — niin ja ilman
muuta myös rahaa. Se vaatisi kyllä huo-
mattavan stipendin.

Sota-arkistonhoitaja tohtori Rop-
ponen selailee hitaasti vanhoja pölyisiä
papereita. Asiakirjat kätkevät sisäänsä
monta salaperäistä, jännittävää ja myös
jokapäiväistä tarinaa. Ne odottavat vain
tutkijoitaan — vaikkapa henkisestä so-
dankäynnistä. □

KADETTIKUNTA JA KYLKIRAUTA RADIOSSA

Kuka on pääsemässä niskan päälle maanpuolustusaatteellisissa kysymyksissä? Maanpuolustajat ovat pitkän aikaa olleet puolustusasemissa joidenkin yhteiskunnan tahojen kiivaasti hyökäillessä. Onko nyt tilanne muuttumassa? Kadettikunnan toimenpiteistä ollaan jo kovasti huolissaan. Yleisradiosakin on lähdetty asialle. Kas tässä muuan mielenkiintoinen yksityiskohta!

Maanpuolustuksen vastustajat ovat yhä useammin viime aikoina huolestuneet tämän aatteen marssista eteenpäin. Näyttää siltä, että enää ei olekaan pop vastustaa maanpuolustusta. Tähän saattaa olla useita eri syitä vaikuttamassa. Useimmitenhan nämä ovat ulkomailta meille tulleita aatevirtauksia, joita meikäläinen nuoriso — ne jotka joutuvat tällaisten valtaan — ei osaa oikein ymmärtää, tajuta, mistä siinä onkaan kysymys. Mutta mukana kuitenkin on oltava, koska monet muutkin tekevät näin. Nyt kuitenkin taitaa tilanne olla vähitellen muuttumassa. Atlantin takana on nostalgisuus heräämässä eloon. Saattaapa ennen pitkää vaikuttaa täällä meilläkin.

Joka tapauksessa Suomessa viime aikoina tehty määrätietoinen vapaaehtoinen maanpuolustustyö on pantu sen vastustajien keskuudessa tarkoin merkille. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita radiossa lokakuun alkupuolella erään sunnuntaiehtoon alussa tarjottu anti otsikkonimellä "R-show". Tavalisimmin tässä pari kertaa kuukaudessa lähetetyssä ohjelmassa tarkastellaan "kriittisesti" maamme talouselämää ja "ne kaksikymmentä perhettä" kyllä kuulivat kunniansa moneen kertaan. Mutta nyt mahtui tuohon ohjelmaan varttituntin verran maanpuolustustakin tai oikeastaan sen halveksuntaa.

Tässä pieni katkelma vapaasti tulkituna siitä keskustelusta ja ote sketsistä, jotka ohjelma sisälsi.

— *Katsos Rauna, minulle sattui tähän nokkani alle kuva ohjuksista jotka viuhuvat idästä ja lännestä Suomen yli.*

— *Hurjaa. Tehtävä: "Tutki oheista karttaa ja tee johtopäätöksiä siitä, mitä mahdollisuuksia Suomella on pysyä suurvaltojen ristiriitojen ulkopuolella."*

— *Mitenkähän se oikein onnistuu tuossa ohjusten tuoksinassa?*

Noin kuitenkin alkaa Taloustieto ry:n julkaiseman oppikirjan "Luen yhteiskuntaoppia ja taloustietoa" turvallisuuspolitiikka-luku.

— *Mutta eihän tuo mitään. Tässä minulla on kirja "Suojele itseäsi ja muita", sisäasiainministeriön julkaisema väestönsuojelun opetussuunnitelma. Siinäkin on muuten vastaava kuva, mutta tässä ohjukset tulevat yksinomaan idästä. Niin kun muissa kuvissa vastaavasti tankit ja hävittäjä.*

— *Täytyy olla sattumaa. — Mutta jos... mutta jos osa onkin perääntyviä (naurua) Nato-joukkoja.*

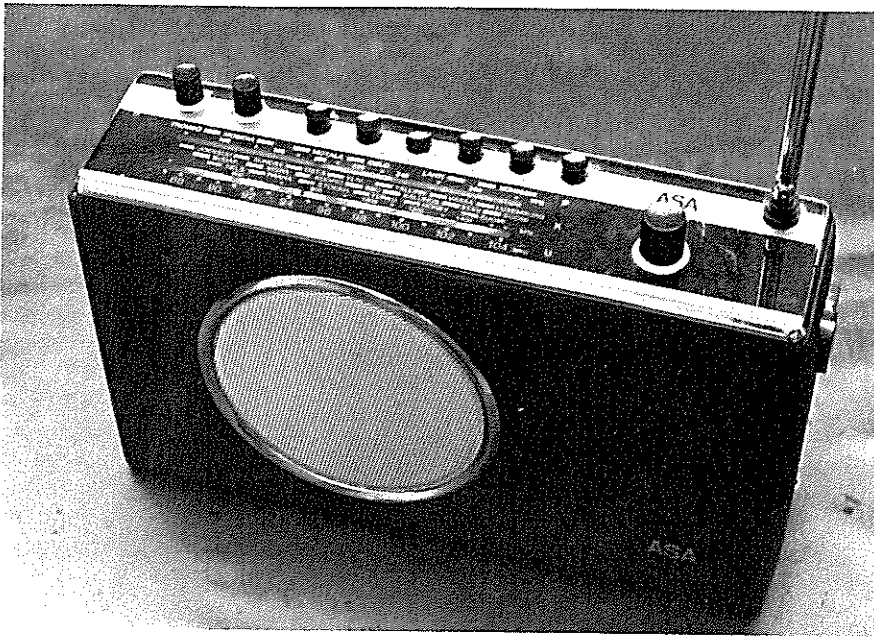
— *Niin sen täytyykin olla.*

— *Tuossa ensin mainitussa yhteiskuntaopin kirjassa on tuon pohjolan turvallisuuden jälkeen yhden sivun verran ulkopoliittikasta ja tämän jälkeen 6 sivua maanpuolustuksesta aina komppanian päiväohjelmaa myöten sulkeisiin ja tuliasemaan menoineen.*

— *Parlamentaarinen puolustuskomitea totesi turvallisuuspolitiikan sisältävän ulkopoliittikan ja puolustuspolitiikan josta ulkopoliittikka on ensisijainen. Tavoitteesta tuo komitea lausuu: "Ensisijaisesti tähän pyritään välttämällä kietoutuminen aseellisiin selkkauksiin ja lieventämällä omalta osaltaan sellaisten syntymismahdollisuuksia."*

— *Suomen yhteiskuntaopin kirjassa oli siis ulkopoliittikkaa yksi sivu, maanpuolustusta kuusi sivua. Tätä painotusta havainnollistaa vähän runollisemmin kulttuuriasian yliasiamies tohtori Erkki Salonen Kadettikunta ry:n lehdessä Kylkirauta no: 5174.*

"Suomen turvallisuuspolitiikan voi nähdäkseni havainnollistaa ja kuvata purjelaivana. Sen hohtavat purjeet edustavat tuota kauas näkyvää uljasta ja muodikasta ulkopoliittikkaa joka tuntee pienimmänkin kansainvälisen tuulenvirrin.

Koko tuo komeus pysyisi tuskin pysytyssä yynnelläkään ilmalla saati sitten myrkyssä ellei sillä olisi laivan kokoon suhteutettu, mutta rannalta katsovan suuren yleisön silmiin näkymätön tehokas ja tarkoituksenmukainen köli joka tässä symbolisoi turvallisuuspolitiikan toista osapuolta, puolustuspolitiikkaa ja puolustusvoimia."

— Tuo äskeinen Salosen käsitys vastaa melko hyvin myös henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan tuottaman turvallisuuspolitiikan opetusmateriaalin painatuksia.

— Mikäs se sitten on se henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta?

— No se on valtioneuvoston asettama puolustusministeriön alainen ns. asiantuntijaelin, jonka pääsihteerinä on Sanomalehtien Liiton toimitusjohtaja Veikko Löyttyniemi.

— Niinpä onkin ja sillä on myös koulujaosto, joka tuottaa tällä hetkellä lähes kaiken turvallisuuspolitiikkaa koskevan opetusaineiston ja suunnitelmat Suomen kouluihin.

— Näitä kouluhallitus ja ammattikasvatushallitus suosittavat täydentämään muuta opetusta nk. läpäisyperiaatteella. Se näyttää oikein viralliselta meiningiltä.

— Niinpä näyttää tämäkin opetusministeriön työryhmän rauhankasvatusmuistio vuodelta 1974. Se taas ei ole saanut paljoakaan tuulta purjeisiinsa. Kyllä sitäkin kouluhallitus suosittelee, mutta kun ei ole konkreettisia opetussuunnitelmia, ei täydentävää materiaalia eikä opettajakoulutusta, niin mitä teet.

— Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnalla näitä kaikkia taas on kappa kaupalla ja seminaari poikineen on jo pidetty. Pitäisiköhän valtioneuvoston asettaa vastaavasti henkisen rauhankasvatuksen suunnittelukunta, niin löytyisi tällekin lähestymistavalle kustan-

taja.

— Vai puristaako kenkä ehkä tästä opetusministeriön kansliapäällikkö Jaakko Nummisen huomautuksesta. Kas kun opetusministeriön työryhmän piti tutkia rauhan ja turvallisuuskasvatuksen periaatteita ja sisältöä niin Numminen lausuu: "Työryhmän muistiossa oli tehtäväksiannosta huolimatta käsitelty miltei yksinomaan rauhan kasvatukseen liittyviä kysymyksiä."

Tässä voidaan todeta, että Kadettikunnan toiminta on huomattu. Kylkirautaa on luettu ahkerasti eikä maanpuolustusta koskettavaa oppimateriaalia saisi olla opettajien saatavilla.

Jos selataan kirjasta "Suojele itseäsi ja muita" voidaan todeta, että ohjuksia Suomen yli lentelee sekä itään että länteen. Länneä tulevat ohjukset ovat kuitenkin niin tummia, ettei niitä helposti huomaa, varsinkaan jos ei halua huomata. Sen sijaan toisesta kuvasta, jossa ei ole valtakunnan rajoja tai ilmansuuntia näkyvissä, on täysin mahdoton sanoa, mistä ilmansuunnasta panssarivaunut tulevat. Kuvassa ne tulevat oikealta, mutta eihän se merkitse muuta kuin havainnoitsijan paikkaa yksittäistapauksessa.

Kaikki asiat voidaan lopulta tulkita juuri niinkuin halutaan, vaikka hieman vanhan sarvipään tapaan.

Vielä todettakoon, että toimitusjohtaja Veikko Löyttyniemi ei ole enää pariin vuoteen toiminut Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan pääsihteerinä. Mutta kaikkein helpoin onkin esittää väitteitä asiasta, josta tietää mahdollisimman vähän.

Sitten ohjelma jatkui sketsillä pääpiirtein tähän tapaan.

— Tänään meillä on luokassamme oikein virkapukuinen mies. Hän on kadetti Pystykorva Kadettikoulusta ja hän on

tullut luokkaamme Kadettikunnan ja rehtorin yhteisestä sopimuksesta. Hän esitelmöi meille tänään turvallisuuspolitiikasta sekä väestönsuojelusta. Olkaa hyvä, kadetti Pystykorva.

— Lapset, kansalaiset, Suomi on pieni maa ja sen väestö vähäinen. Siksi sitä on mahdollisen kriisin aikana suojeltava. Siltä varalta, että kriisi tulisi ensi viikolla kerron teille kuinka toimia. Jos sattuu niin, ettei satu olemaan käsillä puoli-toista metrisestä betonista valettua korusua, jossa on ilmansuodatinlaitteet niin on kaivettava kuoppa. Kun atomipommi räjähtää, niin ensin näkyy välähdys ja kun tämän välähdyksen näkee, niin silloin on syytä mennä kuopan pohjalle.

— Opettaja opettaja... Mutta jos ei ole kuoppaa?

— Se on hyvä kysymys. Koko maassa pitäisi olla valmiina kuoppia. Siis kun atomipommi on räjähtänyt, niin vetäytyään kuopan pohjalle ja vedetään tervapaperi päälle ja odotetaan kunnes tulee voimakas paineaalto.

— Ai miksi?

— Hyvä kysymys. Kyllä se paineaalto tulee vaikkei odotakaan. Kun paineaalto on mennyt, tervapaperi ravistetaan puhtaaksi siihen tulleesta pölystä. Myös kuopan reunat lakaistaan kuoppaan varatuilla havuilla puhtaaksi saasteesta. On erinomaisen tärkeätä muistaa, että lakaistaan itsestä pois päin havuilla.

— Voiko käyttää palmunoksaa?

— Noo kyllä voi. Näin suojelen itseäni ja muita. Toisena aiheenamme on kemian keksinnöt sotilaskäytössä. Tosi-asiahan on nimittäin se, että sota on monien keksintöjen äiti. Myös kemiallisten. Voiko joku antaa kemian keksinnöstä sotilaskäytössä.

— No. — Alkoholi. — Jaaha, kuinka alkoholia voidaan käyttää sotilaallisessa mielessä?

— Rauhan aikaan saamiseen. Sodan päämäärähän on rauha.

— Kyllä, entä alkoholi?

— Kun suomalaiset joukot jatkosodassa hyökkäsivät ja ryöstivät Petroskoin viinakaupan, ei kulunut kuin pari tuntia ja niin rauhallisia suomalaisia ei ollut ennen nähtykään. Tämä on esimerkki alkoholin käytöstä sotilaallisten päämäärien saavuttamisesta. Tarkoitin, ellei viina auta niin on turha koittaa tervapaperillakaan.

Sketsin oli todennäköisesti kirjoittanut Seppo Ahti eli Ilta-Sanomien pakinoitsija Bisquit. Sitten siirryttiin ohjelmassa jälleen keskusteluun, jossa toimittajat sanailivat suunnilleen seuraavasti.

— Havainnollisuus on opetuksessa tärkeää niin turvallisuudenkin opetuksessa. Kauko Haapanen kertoo Kylkirauta lehden numerossa 5/74 "Kadettien maanpuolustustyö kouluissa".

– Tiukasta palvelusajasta on osa uh-
rattu maanpuolustustyön perusteille.
Koulun tuki takanaan kadetit ovat al-
kaneet varsin tiiviin valistustoiminnan.
30 kadettia vieraili 5.6.73-27.5.74 vä-
lisenä aikana 26:lla eri paikkakunnalla
yhteensä 30:ssä koulussa.

– Tiedonsaajia oli kaikkiaan noin
7500 oppilasta ja 113 opettajaa.

– Lapuan Kiviristin yhteiskoulun
rehtorin Arvi Suuntalan mukaan maan-
puolustus liittyy kuitenkin tavalla tai
toisella kaikkeen opetukseen. Koulu-
laisen harmaaseen arkipäivään luo mie-
lenkiintoista vaihtelua sotilaspukuisen
henkilön saapuminen koululle. Se saa
mielenkiinnon viriämään.

– Ja sitten kadettien omia havain-
toja.

– Vaikutus on positiivisin, kun asian
esitti oman koulun entinen oppilas. Vir-

kapuvun käytöllä oli positiivinen vaiku-
tus. Tytöt olivat hyvin kiinnostuneita
asiasta, myös sotilasurasta. Ja lopulta
päättyi tuo Kylikiraudassa oleva artikkel-
li: Me kadetit tulemme jatkamaan valis-
tustyötämme.

– Kadetti voi myös liittyä Kadetti-
kuntaan, joka on upseerien, entisten ja
nykyisten aatteellinen yhdysside. Nyky-
ään se mm. järjestää opettajien jatko-
koulutusta. Tästä esimerkkinä Helsingin
kadettipiirin järjestämä erityisesti naiso-
pettajille suunnattu seminaari. Havain-
nollisuutta opetukseen lisätään myös
kutsumalla oppilaat varuskuntiin vierai-
lemaan, jossa turvallisuuden voi kokea
kouriintuntuvasti. Armeija on muuten-
kin oikein virallisesti mukana, muistam-
ehan rakuunapatajoonan, joka järjesti
Parikkalan yhteiskoulun pihalla taiste-
lunäytöksen tankkeineen ja pensse-

leineen, jossa paikallisen lehden mukaan
oli oikea talvisodan henki.

Tämän jälkeen toimittajat siirtyivät
jälleen talouselämän vähintään yhtä an-
toisan asia-aineiston kimppuun.

Tietenkin sinänsä on kysymys vain
yhdestä ohjelmasta, jonka perusteella ei
sinänsä pitäisi tehdä kovin pitkälle
meneviä johtopäätöksiä. Luonnollisesti-
kaan maanpuolustus ei ole mikään tabu,
josta ei sietäisi laskea leikkiä tai jopa
suorastaan esittää piikkikäitä havain-
toja. Nyt oli kuitenkin ohjelman sanojen
ja lauseiden välistä selvästi eroittavanaan
huolestumisen: nämä maanpuolustuksen
puolesta puhujat näyttävät tietävän mitä
tekevät ja miten. Näin ollen ei olekaan
ihme, että tiettyä huolestumista on ha-
vaittu maanpuolustuksen vastustajien
keskuudessa. Kadettikunnan toiminta
alkaa kantaa hedelmää. □

Helsingin Kadettiipiiri esittää sydämelliset kiitoksensa piirin
Naistoimikunnalle sen 5.10.1975 järjestämästä teatteri-
illasta. Helsingin iloiset Rouvat. Me olemme saaneet jo usean
vuoden ajan nauttia aktiivisen toimintanne tuloksista. Ottakaa
vastaan meidän ihailumme ja kunnioituksemme. Kadettiter-
veisin

HELSINGIN KADETTIPIIRIN PIIRITOIMIKUNTA.

TUE
KADETTI-
KUNTAA

Katso ilmoitusta
sivulla 45

muodon vuoksi...

MARKKINOINTI VIHHERJUURI

Bulevardi 6, 00120 Helsinki 12, puh. 649 611

KENRAALI JA IDEALISTI

MARTTI SINERMA

Ensimmäinen kadettikurssi pitää vielä tiivistä yhteyttä kaaderiveljiin. Kurssi kokoontuu pari kertaa vuodessa. Sen yksi jäsen, kenraalimajuri Gustaf Ehrnrooth muistelee haikeana vuosien takaisia tapahtumia, mutta ottaa ponnekkaasti kantaa myös tämän päivän ajankohtaisiin kysymyksiin.

FAHNENJUNKERSCHULEN KAUTTA UPSEERIKSI

Tämän kirjoittaja joutui viime keväänä tapaturman takia Keskussotilas-sairaala I:een eli Tilkkaan — mikä taas sinänsä on toinen juttu! — runsaaksi viikoksi. Tuskinpa lienen koskaan elänyt toista niin mielenkiintoista ajanjaksoa kuin nuo yhdeksän päivää. Useinhan sanotaan, että sairaalassa joutuu siihen ja siihen huoneeseen. Näin minullekin kävi aluksi, mutta jo seuraavana päivänä pääsin — huom. pääsin! — kahden hengen huoneeseen, jossa toisena potilaana oli kenraalimajuri Gustaf Ehrnrooth.

Tiedättekö, millainen on herrasmies-upseeri? Sellainen, joka vielä lähellä kahdeksaakymmentä ikävuottaan antaa arvon puolta nuoremmalle virkaveljelleen. Tiedättekö, millainen on todellinen sotilas? Sellainen, joka pystyy kertomaan saavutuksistaan ilman, että kerronnassa on tippaakaan itsetehostusta ja osaa tunnustaa myös omat virheensä. Tiedättekö, mikä pitää vanhan sotilaan nuorekkaana? Nykyajan seuraaminen. Kaikkiin näihin ja moniin muihin kysymyksiin sain etsimättä vastauksen Gustaf Ehrnroothin mielipiteistä, muiste-loista ja elämäntarinoista.

— Muistan kuinka miinanheittäjillä ammuttiin melkein pä Haminan keskustassa. Ei silloin tunnettu varomääräyksiä. Hyvin meni kuitenkin, kenraali hymyilee, ei kuitenkaan sitä, että näin huolimattomasti tai välinpitämättömästi silloin meneteltiin, vaan kuinka innostuneita asiaan oltiin.

— Kadettikoulu oli ikimuistettavaa aikaa! Sitä voidaan tietenkin sanoa melko alkukantaiseksi verrattaessa opetusta nykyisiin menetelmiin. Opettajat vilahtelivat ohi yhtenä nauhana ja nimien vuolaana koskena. Nenosen matematiikka oli kadeteille liian korkealentoista, mutta hänen persoonallisuutensa vaikutti meihin oppilaisiin kovasti.

Kenraali vakuuttaa, että silloin solmitut tuttavuudet ja ystävyudet ovat kestäneet tähän päivään saakka. Kurssi kokoontuu pari kertaa vuodessa. Viisitoista kaaderia on vielä riveissä, ja kaikki jotka kynnelle kykenevät, ovat kokouksissa mukana. Hän ei halua kovin paljon kertoa korppuksen aikaisista tapahtumista.

— Silloin oltiin poikamaisia ja kujeilunhaluisia. Nyt olemme vanhoja ja arvokkaita. Tosin emme olleet silloinkaan pahoja saati sitten kurittomia tai sotilaallisuutta rikkovia.

Kyllähän ne kepposet aina myöhemmin tuntuivat vaatimattomilta. Kukapa nyt nuoruutensa huonoja puolia muistelee. Kuitenkin jäi kaivelemaan, ettei nyt muutamaa pientä pilaa saanut kuulla, mutta ehkäpä nuori polvi olisi niistä oppinut jotain huonoa.

EI MYÖTÄTUNNOLLA TAISTELLA

Upseeriksi valmistuttuaan Ehrnrooth joutui Uudenmaan Rakuunarykmenttiin kornetiksi. Ratsuväkeen pyrkijöitä oli silloin runsaasti, mutta vain muutama pääsi.

— Koulutus oli silloin tehokasta, mutta materiaalin puute oli yhtä huutava kuin nytkin. Montakaan kiväärin patruunaa ei saanut käyttää miestä kohden, mutta kyllä he siitä huolimatta oppivat ampumaan. Vuosien varrella keksittiin vaikka minkälaisia tähtäyksen ja muita apuvälineitä. Ennen kaikkea pyrittiin maastokoulutukseen.

Kenraalimajuri Ernst Gustaf Waldemar on syntynyt v. 1898 Helsingissä ja päässyt ylioppilaaksi v. 1918 Ruotsalaisesta normaalilyseosta. Kadetti numero 8 ensimmäiseltä kadettikurssilta valmistui 1920. Nuorempana upseerina hän palveli mm. varsin pitkän ajan URR:ssä sekä sodan ajan HRR:n ja RvPr:n komentajana. Eläkkeelle kenraalimajuri Ehrnrooth siirtyi Uudenmaan sotilasläänin komentajan tehtävistä, mihin liittyi mm. Helsingin varuskunnan päällikkyyks.

— Kuulun vapaan Suomen ensimmäiseen kadettipolveen. Me kaikki sen polven kadetit olimme olleet jo v. 1918 mukana tavalla tai toisella, kenraalimajuri Ehrnrooth kertoo sanoisinpa muistoihinsa vaipuneena.

Ennen Kadettikoulua nuori Gustaf ehti käydä Haminassa Fahnenjunkerschulen. Sen oli perustanut saksalainen Itämeren Divisioona, joka tuli suoraan länsirintamalta. Tästä syystä koulussa oli mm. opetusvälineitä ja materiaalia riittävästi.

Talvisodasta Ehrnroothilla ei ole varsinaisia rintamakokemuksia, sillä hän oli jo v. 1938 joutunut 2. Divisioonan esikuntapäälliköksi Viipuriin. Kuitenkin silminnähden liukuttuneena hän kertoo niistä muistikuvista, joita talvisodan aikaiset tapahtumat hänelle tuovat. Järkyttävää oli malli Cajanderin esiintyminen päättävien sotureiden yllä, kädessä kolmen linjan kivääri ja mielissä ulkomailla suunnattu yltäkylläinen myötätunto.

Saimmehan me materiaaliakin ulkomailta, mutta ennen kaikkea myötätuntoa. Tuossa sanassa oli kuitenkin rinta-masotilaan suussa katkera, etten sanoisi ivallinen maku. Ei pelkällä myötätunnolla pystytä taistelemaan.

— Jatkosota oli monessa mielessä toisenlainen. Vaikka olen syntynä uusmaalainen, kirkkonummelainen, tunnen itseni jollain tavalla karjalaiseksi. Menihän minunkin kotini talvisodan aikana Viipurissa.

Erityisesti kenraali tuntuu arvostavan Suomen Marsalkkaa monen muun sotilaan tavoin. Toisaalta ratsumiesten yhteenkuuluvaisuus on ilmeisesti tässä vielä lisäämässä arvonantoa.

— Yksi urani kohokohdista oli, kun Mannerheim kävi joukkojen luona. Hän teki sen melko usein ollakseen niinkin vanha mies. Olin tullut ratsuväkiprikaatini kanssa Säämäjärvelle Suomen puolelta ja asettunut sen itärannalle. Lähdin ilmoittautumaan esimiehelleni kenraali Hägglundille, joka oli VII AK:n komentaja. Olimme kovien taistelujen jälkeen onnistuneet lyömään vihollisen. Hägglund sanoi, että saan ilmoittautua marskille.

— Marski kysyi, paljonko tykistöä everstillä on. Vastasin, että minulla on ratsastava patteri, jonka yhdellä tykillä oli vast'ikään putkiräjähdyks, joten niitä on kolme tykkiä kaikkiaan. Marsalkka katsoi merkitsevästi Hägglundiin ja virkoi, ettei se ole kovinkaan paljon. Hägglund raapi päätään Mannerheimin lähdettyä ja vaikeroi, että nyt minä panin hänet tosi asian eteen. Hänen oli annettava minulle patteristo. No, se tuli kyllä sitten tarpeeseen, varsinkin kun kalusto oli aivan uutta ja ruotsalaista alkuperää olevaa.

VETERAANIT JA NUORET

Iältään vanha mutta mieleltään nuori entinen varuskunnan päällikkö luo katseensa hiljalleen lirutellen tippuvaan vesihanaan. Korva on jo tottunut ja turtunut päivästä toiseen jatkuvaan ääneen, mutta silti henki ei sitä sulata. Sairaala on kohtalaisen hyvin hoidettu.

— Mutta kyllä nuo tippuvat hanat pitäisi korjata. Eihän se ole mikään suuri juttu. Ei ennen vanhaan....

— Ovathan nuo vuodet jo vierineet. Olen nyt 76 ikäinen. Eihän sitä enää paljoa jaksa, mutta mielenkiinto näihin sotilaallisiin asioihin on yhä olemassa. Olen kuulunut Kadettikunnan hallitukseen, valtuuskuntaan ja nyt viimeisenä tehtävänäni Kenraali Hannes Ignatiuksen kadettisäätiön hallitukseen. Niin, oikeastaan tässä vaiheessa on enää jäljellä yhteistyö nuorempien ja meidän veteraanien välillä. Kyllä siitä nuoret huolehtivat.

Ja niinhän onkin, että tuo yhteistyö vanhemman ja nuoremman sukupolven

välillä on yksi niitä asioita, joita ei pidä kaihtaa. Gustaf Ehrnrooth on vakuuttunut, että siitä on iloa vanhemmille mutta ennen kaikkea hyötyä nuoremmille. Rannikkojääkäripataljoona on tällä hetkellä ”hänen joukko-osastonsa”, Kirkkonummella kun ovat molemmat.

— Rannikkojääkäreiden juhlissa olen ollut usein mukana ja ne ovat olleet erittäin hyvin järjestettyjä ja vanhan sotilaan sydäntä liikuttavia. Olen huomannut näissä tilaisuuksissa, että nykyisin pojat ovat pitempiä ja paremmin ravittuja kuin minun aikani. Puvut ovat hieman toisenlaiset, mutta ilmeisesti käytännöllisemmät.

KILTATYÖ ANTAA TYYDYTYSTÄ

Hämeen Ratsujääkäripataljoonan perinteitä ylläpitävä Ratsumieskilta tuntuu olevan kenraalin sydäntä lähellä. Monia kertoja hänen puheensa kääntyy sen toimintaan.

— Siellä saan tavata niitä veteraaneja, niitä poikia, joiden kanssa jouduin jakamaan iloa ja suruja, voittoja ja tappioita. Ratsumieskiltään kuuluu toistatuhatta miestä, mutta haluan erityisesti korostaa, etteivät he ole maailman rauhalle vaarallisia. Nämä miehet tietävät, millainen on sodan todellisuus. Se ei ole tavoiteltava asia kenellekään. Pidämme paljon yhteyttä, niissä tilaisuuksissa on ilo käydä. Heitä on kaikkialta Suomesta.

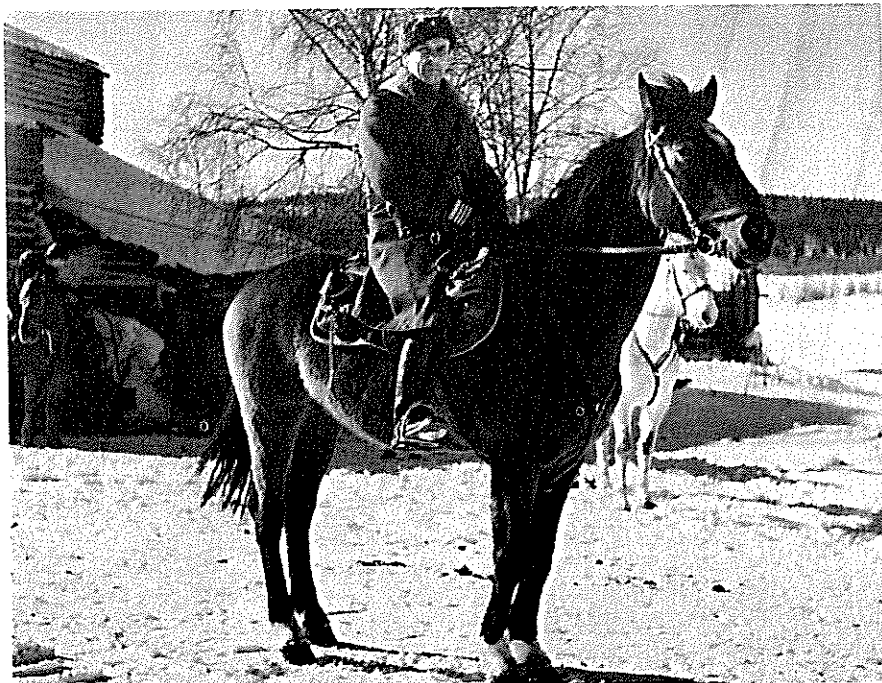
— Tämä yhteistyö merkitsee minulle paljon. HRR:n rivivahvuus oli yli 1200 miestä. Meillä oli neljä Mannerheimristin ritaria. Tappiomme olivat suurimpia talvisodassa. Tällä en suinkaan halua kerskailla, mutta se osoittaa, että me olimme todella kovissa paikoissa.

Kenraali on sitä mieltä, että sota on paha asia, ehken kaikkein pahinta maailmassa, mikä ihmiskuntaa voi kohdata. Mutta missään ei saa niin hyviä tovereita kuin sodassa. Yhteinen päämäärä, ponnistelujen jatkuvuus, yhteiset vaarat ja yhdessä koetut pelon hetket sekä muut muistot yhdistävät aikaisemmin täysin tuntemattomia miehiä toisiinsa.

EI PITÄISI AINA VAIVOJANSA VAIKERTAA

— Nykynuorisolta puuttuu se puolustustahto, mikä itsenäisyytemme kahden ensimmäisen vuosikymmenen aikana nuorisossa vallitsi. Siitä ajasta moni puhuu huonoa, mutta he eivät huomaa sitä valtavaa työtä, mikä näinä vuosikymmeninä tehtiin. Se nähtiin sitten vasta sotiemme aikana.

Kadettikuntaan Gustaf Ehrnrooth suhtautuu oikeastaan pienellä haikuehdella. Onhan hän ollut mukana siinä aivan järjestön syntyhetkistä lähtien. On-

neksi ei vielä käytetä risupartaa eikä pitkää tukkaa! Henki on hänen mielestään periaatteessa edelleen sama kuin vuosikymmeniä sitten.

— Joskus kun luen tätä Kylkirautaa, ajattelen, ettei tämmöistä meidän aikamme puhuttu eikä sanottu. Silti ei meilläkään aina ollut helppoa. Tosin kyllä minä enimmäkseen voin ymmärtää ja hyväksyä näitä mielipiteitä. Vaivojen vaikeus ei kuitenkaan aina tunnu oikein mukavalta.

— Nykyisessä Kadettikunnassa tunnetaan päämäärä ja sinne pyritään määrätietoisesti. Yhteen aikaan esiintynyt melko ikävä eripuraisuus Upseeriliiton ja Kadettikunnan kesken on kaikeksi onneksi poistunut. Se oli aivan turhanpäiväistä riitaa. Nyt linja on molemmilla mielestäni oikea. Ei pitäisi paavin parrasta riidellä.

RUNEBERGILÄISIÄ TAPAHTUMIA

Puhe kääntyy suureen suomalaiseen sotilaaseen. Heitä on luonnollisesti paljon. Mannerheim, Ignatius, Nenonen, kaikenlaisia Ehrnrootheja ja monia muita. Sekä haastattelija että haastateltava heittävät joukoittain nimiä esiin.

— Niin, tämä on aika mielenkiintoinen kysymys. Jouduin kerran vastaamaan sellaiseen kiertokyselyyn, missä kysyttiin Suomen suurinta johtajaa. Tietysti olisin voinut vastata yksinkertaisesti: Mannerheim. Mutta ajattelin vastata hieman toisella tavalla kuin muut ja kirjoitin: Runeberg. Hän ei ollut sotilas, hän oli maisteri ja opettaja. Mutta koko minun ikäpolveeni hänen vaikutuksena on ollut äärettömän suuri.

Kun heitän joukkoon, että monasti on epäilty, ettei niissä Runebergin runoissa aina niin kaksinen tositarina ole ollut taustalla, on kenraalilla siihen heti vastaus valmiina.

— Eihän niistä kaikista nyt ole sotapäiväkirjaa löydetty ja tuskinpa edes pidettykään, mutta olen ollut mukana monissa sellaisissa tapauksissa, mitkä melkoisesti muistuttavat Runebergin kertomuksia.

— Muuan tapahtuma on Itä-Karjalasta. Jouduimme tykistökeskitykseen. Kuulin aivan selvästi sellaisen äänen, kuin johonkin mieheen olisi sattunut. Kysyin, sattuike kehenkään. Silloin kuului rauhallinen ääni: ”Minuun, hyvä ettei sattunut heikkoon mieheen!” No, tähän oli vain Runebergin hengessä. Se mies joka kantoi pommin ulos.

— Vanhan kaartin veteraanit kokoontuivat usein mielellään kaartin kasarmissa eli nykyisessä pääesikunnassa. Minut kutsuttiin aina varuskunnan päällikkönä niihin tilaisuuksiin. Kerran kun

nuo vanhat veteraanit odottelivat siinä ulkona, ja minä istuin autossani, niin ajattelin, että otan heistä muutaman siihen viereeni istumaan ja juttelemaan kanssani. Silloin yhtäkkiä juolahti mieleeni ajatus: tässä on Vänrikki Stoolin tapahtumien toistuminen. Kenraali kutsui sotavanhuksen viereensä. Tämä runon kenraali oli muuten isoisäni isä, Gustaf Ehrnrooth!

— Täytyypä kertoa joitain vastustajastakin. Olen nähnyt yhden venäläisen sven duuvan Säämäjärven takaisissa metsissä. Etenimme melkein olematonta metäpolkua, kun rivistö pysähtyi ja edestä kuului ammuntaa. Sitä kesti puolisen tuntia, ennen kuin päästiin jatkamaan matkaa. Kysyin, mitä tässä oli ollut estämässä etenemistämme. Minulle kerrottiin, että siinä oli venäläinen partio ja sen johtaja oli nyt tässä, iso roteva kersantti. Hän makasi sen kapean sillan vieressä, jota hän oli puolustanut. Sellaisen vastustajan ja taistelijan muistoa me kunnioitimme.

”ÄLKÄÄ UNOHTAKO PÄÄMÄÄRÄÄ”

Gustaf Ehrnrooth uskoo lujasti maanpuolustuksen kaikinpuolisten mahdollisuuksien paranevan. Ja sen minkä suomalainen välineiden määrässä ja laadussa menettää, sen hän korvaa tottumuksellaan omiin olosuhteisiinsa.

— Erityisen hyvin tämä tuli esille Tolvajärven metsissä, kun saksalainen 163. Divisioona saapui berliiniläisine miehistöineen. He eivät kertakaikkiaan menestyneet metsissämme. Erityisesti he pelkäsivät, että puissa olisi sala-ampujia, niin kuin nyt metsään tottunut sotilas

kiipeäisi puuhun ampumaan. He eivät juuri menneet metsään, ellei joku suomalainen ollut mukana näyttämässä, että näin sitä pitää tehdä, olipa tämä sitten vaikka kuinka vanha ukko.

Vanha kokenut sotilas antaa mielellään neuvoja nuoremmilleen. Useimmiten niitä on syytä kuunnella. Missään muualla eivät ikä ja kokemus taida olla niin varteenotettavia asioita kuin maanpuolustuksessa ja sen ääritapauksessa, sodankäynnissä. Gustaf Ehrnrooth ei ole niitä miehiä, jotka tyrkyttävät ohjeitaan, mutta on valmis niitä pyydettyä kertomaan.

— Eihän tämä nyt mikään testamentti ole, hän naurahtaa, mutta ei tämä mitään maksakaan!

— Nuorille haluaisin sanoa, että olkaa lujia. Teidän asianne on oikea, kun puhutte maanpuolustuksen puolesta. Luotakaa siihen. Muistakaa, ettei aina tarvitse valtiolta pyytää palveluja. Tärkeää on omasta puolesta tehdä parhaansa. Tämä kuulostaa ehkä kovin idealistiselta, mutta minä ymmärrän hyvin, että teidän — kuten minunkin aikani — täytyy hoitaa perhettä ja muita vastavia velvollisuuksia. Mutta älkää koskaan unohtako päämäärää. Upseerin tehtävässä on aina pidettävä tuo idealismi mielessä.

— Joka tekee hyvän työn, on oikeutettu saamaan jotain sen vastineeksi, se on ilman muuta selvää.

Näin puhui idealisti, upseeri, patriotti, vanhan sotilassuvun jäsen, kenraali, kaaderi ensimmäiseltä kurssilta, ratsuväenkomentaja, kolmen sodan kävijä, melkein karjalainen ja nykyisin kirkkonummelainen puutarhuri. □

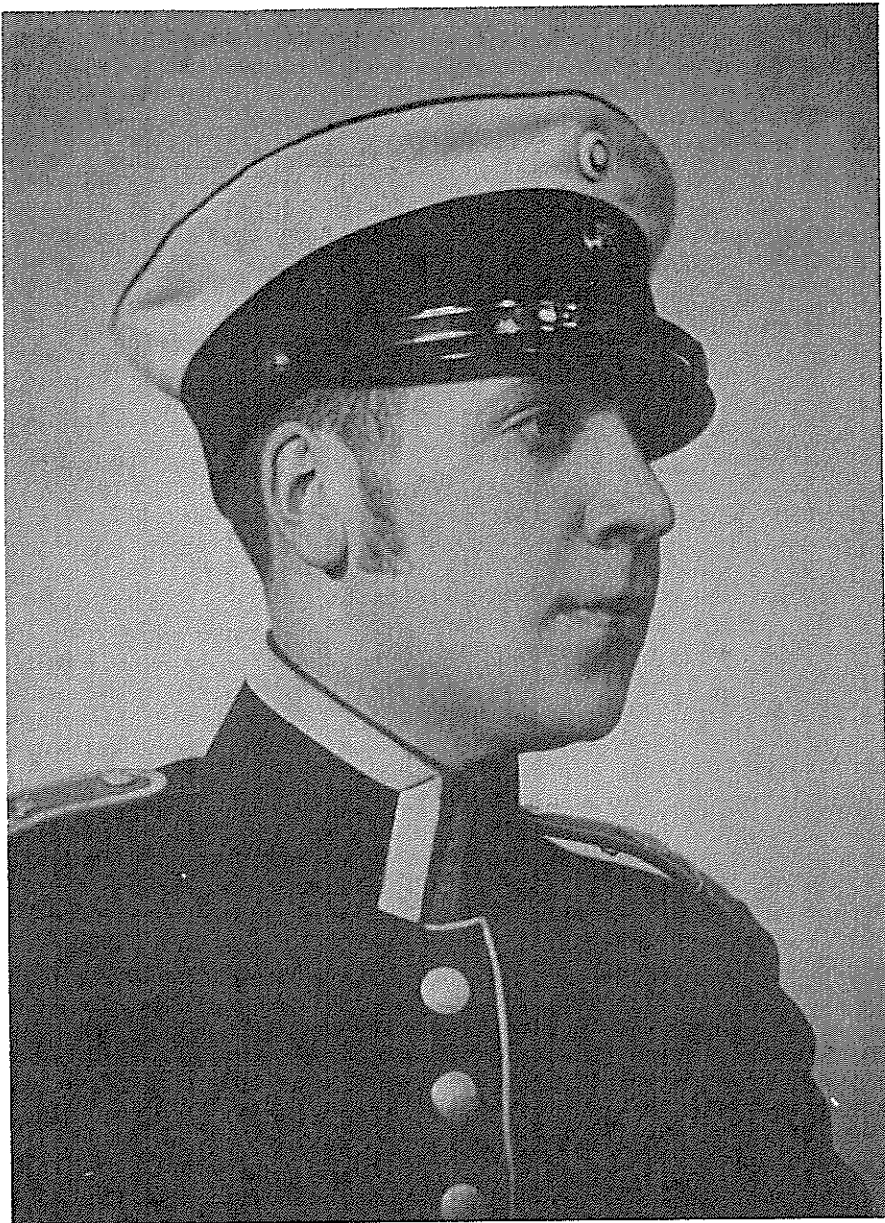
Marski on aina Marski

MARSKI

Mannerheimintie 10
00100 Helsinki 10
Puh. 90-641 717
Telex 12-1240

REINO HIRVISEPPÄ

RUNORATSULLA KAADERIKSI

Reino Palmrothin eli Pallen muistelmat ovat jo ilmeisesti kirjakaupoissa joulumarkkinoilla. WSO-Y:n kustantaman teoksen "Kuin vierivä virta" luku "Runoratsulla kaaderiksi" jatkuu lehtemme tässä numerossa. Ja jatkoa seuraa vielä ensi vuoden puolella.

Kuplettilaulusta puheen ollen muistuu heti mieleeni muhevantuntuinen tykkimies Aarno Vuori, joka sekä opetti minulle uusia kupletteja — helsinkiläispoika kun oli ja niin Affut kuin Rafutkin tarkoin kuunnellut — että myös mainiona piirtäjänä kuvitti minun kronikoitani tekeilläolevaa "Runoratsuani" varten. Saman hengen kaveri oli myös Uno Konstantin Löfman — hesalaispoika hänkin — joka oli armoitettu pianon pimputtaja ilman nuotteja ja jolle minulle oli kunnia keksiä uusi nimi. Esitämästäni nimilistasta hän valitsi Läkön, ja pian tuli yksi jos toinenkin vanhempi kadetti myös tutustumaan kyseiseen listaan. Ajan henki ja sielullinen sukulaisuus AKS:n kanssa vaati nimien suomalaistamista ja minä tietysti annoin apuani, vaikka itse en kirjoittamastani marssista huolimatta kuulunutkaan AKS:n riveihin (ei kai se ollut meille kadeteille luvallistakaan!) ja vaikka en liioin itse aikonut pieteettisistä syistä nimeäni muuttaa. Olihan minulla jo tuo äs-

kettäin valitsemani kirjailijanimi riittävä-
vänä todisteena suomalaisesta mielen-
laadustani, ja minusta oli paikallaan pi-
tää kumpikin homma erillään ja eri ni-
millä. Mielestäni ei tulevan upseerin so-
pinutkaan kirjoitella omalla nimellään
kaikenlaisia höpsötyksiä, sillä "Dienst
ist Dienst und Schnaps ist Schnaps", ku-
ten preussilainen sotilaallisuusohje kuu-
lui. Niin, tarkasti ottaenhan minulla oli
kaksikin kirjailijanimimerkkiä, vaikka
rajan veto Hirvisepän ja Pallen henkis-
ten tuotteiden välillä ei vielä tuolloin ol-
lut aivan selvä.

● Vaikka kurssimme oli melko vähälu-
kuinen, niin olipas vain sille kasaantunut
puolen tusinaa kuopiolaisia ja saman
verran meitä papinpoikia — "paskahou-
suja". Lukeuduin täysin perustein kum-
paankin kategoriaan, vaikka olinkin Hä-
meenlinnassa valkolakin päähäni
painanut. Ensiksi pappilan kasvateista
puhuakseni olkoon assosiationa vaik-
kapa tuo äskenmainittu Schnaps. Kun
näet sattui vieruskavereikseni riviin
Palmusen Manu Elimäeltä ja Hurmerin-
nan Ellu Hesasta, niin kysyin Ellulta,
että mitenkäs me nyt tänne jouduimme,
kun isäpappasi oli kodissani Rautalam-
milla käydessään saarnannut paatokseli-
sesti minulle, jotta "lingua latinae est
fundmentum omnium linguarum" ja että
rupea vain, poika, humanistiksi, tätä
olen tähdentänyt myös omalle pojalleni.
Ja tässä me nyt sitten seisomme kuin ti-
kut p... elikkä haec stabamus in stercore.
Eiosannut "Murherinta" seikkaa selittää
ja Manu naureskeli toisella puolellani,
että samallaisia olivat olleet keskustelut
Elimäen pappilassakin. Mutta mitä tuo-
hon snapsiin tulee, sanoi Ellu, niin hän
on sitä mieltä, että mitä ankarammin
siitä varoitetaan, sitä hanakammin siihen
tulee tartutuksi. Niinkuin varmaankin
asianlaita onkin. Kysyin Ellulta, mikä
mahtoi olla totuudellisin versio siitä tun-
netusta anekdootista, joka koski hänen
isäpappansa — tunnetun raittiusmiehen
— tapausta junan makuuvaunussa. Oli
tapahtunut seuraavalla tavalla:

Rovasti oli joutunut matkoillaan kol-
mannen luokan makuuvaunuun ja olles-
saan toisen hyttitoverinsa kanssa yö-
puulle menossa ja jo oikosenaan saapui
paikalle kolmas mies. Tämä oli hiukan
juhlatuulella ja halusi tarjota pienet yö-
myssyt kämppäkaverilleen. — "Kiitos
ei", tuhahti rovasti yläpetitään, — "olen
rovasti Hurmerinta". — "No kun ei niin
ei", sanoi tuikun tarjoaja ja ojensi sitten
puteliaan keskipetin matkustajalle, —
"ota sinä karvarinta sitten, kun ei tuolle
murherinnalle kelpaa!" Ottivat kumpikin
ja niin teimme mekin Ellun kanssa ta-
pauksen muistoksi. Koska se senai-
kainen yömyssy vaati lievennykseen
plantinkia, syntyi kuin itsestään isku-
lause, joka laulettiin "Valencian" melo-
dialla:

— Hei hellurei, Hurmerinta, Murhe-
rinta,
tuoppas tänne hoo-kaksoo...

Kuopion poikia oli todellakin myös
kurssillamme puoli tusinaa eli kymmen-
kunta prosenttia. Oli Hiltusta, Kinnusta,
Rissasta, Korhosta ja Venäläistä ja tuon
kuudennen vakanssin puolitimme me
Huisکیلon kanssa, koska olimme vain
jonkinlaisia sudettisavolaisia. Rissasen
Mannen kävi hiukan köpelösti, kun hän
putosi kesäleirillä oltaessa Kyrönsalmen
sillan kaarelta jorpaksoon ja häipyi sit-
ten muutenkin kuvasta melko traagisissa
olosuhteissa. Me muut selvisimme niin
sillan kaaresta kuin muistakin traditi-
oista melko mukavasti, vaikkei meistä
oikein eto-piällysmiehiä tullut kestään,
niin paljon kuin yritimmekin leuko-
jamme väännellä.

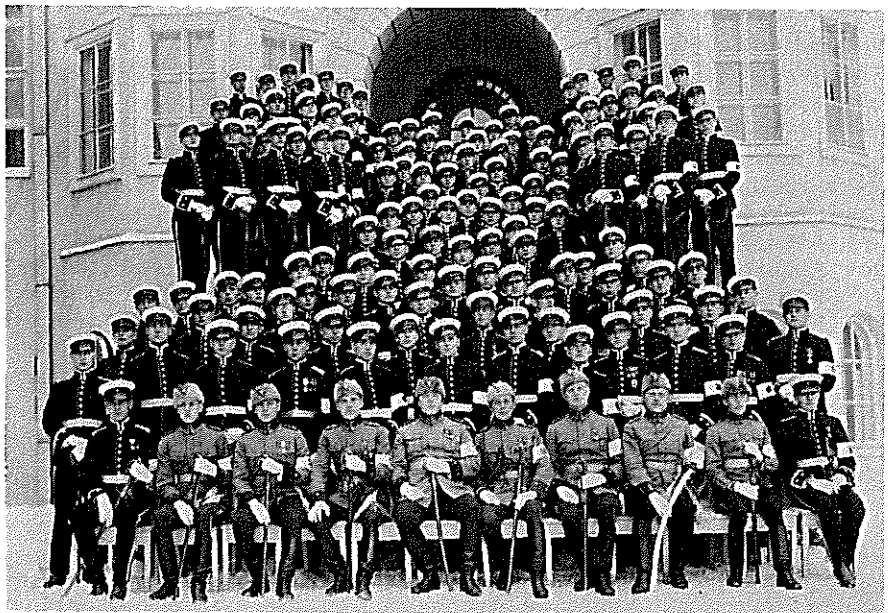
Ja olihan sitten liuta muitakin kivoja
pruureja, joista väsäsin pian värssyn jo-
kaisesta ja ikuistin heidät "Runorat-
suuni". Oli "Virka-ikä-Villeä", "Ru-
dolph Vaselinoa", "Hopliittia" ja "Mad-
zeppaa", Mäkisiäkin oli kaksin kapp-
lein, — "Uffari-Penu" Porista ja "Sime-
oni liuhuparta" stadista, futisbläägät
aina sopivasti framilla ja naama iloisessa
irveessä. Tulkoon Simosta puhuttaessa
mainituksi, että hän se siellä Röhön ran-
nassa Uhtuan suunnalla antoi alkusy-
säyksen kuuluisalle "Edlankajärven
jäälle", jonka Era Tiesmaa sitten pani
kokoon ikäänkuin komennuksesta.

● Kun on tuo kieltolaki-aika "varpu-
sineen" ja muine suhtautumisineen tullut
mainituksi, niin tehdään nyt sekia asia
selväksi meidän osaltamme. "Suhtaudut-
tiin" tietysti meillä niinkuin muissakin
yhteiskuntapiireissä siihen, eikä mikään
inhimillisen toki pitänyt olla vierasta.
Poikamainen riehakkuus etsi tässäkin

purkautumistaan ja vaihtelun virkis-
tystä, mutta mitään ongelmaa ei tieten-
kään siitä syntynyt eikä voinutkaan syn-
tyä. Se oli eräänlaista hakuammuntaa, ja
huumoria oli mukana enemmän kuin mi-
tään himokkuutta, alkoholismista nyt
puhumattakaan. Eihän meillä ensinnä-
kään ollut aikaa eikä varoja hurjistelui-
hin ja sitten asettivat internaatin ohje-
säännöt ja päivitykset tiukat rajoituk-
sensa — aina erottamis-uhkaa myöten —
mikäli nyt joku olisi pyrkinyt hyppimään
yli aisan. (Ei tietenkään sääntöä ilman
poikkeusta, mutta pysytelläänpä nyt
vain huumorin ilmapiirissä).

Olihan kadettien keskuudessa joitakin
pikku porukoita, jotka yhteistoimin
hankkivat loma-iltojaan varten ns.
napanderi-aineisia, hiihdellen vuorol-
laan erääseen lähisaareen — noin vain
muina miehinä iltahämärissä ja kartta-
lauku sotilaallisesti kupeella roikkuen.
Tuo 96-prosenttinen virolaissaalis an-
nostettiin sitten sieviin varpusiin (varti-
litran vetoisiin kuperiin peltikanistereih-
hin) ja nautiskeltiin vaikkapa kaupungin
parhaissa trahtööreissä niisanottuna
"Liakan teenä" tarpeen mukaan — ja
kukaties joskus hiukan tarpeettomasti-
kin.

No, mitä herrat vanhemmat edellä,
sitä simput perässä. Suomen urheilun
suuri profeetta "Tahko" Pihkala oli sk-
järjestön piirissä keksinyt ja or-
ganisoinut ns prosenttihiihdon, josta leh-
dissä oli kirjoituksia. "Tshali" Tanner —
stadin kundi ja kova sentterhalli futik-
sessa — tulkitsi tämän idean kerran tu-
pakkatunnilla omalla tavallaan ja eh-
dotti Väinö Samulille ja minulle, että mi-
täs jos lähdetäisiin, pojat, illalla prosent-
tihiihdolle Löföseen. En muista olinko
hiihdolla mukana, mutta joka tapauk-

9. ja 10. kadettikurssi opettajineen koulun portailta v. 1928.

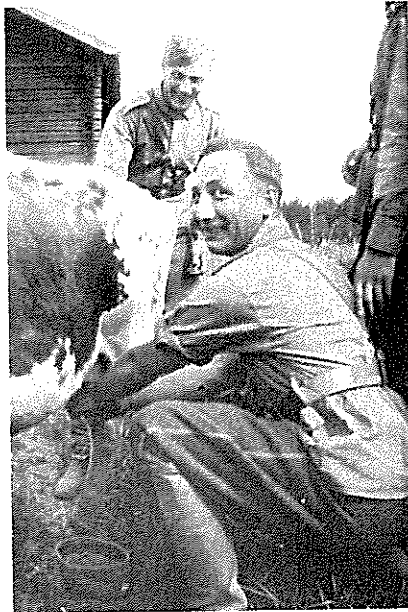
sessä pönttö hankittiin ja Torpalla, joka siihen aikaan oli pieni punainen tönö ja kadettien suosima tanssipaiikka, tehtiin illalla pienet plöröt, kuten asiaan kuului, ja läähättäen ehdittiin hädintuskin Jahn-Heikin iltahartauteen.

● Loma-illoiksi meillä oli yleensä visit visiittipaikat varattuina, käytiin leffoissa ja teattereissa ja jos "tuohta" piisasi, niin mentiin sussun kanssa trahttöriinkin. Monitooriin oli syytä ehtiä, sillä pirssikytyt tuli kalliiksi Munkkaan asti ja oltiin tietysti sotilaallisesti kuin preussilaiset tinasotamiehet tunnettuine kadettikumarruksinemme. Kadetit kuuluivat katukuvaan nykyistä näkyvämmiin ja kadetin salskea olemus olikin suorastaan säväyksen antava sotilaallisuuden perikuva.

Päissään ei passannut lomalta palata, sillä päivystäjän aitiassa istui aina joku Suiski tai Simppuvänrikki tarkkailemassa ilmoittautumisia, ja pahimmassa tapauksessa oli "selvä" tie kallarikerroksen uumeniin ja "hengelliseen säätyyn". Yksi ja toinen sinnekin tietysti aikanaan joutui mutta mitään hirmukäryä ei muistaakseni kurssillamme sattunut. Ritarikunnan suurmestarin — eli eniten "virkaikää" hankkineen palokuntalaisen — vakanssi ei suinkaan ollut niitä vähiten arvostettuja, vaan osoitti omalla tavallaan rohkeutta ja taktillista tasapainoilua, — akrobatiaa miekan terällä. Ja sehän oli täysin ajan hengen mukaista nuoren miehen elämää, — ei sen pahempaa kuin ennen meitä ja meidän jälkeemmekään. Olihan näet kaikkea kokeiltava ja kaikki myös miehekkäästi kestävä.

Ja kestittiin myös, vaikka nyt joku joskus hiukan kompasteli tuohon inhaan kieltolain kynnykseen. Tuollaisista vahingonlaukauksista riitti sitten pilailua pitkäksi aikaa, ja aivotoverillisesti aina huokaisimme syvään helpotuksesta, kun ei siinä sen pahemmin sentään käynyt-kään. Pari pikku detaljia putkahtaa etsimättä mieleen. "Konnan" lempinimellä kunnioitettu kaverimme (nimi ei millään tavoin viittaa tuon erittäin rehdin ja sittemmin sodissa kunnostautuneen herran ominaisuuksiin) oli palannut iltalomalta ja seiso i asennossa päivystävän luutnantin tarkkailtavana ilmoittautumisaitiossa. Kuinka ollakaan, niin sattui tuo vasen polvi peijakas hieman retkahtamaan, minkä tietenkin tarkkailijan haukansilmä havaitsi: — "Eikö kadetti jaksa seistä asennossa?" — "Herra luutnantti, otin vain polvilevon tässä odotellessani", kuului "Konnan" nokkelaälyinen vastaus. Luutnantti kääntyi ikkunaaan salataksaan hymyn kareen huulillaan. (Se oli Rosendahl).

Eräs ikääntyneimmistä jermuista meidän simppukurssillamme — siis seuraavana syksynä — oli ollut häävieraana ja pidennetyllä iltalomalla. Miten sattui

Palmusen Manu nauraa, että onpas siinä Uuno Konstantin (Läikkö) joutunut akkojen hommiin. Ollaan kartanpiirustusreissulla Pääskylahden ympäristössä.

siinä koulun korkeita kiviportaita noustessaan sekoamaan sapeliinsa ja kompastumaan rähmälleen kynnystasanteelle juuri kun — vie sinun musta sonni! — koulun silloinen johtaja Pappa Laatikainen mahtavassa persoonassaan oli astumassa ovesta ulos. — "Mitä tämä merkihtö? — Päevystäjä!" karjaisi Pappa taakseen eteisaulaan, mistä jo oli tulossa apujoukkoja. — "Ta-tahdoin vain osoittaa ku-kunnioitustanani, Herra Övershti!" yritti häävieras hädisään selittää, mutta mikään ei auttanut. — "Putkaan, putkaan se mies!" kuului Papan tuomio, mutta tuntien Taavetin huumorintajun saatan arvata, että hyvyn kare ei ollut kaukana hänenkään suupielestään, siinä Juuliansa luokse ilta-kävelyltään vääntäytyessään.

● Puolet kurssitovereistani on jo tainnut tulla mainituksi. Kun tämä esitykseni ei pyri olemaan mikään matrikkeli, en jatka mitään luettelointia, mutta muutamia merkittäviä kavereita haluan vielä poimia esille aivan asiallisessa mielessä. Olin osunut saamaan tupaan RUK-toverini ja intomielisen isänmaanystävän, piiri-insinööri Yrjö Saarisen nuoremman veljen Eero-Eetun kanssa. Tämä pioneerihengen läpituokema oriveteläisen 'totinen torvensoittaja' osoittautui sotilaaksi kiireestä kantapähään, eikä ihme, että hänet valittiin tulevaisuudeksi kadettiväpeliiksi. Se oli vaativa ja vastuullinen vakanssi, tuskin kadehdittu mutta korkeasti arvostettu, ja tulihan mies saamaan nimensä ikuistetuksi koulun marmoritaluun kultakirjaimin. Tuossa hommassa tarvittiin tasapuolisuuden taitoa, ymmärtävistä yhteydenpitoa, niin ylempiin kuin alempiinkin portaisiin, sel-

väsanaista esityskykyä sekä ehdotonta tarkkuutta kaikkinaisissa elämänmuodoissa niin palveluksessa kuin sen ulkopuolellakin. Hyvin Eero roolinsa junaili, tendenssinään aselajien yhteistoiminta Lech-virran taistelun hengessä eli siis pioneeritüberalles ja ihanteenaan suomalaisen talonpoikaisupseerityyppi muinaisten sissipäällikköiden malliin. (E-E:n ennustus pioneerien tärkeydestä on tällä hetkellä toteutunut mm. siten, että uutena puolustusvoimain komentajana jo on pioneeriupseeri!)

Jos porukastamme joku erottui muista erikoisuudellaan, niin totta kai goljattimme "Pikku-Murju" alias Viktor Vähätupa, tykkimies ja toisen pitkän soturin, jääkärikenraaliluutnantti Väinö Valveen velimies. Hänen rauhallisen joviaali olemuksensa oli omiaan valamaan öljyä laineille ja sovitteluun kaikenkaltaisia ristiriitoja, sikäli kuin nyt sellaisista voitiin puhua. Sujuihan meidän yhteiselomme yleensä melko lupsakkaassa hehessä. Mittavuutensa vuoksi peri Viktor koulun lipunkantajan vakanssin ja nimensä mukainen V-voittaja hänestä tuli myös kun päästötodistuksia jaettiin.

Tietynlaisia väriä antoi kurssillemme aisapari P&P Lapin porstuan pielestä, Ahti Paulaharju alakuloisine lapinjoi-kuineen ja Eski Perra nasevine Nikke Pärmimuisteloineen Pohjanmaan Jääkäripataljoonasta. Tämä vakavasävyinen veljespari kunnostautui erikoisesti sikäli, että Ahdista tuli akteeminen hiihtomes-tari, Anttolan marssin voittaja sekä topografian erikoismies ja Eskistä kurssimme ainoa kenraalimajuri kuin myös kai ainoa kirkon saarnatuolissa esiintynyt maallikkosaarnaaja. Molemmat ovat jo siirtyneet pois keskuudestamme, eikä meitä jäljellejääneitäkään enää juuri saada tusinaa enempää yhteisiin juhlaistunoihin: Aatto Salmio, Pasi Kokkonen Leo Hälvä, Topsis Matilainen ja Lasse Virtanen eräinä uskollisimmista — tässä vielä mainitsematta jääneistä — sekä Joachim Zachris Duncker, aina tahdokaas yhdysmiehemme Vänrikki Stoolin sankareihin.

● On luonnollista, että tuollaisessa internaatissa — sanoisinko täyshoitola-yliopistossa — toveripiirin yhteiselämä aikaansai huomattavasti lujemman yhteenkuuluvaisuuden ja veljeshengen kuin melkein missä tahansa muussa korkeakoulussa. Niinpä mekin tunsimme olevamme samalla kertaa eräänlaisia Etonkoululaisia, Heidelbergin ylioppilaita ja loppujen lopuksi Haapaniemi-Haminan suomalaisen kadettiperinteen jatkajia isänmaalliskansallisessa hengessä. Ilomme olivat yhteisiä, samoin surumme ja kaikki kokemuksemme. Pidimme yhtä leikkissä ja todessa, ja yhtä suuri kunnia kuin oli kuulua koulun jalka- tai pesäpal-

lojoukkueeseen oli tietysti ansaita laudatuureja varsinaisissa oppiaineissa, — jopa päästä primuksena koulun marmoritalulle kadettiväepelin viereen, kuten Pitkä-Tupa meidän kurssiltamme.

En halua pitkästyttyä lukijani reportaashilla siitä, mitä kaikkea kadetit päiväpalveluksessaan ja sen ohessa tekevät — tai paremminkin ehtivät tehdä. On todella käsittämätöntä, miten vähän tuossa iässä unta tarvittiin ja — suotiin. Kuusi tai korkeintaan seitsemän tuntia, eikä yhtään enempää. Millä ihmeen ajalla ehdittiin tiukan päiväpalveluksen (oppituntien ja ulkoarjoitusohjelman) lomassa vielä harjoitella palloilua ja muuta urheilua, jopa käydä kaupungissa ratsastamassa ja sitten olla taas mukana koulun laulukuorossa, shakki- ja skruviporukassa ja — kuten jo kävi ilmi — jopa prosenttihiidoilla? Olihan tietysti heila-asiatkin hoidettava, joko käymällä kaupungissa tai sitten kävelytettävä mielitiettyä (talvella työnnettävä potkukelkassa) jossain Linnunlaulun tai Meilahden maastossa.

Ja kaiken tämän ohella oli luettava läksyt, laskettava laskut, piirrettävä kartat ja suunniteltava mahdolliset seuraavan päivän taktilliset junailut sekä kaiken lisäksi suoritettava simputuspalveluksia (tai vastaavasti huolehdittava nuoremman kurssin kasvatuksesta). Niin, ja Torpalla käynti, sehän oli vallan unohtua vaikka kuului traditioihin. Siellä olivat peli, musiikki ja palavat olkilyhteet... Missäs välissä, oli Simppu Ryynegreeni, kirjoitit kronikoitiasi ja toimitit koulun lehteä, jopa kokonaisen runokirjan julkaisit? (Se selvää tarkemmin luvusta Esimies, joka varsinaisesti on omistettu koulun johtajalle Heikki Nurmiolle).

● Muistellessani koulumme varsinaisia oppiaineita on minun heti myönnettävä, että sellaiset pääaineet kuin taktiikka, aseoppi ja matematiikka eivät kuuluneet himotuimpaan aihepiiriini. Luovutin lemmessä nuo kiperät tilanneväitetyt majuri Saarwan kanssa Vuffille ja El-lulle, ollen itse lähinnä kuunteluoppilas. Aseopissa ihailin Gröningin vaivatonta opetustyyliä, eikä siitä suuriakaan ole mieleen jäänyt. Pykkäsen teknisistä luennoista muistan toki, että sähkö on fluidumia, mutta mahtavaruhaisen Kalle Huhtalan matikan kaavat menivät kertaikkiaan toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Yhdyin hartaasti siihen kuoroon joka lauloi ”Bajadeerin” sävelmällä, että

— Oi integraali, miksi järkeni veit?

Oi derivaatta, minut hulluksi teit...

Sen sijaan otin pisteitä kotiin sellaisissa aineissa, joita olin harrastanut — ja osittain itsekin jo opettanut Aut. P:n aliupseerikoulussa — kuten sotahistoriassa, sotalaitosopissa, sotalaissa, sotilasmaantieteessä ja sotilaspedagogiikassa.

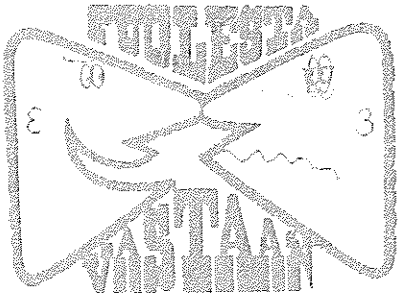
Sadistisessa puuhassa leiriltä lähdettäessä. On siinä simpuilla tulevana kesänä noitumista, kun piiloitetaan nuo espanjalaiset ratsut ampumahautoihin pioneerityömaalla! Luntinen nauraa kivityömies Läikölle. Oikealla Madzeppa ja Rodolph.

Vahvoja aineitani olivat myös kielet ja liikuntapalvelu. Urheiluhan oli suoranainen intohimoni ja vaikka en millään saavutuksilla juuri loistamaan päässyt, niin mukana olin aina, oli sitten kysymyksessä hiihto, yleisurheilu, pesä- ja jalkapallo tai vaikkapa voimisteluharjoitusten pito ja ohjelman laadinta. Ratsastus, uinti ja miekkailu miellyttivät luonnollisesti myös, samoin ampuminen ja kun Isä-Smede (maisteri Viktor Smeds) otti minut mallinukekseen näyttävässä meillä käytännössä nyrkkeilyn alkeita, niin mottasin — luvan saatuani — opettajani leukaperiin täydellä voimallani, mikä sitten koitui turmiokseni ja johti eräänlaiseen teknilliseen tyrmäykseen. Näin mitenkä Vikin silmissä välähti ja miten hän sitten — unohtaen sekunniksi asemansa — tinttasi minua poloista puolustuskyvyttöntä suojaamaan mahaani (Pallea tietenkin palleaan, nauroivat kaverit) niin että minulta menivät ruokajärjestykset sekaisin ja vietin pitkät tovit WC-ohjesäännön parissa. Tästä huolimatta kirjoitin muutamaa vuotta myöhemmin ystäväni Valle Reskon (silloin vielä Valfrid Resch) pyynnöstä ylistysrunon Suomen nykkeilylle, mutta kehäköysien väliin ei minua tuon ensi-iltani jälkeen ole saatu väkivalloinkaan. Omalta kohdaltani oli tämä laji mennyt läpihuutona, mutta tulipahan tuokin koettua.

● Mamma-kullan tarjoamat lapsuudenaikaiset kieliharjoitukset tulivat nyt hyvään tarpeeseen. Ruotsiahan meillä ei luettu, koska se kuitattiin valtion virkaan astuttaessa vain sillä melko muodollisella kielitodistuksella, mutta venäjä (eli ryssä, kuten silloin suorasukaisesti sanottiin perinteiseen tapaan) ja saksa olivat oppiaineita, ja niiden kohdalla kävi minulla viuhka. Kun vanha Haminan kadetti, eversti Sixtus Hjelmmann joviaaliseen tapaansa tiedusteli ensimmäisellä tunnillaan, että ”No-oo, onkos kadeteista joku lukenna venättä?”, niin totta kai minä ja Waldenin Venni viitta-

simme. En muista miten Vennille kävi, hyvin varmaankin, mutta kun Sixtus osoitti minua ja kysyi: — ”Nu-avui?”, sain minä vähäisestäkin sanavarastostani kokoon asiallisen vastauksen: — ”Gaspadin palkovnik, jaa gavarjuu pa ruski — jne. mnoshka”. Eversti jatkoi venäjäksi ja käski luetella upseeriarvot. No, nehän minä taisin praaporstshikistä generaaliin kuin vettä valaen ja laskettelin kaupan päällisiksi vielä meriväenkin arvoluokat kaikkine pjervaja ja ftaraja rangin kapitaaneineen, jotka Sasha-enoni oli minulle poikasena opettanut. Ja siinä se minun ryssäkieleentaitoni suurinpiirtein olikin, mutta epä nyt enempää tarvittukaan. Sixtus huitaisi pullealla kädellään ja sanoi: — ”Kadetti on vapautettu näiltä venäjän tunneilta.”

Ja kyllä minun oli siunattava vanhempieni kaukonäköisyyttä, kun ottivat sen saksanpojan kotipappilaamme Hauholle viimeisinä koulukesinäni. Niinpä sitten taas kävi viuhka minun kohdallani, ja nyt oli Vuffi äidinkielineen onnellinen osatoverini. Kun jääkärimajuri Voss aloitti ensimmäisen saksantuntinsa, kuului kysymys: — ”Spricht velleicht jemand von ihnen deutsch?” — ”Jawohl, Herr Major”, tuli salamana vastaus minun pulpetistani ja Vuffikin heräsi starategista mietiskelyistään: ”Was ist los?” Se meille melkein taisi riittääkin, joku kappale vain luetettiin kuin kinkeillä ennen vanhaan sujuvan sisäluvun toteamiseksi; joka tapauksessa vapauduin siitäkin aineesta ja näin jäi minulle jälleen muutama viikkotunti omia kirjallisia harrastuksiani varten. Niillä tulikin sitten olemaan eräällä tavalla käänteentekevä merkitys, kun näet eräänä syksyn synkkänä iltana toteutui koulupojan suurin haave... Tässä on paikallaan lyhyt hengitystauko, ja vaikka käsittelemme tapausta yksityiskohtaisemmin eri luvussa (Esimies), on tähän toki merkittävät pääkohdat, siksi ainoalaatuinen oli koulun historiassa marraskuun 15. päivä 1926. Koulu syttyi palamaan. □

NÄIN SEN OLEN KOKENUT 1925—1975

PENTTI PALMU

Kuluneet vuodet jakaantuvat kahteen jaksoon. Ensimmäiset 20 vuotta olivat sodan uhan ja sodan aikaa. Varuskunnan kasvattina koin ja näin poikkeuksellisen paljon sotilaallista harjoittelua varautumista ja varuillaanoloa. 30-luvulle oli myös valitettavan yksikäsitteisen selvää, että ainoa mahdollinen vihollisemme oli Neuvostoliitto. Tätä toistettiin niin usein, että siitä syntyi pakko-mielteitä.

Sodan ja sotatilan päättyminen oli aivan uuden ajanjakson aamunkoitto. Mielettömän sodan jälkeen oli saatu rauha. Ainainen pelko ja epävarmuus maamme ja kansamme tulevaisuudesta oli vähenemässä. Olin tuolloin juuri valmistumassa Kadettikoulusta vaki-

naisen väen upseeriksi. Miksi upseeriksi. Syy on selvä. Olin joutunut toteamaan ja kokemaan mitä merkitsee osallistua puutteellisesti koulutettuna sotaan. Siksi olin päättänyt, että jos suinkin voin kohdaltani vähentää tuota epäkohtaa hankin siihen tarvittavan taidon: tahdoin edes vähäiseltä osalta opettaa asevelvollisia varusmiehiä ja reserviläisiä tulemaan toimeen taistelukentän poikkeuksellisissa ja epäinhimillisissä olosuhteissa sekä ymmärtämään miksi yhteiskuntaa ja sen vapautta tulee, voidaan ja pitää puolustaa.

Oleellista on ollut että tätä työtä sain tehdä rauhan vuosina. Vuosina, jolloin ei ketään enää osoitettu viholliseksi. Vuosina, jolloin päivä päivältä opimme yhä paremmin elämään sovussa Neuvostoliiton kansan kanssa uskomaan oikeuksiimme puolueettomana, itsenäisenä valtiona ja antamaan arvon meille osoitetulle luottamukselle.

Sitä myöten mitä useammat jälkeen vuoden 1945 koulutetut ikäluokat saavat jättää käyttämättä oppimansa taistelutaidot, sitä paremmin ovat ulkopoliitikamme ja puolustuspolitiikkamme täytäneet niille kuuluvat tehtävät. Tämä ei kuitenkaan saa hetkeksikään johtaa koulutuksen ja puolustusvalmiutemme tason laskuun puhumattakaan niiden laiminlyönneistä.

Aivan erityisesti toivon, että sodan jälkeen kasvaneiden ja kasvavien sukupolvien ei tarvitsisi koskaan vihata ketään, pelätä ketään eikä kärsiä näiden syiden takia sodan kauhujä. Tahdon myös uskoa tämän mm siksi, että vii-

meisenä palvelusvuoteni minulla oli tilaisuus omin korvin kuulla NL:n marsalkka Andrei Gretshkon sanovan Helsingin Kalastajatorpalla, Neuvostoliiton ja Suomen kansat voivat hyvin erilaisista yhteiskuntajärjestelmistään huolimatta elää sovussa ja hyvinä naapureina keskenään.

Kun saman tavoitteen toistivat monikymmenkertaisena 36 valtion päämiehet tämän vuoden elokuussa Helsingin Finlandia-talossa, toivon jokaisen maanpuolustustahtoisien suomalaisen uskovan siihen ja toimivan sen mukaisesti.

Asevelvollisuus on Hallitusmuodossamme säädetty ja lailla vahvistettu. Se tulee täyttää jo itsekäistäkin syistä mutta myös Isänmaan parasta tavoitellen tinkimättä. Siksi pidän tarpeellisena, että myös naisille annettaisiin vapaaehtoisuuteen perustuen puolueettomuus- ja maanpuolustuskoulutusta. Sillä jokaisella kansalaisella tulee olla yhtäläinen oikeus osallistua halunsa mukaan maanpuolustukseen, eikä tätä oikeutta saa keneltäkään riistää eikä toiselle siirtää.

Viimeksi kuluneina 30 vuotena olemme saavuttaneet kansallisessa asennoitumisessamme niin suuren työvoiton että emme vielä edes osaa ymmärtää sen merkitystä saati sitä käyttää. Toivottavaa onkin että se tuo mukanaan myös sellaisen sisäisen ryhdin ja suomalaisen yhteenkuuluvuuden, jolla voimme voittaa keskinäiset erimielisyytemme rakentaaksemme yhä chommaksi tätä meille kaikille rakasta isäimme ja äitiemme maata. □

Evp-upseerit koolla Kaakkois-Suomessa

Kaakkois-Suomen sotilasläänin komentaja kenr E Setälä järjesti 23.10.75 tiedotustilaisuuden Vekaranjärvellä sotilasläänin alueella asuville evp-upseereille.

Tilaisuuden tarkoituksena oli henkilökohtaisen yhteyden saaminen sekä informaation antaminen nykypäivän puolustusvoimista ja niiden keskeisistä kysymyksistä.

Kenr Setälä selosti aluksi sotilasläänin olennaisimpia ominaisuuksia ja korosti esityksensä lopussa puolustustahdon ja maanpuolustusvalmiuden kohottamisen merkitystä niin asevelvollisten kuin koko kansankin keskuudessa. Karjalan Prikaatia esitteli ev Lauri Autti kertoen mm varuskunnan valmistumisai-kataulusta.

Noin tunnin mittaisessa yleiskeskuste-

lussa voitiin havaita puolustusvoimien olevan edelleen evp-upseereiden sydäntä lähellä huolimatta siitä, että vanhin osanottajista oli täyttänyt jo 80 vuotta. Kaikki olivat varauksetta tyytyväisiä kuulemaansa haluten lisätietoja lähinnä maanpuolustusaatteellisesta työstä, mm Kadettikunnan suorittamasta laajasta em koskettavasta työkentästä. Maj K Norkola selosti puheenvuorossaan Kadettikunnan työskäkaa ja -kenttää.

Karjalan Prikaatin ja Karjalan Tykistörykmentin aliupseerikoulujen esittämän monipuolisen ja vauhdikkaan kalustoesityksen jälkeen nautittiin Vekaranjärven kuntotalon saunasta ja uimaltaasta.

Tilaisuus päättyi yhteiseen veljesateriaan varuskunnan ruokalassa, jonka aikana kenraalimajuri Jouko Hynninen esitti lämpimät kiitokset kaikkien yli sadan läsnäolleen evp-upseerin puolesta. Yhteisenä toivomuksena esitettiin toivomus tämänlaatuisten lämminhenkisten tilaisuuksien uudelleen järjestämisestä. □

Kylkiraudan ilmestyminen v. 1975

Kadettikunnan hallitus on hyväksynyt, että Kylkirautaa julkaistaan v 1976 samojen periaatteiden mukaisesti kuin kuluvanakin vuonna. Lehti painetaan edelleen Loimaan kirjapainossa.

Lehden toimitus, toimitusneuvosto ja päätoimittajan neuvotteluryhmä pysyvät myös entisinä.

Kylkirauta ilmestyy neljänä numerona seuraavasti:

- N:o 1 20. helmikuuta
- N:o 2 20. toukokuuta
- N:o 3 10. lokakuuta
- N:o 4 10. joulukuuta

Lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään toimittamaan kuukautta ennen ko numeron ilmestymispäivää. □

KADETTIKUNTA EI KÄY "KAUPPAA SIELUISTA"

Sotilasaikakauslehden lokakuun numeron (N:o 10/1975- yhteydessä jaettiin Upseeriliitto r.y:n jäsenille lehtinen "Upseeriliitto tiedottaa", johon muun ohella sisältyi tehtävästään vastikään eronneen liiton pääsihteerin, eversti Paavo Jokisalon haastattelu. Omalatauisesti asetettuun kysymykseen — "Upseeriliitto ja Kadettikunta käyvät kauppaa samoista sieluista. Onko tämä päällekkäisorganisoituminen tarpeen?" — haastateltavan vastaus tiivistyy lauseeseen: "Työtä voitaisiin rationalisoida perustamalla Upseeriliitton erillinen jasto, joka suhteellisen itsenäisesti hoitaisi Kadettikunnan puuhia." Tätä Kadettikunnan itsenäistä asemaa vastaan suunnattua ja sen toimintaa vähättelevää lausuntoa voidaan pitää paitsi yllättävänä myös epäasiallisena.

Haastateltavan, jos kenen, pitäisi muistaa miten perusteellisten selvitysten ja pitkällisten sekä monivaiheisten neuvottelujen jälkeen molemmat upseerijärjestöt, Upseeriliitto ja Kadettikunta, päättivät vuosikokouksissaan v. 1970 luopua järjestöjen yhtymispyrkimyksistä. Tältä pohjalta yhdistysten hallitukset allekirjoittivat 20.3.1972 asiakirjan "Upseeriliiton ja Kadettikunnan yhteistoimintaa koskeva julkilausuma", jossa on määritetty perusteet toimialojen rajaamiselle, yhteistoiminnalle ja nyt jo vaikiintuneille toimintalinjoille. Sen mukaan Upseeriliitto keskittyy ensisijaisesti ammatti- ja etujärjestötoimintaan ja Kadettikunta maanpuolustusaatteelliseen työhön sekä ystävyyspiiritöimintään.

Kadettikunnassa vallitsevien käsitysten mukaan tehtävien rajaamisen on käytännössä tapahtunut vähintään odotusten mukaisesti, kokonaisuutena tarkasteltuna jopa odotettua paremminkin. Myös piiri-, osasto- ja kerhotasoilla syntyneet päällekkäisyydet on voitu yleensä hoitaa yhteistyökysymyksinä molempien osapuolten tyydytykseksi.

Saadut kokemukset osoittavat, että edellä mainitut upseerijärjestöt eivät kilpaile keskenään, vaan täydentävät onnistuneella tavalla toisiaan. Erityisesti vakinaisessa palveluksessa olevan upseeriston etujen mukaisena on pidettävä sitä, että upseeriliitto voi nykyisellään vapautua ensisijaisesti jäsenistönsä konkreettisten etuisuuksien turvaamiseen, kun Kadettikunta samanaikaisesti pitää päätehtävänäään maanpuolustusaatteellista työtä. Kadettikunnan jäsenistöstä lähes toista puolta edustava evp-upseeristo, joka ymmärrettävästi ei enää ole omakohtaisesti kiinnostunut päivänpolttavista etujärjestökysymyksistä, on nykyisellä järjestelyllä Kadettikunnan piirissä tehokkaasti mukana maanpuolustusta tukemassa aatteellisessa toiminnassa.

Olosuhteet ja tehtävät upseerijärjestöjen toimintakentässä eivät ole viime vuosina kehittyneet siihen suuntaan, että ne puoltaisivat etujärjestötoiminnan ja aatteellisen työn keskittämistä samoille henkilöille. Ammattiliitton yhdistetty maanpuolustusaatteellinen toiminta olisi ilmeisen vaarassa jäädä lapsipuolen asemaan — "puuhailuksi" niinkuin sitä puheena olevassa haastattelussa on jo paheenteisesti nimitetty.

Tämä vastine sopinee päättää lainaukseen edellä mainitusta Upseeriliiton ja Kadettikunnan julkilausumasta: "Yhteistoiminta järjestöjen kesken perustuu molemminpuoliseen luottamukseen tietojen vaihtoon ja toisen osapuolen tukemiseen, paitsi järjestöjen johdon myös jäsenten kesken. Näistä yhteistoiminnan pysyvistä muodoista on molempien yhdistysten kesken sovittu hallitusten, pääsihteerien, toimistojen ja julkaisujen toimitusten tasolla toteutettavina."

Kadettikunnan hallitus

Arvoisat piiritoimikunnat Hyvät kadettiveljet

Itsenäinen ja vapaa Isänmaamme täyttää kohdakkoin 60 vuotta. Olkaamme kaikkialla aloitteentekijöinä, jotta tuota suurta merkkipäivää vietettäisiin sille kuuluvalla arvostuksella ja kunnioituksella ja siten, että kaikki suomalaiset voisivat olla yhdessä viettämässä tätä tasavaltamme juhlapäivää.

Valtioneuvostolle on asiasta tehty esitys. Se tulee varmaankin antamaan aikoinaan yleisohjeensa ja järjestämään valtakunnallisen tilaisuuden, mutta piiritoimikunnat voivat olla alueellisten toimien käynnistäjinä ottamalla jo nyt yhteyden ja tekemällä aloitteen lääninhallituksille, kaupunkien, kauppalojen ja kuntien valtuustoille, jotta niiden toimesta muodostetaan juhluvuoden toimikuntia kaikkialla. Kadetti-piireillä on mahdollisuus aktivoida kaikkia kansalaisjärjestöjä ja täten rakentaa tässä yhteisessä asiassamme lähentymistä ja kanssakäymistä.

Itsenäisyyspäivän terveisin

Pentti Palmu

KYLKIRAUTA
TOIVOTTA
LUKIOILLEEN
HYVÄÄ
JOULUA
JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA

KADETTIKUNNAN VUOSIKOKOUS
V 1976
PIDETÄÄN TURUSSA 13. 3. 1976

Kadettikunnan hallitus

TOIMINNANJOHTAJAN PALSTA

YHTEISTYÖKOKOUKSET ON PIDETTY

Kadettikunnan toimintasuunnitelmassa on kuluvana vuotena ollut ensimmäisenä päämääränä puolustustahdon ja maanpuolustusvalmiuden kohottaminen yhteistyössä maanpuolustus- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Pääkohde-ryhmiksi tässä työssä on määritetty opettajat ja koulunuorisot. Toiminnassa mukana olleet ja sitä seuranneet tietävät hyvin, että kyseessä ei suinkaan ole uusi alue Kadettikunnan toimintakentässä. Koulumaailmaan suunnatussa maanpuolustusaatteellisessa työssään yhdistys on viime vuosina saavuttanut jo huomionarvoisia tuloksia, kuten eräät poiminnat alan tapahtumista edellisessä Kylkiraudassakin osoittavat. Kyseessä tänä vuonna on itse asiassa ollut kouluihin aikaansaatuun yhteistyön säilyttäminen ja vaikutusalueen laajentaminen.

Tähtäimessään edellä selostetut tavoitteet Kadettikunta järjesti tänä syksynä kolme yhteistyökokousta; 27.10. Mikkelissä, 31.10. Oulussa ja 3.11. Tampereella siten, että kokousten yhteinen vaikutusalue käsitti koko maan. Kokouksiin oli kutsuttu oman jäsenistön lisäksi läänien kouluviranomaisia, opettajia sekä reserviläis- ja muiden maanpuolustusjärjestöjen edustajia. Osanottoprosentti oli ilahduttavan, suorastaan yllättävän suuri siitä huolimatta, että kokoukset pidettiin tavallisina arki- ja koulutyöpäivinä. Sen sijaan kiusallista huomiota herätti se, että Tampereella eräät kadetti- ja reserviläispiirit kirjaimellisesti loistivat pois saolollaan, vaikka samoilta alueilta muut osanottajat olivat vaivaa ja kustannuksia säästämättä saapuneet tilaisuuteen.

Ohjelma jokaisessa kolmessa kokouksessa oli täsmälleen sama ja ajoitettu siten, että pääosa osallistujista voi tulla kokoukseen sekä palata sieltä samana päivänä. Aamupäivän aikana käsiteltiin Kadettikunnan jäsenistön omassa keskuudessa yhdistyksen järjestötoiminnallista tilannetta. Mitään uutta ja mullistavaa ei odotetusti ilmennyt. Niinkuin varmasti lukemattomat kerrat aikaisemminkin yhdistyksen historiassa todettiin, että aatteellinen työ vaatii ensisijaisesti innostusta ja uskoa omaan asiaan, mutta sen rinnalla nykyään ehkä entistäkin enemmän toimivaa organisaatiota ja rahaa. Valtakunnallisesti toimintaa tar-

kasteltaessa pahimmat aukot havaittiin sijoittuvan yleensä sinne, missä kadetti- ja reserviläispiirit ovat toimintamuodoltaan alueellisia eli pelkästään yhteysmiesten varassa. Tästä syystä pidettiin suosittelutavaksi siirtyä kaikkialla, missä jäsenten lukumäärä ja muut edellytykset sen sallivat järjestötoiminnalliseen, ts. piirihallituksen johtamaan kadetti- ja reserviläispiiriin.

Taloudellisen aseman parantamiseksi ja vakiinnuttamiseksi ei mitään "sampo" ollut kyetty kehittämään. Eräänä ja lähes ainoana mahdollisuutena nykyisissä olosuhteissa nähtiin Kadettikunnan rahastoistaan 1950-luvun alussa perustamien kadettisäätiöiden saaminen keskitetyksi mukaan yhdistyksen toimintaa tukemaan.

Kokous yhdistyksen ulkopuolelta kutsuttujen kanssa aloitettiin yhteisellä lounaalla. Ilta- ja kokonaisuudessaan oli omistettu yhteistyökokouksen nimen ja päätarkoituksen mukaisesti koulujen turvallisuuspolitiikan opetukseen liittyviin kysymyksiin. Varsinainen ohjelma aloitettiin yhä edelleen ajankohtaisuutensa säilyttäneellä ETYK:n turvallisuuspoliittisella tarkastelulla, josta lyhennelmä jaettiin osanottajille. Sen jälkeen opetusalan asiantuntijat alustivat keskustelun koulujen turvallisuuspolitiikan opetuksen perusteista ja ongelmista. Korostetusti tuli esille, että läpäisyperiaatteelle nojautuvana opetus on mitä suuremmassa määrin riippuvainen opettajista, heidän tiedoistaan ja taidoistaan ja asenteistaan. Eräissä puheenvuoroissa kaivattiin nykyistä enemmän tietoa maanpuolustuksesta oppikirjoihin, joissa se olisi kaikkien opettajien saatavissa. Toisaalta pidettiin myös tarpeellisenä erillistä alan opetusmateriaalia, koska sillä tavoin turvattaisiin aineiston tuoreus ja ajankohtaisuus.

Seuraavaksi esitettiin jokaisessa kokouksessa esimerkki yhden kadetti- ja reserviläispiirin alueensa opettajille järjestämästä turvallisuuspolitiikan seminaarista. Keskustelussa yleisimmän kannatuksen saivat lyhyehköt, osan iltapäivää ja illan käsittävät tilaisuudet, jotka näin ollen rasittaisivat kohtuullisesti ja tasapuolisesti sekä työpäivää että vapaa-aikaa.

Loppuosa iltapäivästä käytettiin ryhmätöihin, joiden puitteissa tehtiin paikalliskunnittain "suunnitelma alueellisen yhteistoiminnan ja turvallisuuspolitiikan seminaarin järjestämiseksi". Näin syntyi

kussakin kolmessa kokouksessa kymmenkunta, toivottavasti käyttökelpoista runkoa jatkotoimenpiteille. Suunnitelmat käytiin pikaisesti lävitse, kiitettiin osanottajia ja päätettiin kokous.

Kokousten merkitystä on tässä vaiheessa ennen aikaista arvioida. Joka tapauksessa ne ovat jo sinänsä edistäneet yhdistyksen maanpuolustustyössään asettamien päämäärien saavuttamista. Alan materiaalia on jaettu, jatkotoiminnan kannalta hyödyllisiä keskusteluja on käyty ja tutustumisia on tapahtunut. Kokousten lopullinen arvo on ratkaisevasti riippuvainen suunniteltujen jatkotoimenpiteiden toteutumisesta ja onnistumisesta. Tässä suhteessa kadetti- ja reserviläispiirit jäävät velvoittavaan aloitteentekijän asemaan. Tässä lyhyessä selostuksessa ei ole mainittu yhtään nimeä syystä, että nimiluettelo olisi venynyt tavattoman pitkäksi, koska niin monet ovat eri tavoin antaneet arvokkaan panoksensa syksyn 1975 yhteiskokousten onnistumisen hyväksi. Järjestövirkamiehenä saanen puolestani vielä kerran kiittää siitä.

Yhteistyökokouksiin osallistuminen

Osallistujaryhmät	Mikkeli 27.10.	Oulu 31.10.	Tampere 3.11.
Kouluviranomaiset ja opettajat	5	11	10
Reserviläisjärjestöt 1)	13	11	14
Muut järjestöt 2)	3	4	3
Kadettikunta	26	20	20
Yhteensä	47	46	47

1) Mukana myös opettajia

2) Kutsuttu vain paikallinen edustus

KADETTIKUNNAN JÄSENEKSI LIITTYMINEN

Jäseneksi liittymistä koskevista asioista on ilmennyt epätietoisuutta. Sen vuoksi seuraavassa palautetaan mieleen voimassa olevat säännöt ja päätökset tältä osalta.

Kadettikunnan säännöt:

"- 3.§. Kadettikunnan varsinaiseksi jäseneksi voidaan hakemuksestaan hy-

väksyä upseerin virkatutkinnon kadettina suorittanut upseeri, kadetti sekä hallituksen esityksestä erityisissä tapauksissa muukin upseeri ja sellainen rekisteröity yhdistys, jonka jäsenet ovat Kadettikunnan jäseniä. Kadettiupseerien ja kadetin jäseneksi hyväksyminen tapahtuu hallituksen päätöksellä. Muissa tapauksissa Kadettikunnan kokous päättää varsinaiseksi jäseneksi ottamisesta. Jäsenyys alkaa heti, kun hyväksyminen on tapahtunut. ”

Kadettikunnan vuosikokous 20.3.1972:

”- 21. § - 2. Hyväksyttiin hallituksen esitys liittyä jäseneksi ilman erityistä

liittymis- eli rästimaksua. Todettiin, että SMM-Kadettisäätiön valtuuskunnan päätöksen mukaan tällainen jäsen saa oikeuden SMM-Kadettisäätiön hautausavustukseen oltuaan jäsenenä niin monta vuotta kuin on ollut siitä erossa tai siihen liittymättä valmistuttuaan vakinaisen väen upseeriksi.”

Jäseneksi uudelleen liittymisen ehtona ei siis ole jäsenmaksurästien suorittaminen. Näistä on kuitenkin seurauksena oikeuden viivästyminen säätiön hautausavustuksiin edellä selostetulla tavalla.

Uudelleen jäseneksi hakevien osalta on pidetty riittävänä ilmoitusta siitä joko

piirin kautta tai suoraan yhdistyksen toimistolle, joka esittelee hakemuksen hallitukselle. Sen sijaan ensimmäistä kertaa jäsenyyttä hakevilta tarvitaan jäsenrekisteriä varten ao lomakkeelle tehty hakemus. Lomakkeita on saatavissa piirien sihteereiltä ja yhdistyksen toimistosta.

Olisi toivottavaa, että edellä selostetut jäseneksi liittymistä koskevat asiat saatettaisiin — sekä piirien että yksityisten jäsenten toimenpitein — mahdollisimman monen yhdistykseen kuulumattoman kadettiupseerin tietoon.

Toiminnanjohtaja

asian- tuntijanne

**Maa- ja tienrakennustyöt
Teollisuusrakennukset
Sillat**

**Satama- ja vesirakennustyöt
Louhinta- ja kalliotyöt
Vesihuoltotyöt**

**Käytöveden puhdistus
Jäteveden puhdistus
Uimahallit ja -altaat
KVR -palvelu**

YIT

OY YLEINEN INSINÖÖRITOIMISTO
TUKHOLMANKATU 17, 00270 HELSINKI 27
PUHELIN 413 399

"Miten pinnapussisi täyttyy"

eli käytöksen kultaisia ohjeita nuoremmille upseereille

"Sotilaassa pitää olla verta, kun hänen täytyy sitä vuodattaa. Voiman pitää jyskyä hänen suonissaan, tulen ja tarmon sykähdellä jokaisessa hermossa, terveyden uhota koko hänen olemuksestaan, sanalla sanoen: nuori hänen täytyy olla ja nuorena hänen täytyy pysyä elämänsä ehtooseen asti." Jaa-a. Siinäpä sitä!

Sattuipa tässä kätöseen pieni mukava kirjaneli vuodelta 1924, "Upseerin käyttäytyminen", josta ylläoleva ote on poimittu. Kirjanelin laatinnut nimetön "Esiupseeri" — varmaankin majuri, sillä kukapa muu olisi tohtinut ryhtyä moiseen. Pahat kielet kyllä väittävät, että tyhmyyttä.

Kirjanelin alkaa ylevästi, minkä nuori upseeri merkille pankoon: "Upseeriksi ylennetyllä on ensiksi edessään rajottoman riemun aika, täynnä onnea ja sarastavia toiveita. Myöhemmin siihen liittyy palveluksen ankaruus suurine vastuuntuntoineen — —", eli taidatkos sen paremmin sanoa. Kirjoittaja toteaa esipuheessaan myös, että "pyrkimys rikkaaseen, vaivattomaan toimeentuloon ei milloinkaan ole ollut upseerin uran syynä". Ei niissä palkoissa ole ollut hurraamista silloinkaan.

Upseerin velvolluuksista on uskollisuus ylinä. Sen merkitystä puntaroidessaan "Esiupseeri" tyhjentyvästi toteaa, että "oli kuinka oppinut, viisas ja hienoälyinen mies tahansa, ellei hänellä ole miehekästä sydäntä, ei hänellä myöskään ole uskollisuutta". Sen sijaan uskollisuus toimeentulon takia ei kuulu "Esiupseerin" aihepiiriin. Sotavalmiutta käsitellessään "Esiupseeri" vaatii, että "nuori upseeri ei missään suhteessa saa olla alastaan huonompi sen täyttämässä, mitä jokaiselta sotamieheltä vaaditaan". Että näin olisi ollut v 1924 vesittyy sillä, kun hän mainitsee, että "useat luulevat tosin, että kun he vain

kerran tulevat upseeriksi, heidän ei sovi enää missään suhteessa kilpailla miehistön kanssa. Se muka saattaisi alentaa heidän virka-arvoaan ja heikentää heidän vaikutusvaltaansa". Voi hyvin kuvitella "Esiupseerin" tuotumusta, kun hän tämän jälkeen jyrkästi tuomitsee moisen kerettiläisen ajattelutavan.

Nuoren upseerin tulee samoilla palveluksen ulkopuolella metsissä — ei pelkää hukikävelyä — metsästä, ratsastaa ja pyöräillä ruumiinsa terästmiseksi. Saattaisi tuommoisessa leikissä nykyinen virkamies vaikkapa ruostua, varsinkin kun vielä jalat verissä ja muista kivuista huolimatta piti vaan manöovereissä marssia eteenpäin. — Mielenkiintoista on, että nuoren upseerin tuli elää järjellisesti ja välttää kaikenlaisia irstailuja. "Esiupseeri" oli kai kokenut mies, kun näin jätti nuorelle miehelle pienen takaportin.

Kirjanelin toisen osan muodostaa ohjeet käyttäytymisestä palveluksessa. "Käskystä kuvastuu koko esimiehen olemus. Upseerin arvolle on sopimatonta, että hän peittää edesvastuunsa antamalla kaksimielisiä ja epäselviä käskyjä. Lainvastaisia ja sellaisia käskyjä, joita on mahdoton suorittaa, ei saa antaa". Pitämällä hyvää huolta alaisistaan upseerin tulee hankkia näiden rakkaus. Sitteen: "Palkaksi palveluksessa osoitetusta erityisestä innosta voi upseeri — — käyttää päiväpalveluksen loppuajan voimisteluleikkeihin yms." Voi hyvät pyhät, olisipa kiva kuulla juuri metsästä tst:stä hikisenä ja likaisena perjantai-iltapäivänä palaavan joukkueen reaktiot klo 16.10, kun luutnantti ilmoittaa, että "nyt meni niin hienosti, että ennen lomen alkamista ja päivällistä hiukan urheillaan. 1. puolijoukkue pelaa rottupalloa ja 2. puolijoukkue hyppii naruilla. Vaihto klo 16.30". Taitaisipa siinä kuortua kissaltakin karvat!

ANSSI VUORENMAA

Vanhoista kirjoista löytää joskus nykyaikaan varsin soveliaita ajatuksia. Majuri Anssi Vuorenmaa on selaillut upseerin käyttäytymisohjeita vuodelta 1924. Tulisikohan niitä jakaa enemmän nykyisinkin?

Kohdassa käyttäytyminen alaisia kohtaan "Esiupseeri" kehoittaa nuoria upseereita opettelemaan tuntemaan miehensä läpikotaisin, olemaan puolueeton ja kohteilemaan kaikkia samalla tavalla ja rikkomuksen sattuessa epäröimättä määräämään rangaistuksen ja myös panemaan sen toimeen. Sotamiestä ei milloinkaan saa häväistä, loukata tai kohdella halveksien varsinkaan siviilien läsnäollessa.

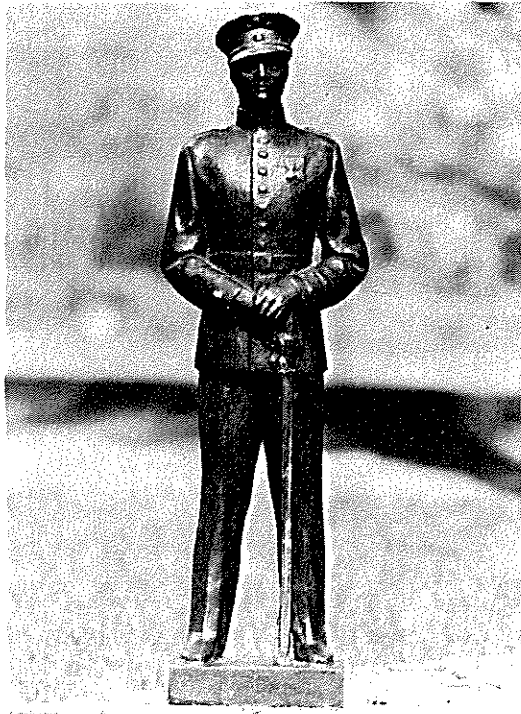
Opettaessaan upseerille anomuksen laadintaa "Esiupseeri" käyttää kevyttä hirttehiuumoripitoista asiatyyppiä, jota valaisee esimerkki: "Äiti kuollut. Anon 5 päivää loman pidennystä. Rykmenttiin ilmoitettu." "Esiupseeri" ei unohda myöskään korostaa sitä, että moinen anomus tuli lähettää joukko-osastoon maksettuine vastauksineen.

III luku on omistettu käyttäytymiselle palveluksen ulkopuolella. On selvää, että ratsupiiskaa ja kannuksia saivat käyttää vain siihen oikeutetut. Silloinkin oli saatevarjo upseerin ongelma, koska "Esiupseeri" jyrkästi kielsi varjon käyttämisen virkapuvun kanssa. Pankaapa veljet mieleenne, että vain rouvia saa suudella kädelle ja vain silloin, jos rouvan käsi oli paljaana. Hyviin tapoihin kuuluu, että "naimattomat upseerit lähettävät uudenvuodenpäivänä käyntikorttinsa tai kukkia (käyntikortti mukana) sellaisen perheen emännälle, jonka luona vuoden kuluessa ovat usein käyneet". Tämänhän voi käsittää miten vain. — Ohjeita tulee kuin turkin hihasta. Sen sijaan "Esiupseeri" ei halua puuttua sellaisiin kuin veitsen käyttämiseen haarukana, kynsien putsamiseen sekä hamppaiden ja korvien kaiveluun päivällispöydässä, koska ne ovat yleisesti paheksuttuja.

Naimattomien upseerien toverillinen seurustelu upseerikasinolla täyttää suurimman osan heidän ajastaan palveluk-

sen ulkopuolella. Tästä seurustelusta ei saa kukaan jäädä syrjään. ”Jos kokonaan jätettäisiin kunkin yksityisen omaksi asiaksi, kuinka suuressa määrin hän antautuu toverien seurustelupiiriin, niin tulisivat ns. yksivaljakot jäämään kokonaan pois, mukavuutta rakastavat erkanisivat vähitellen, puutteellisen kasvatuksen saaneet tuntisivat olonsa tuskalliseksi tovereiden heitä arvostelevasti tarkastellessa.” Mutta ei hätä mitään, ”Esiupseerin” mukaan tällaiset luonteet sopivat vallan hyvin sotilasuralle, sillä heistä useinkin kohoaa teräviä ja lujatahtoisia johtajia.” Näitä nuoria on vain opetettava sovittautumaan järjestelyyn ja koetellun sotilaselämän puitteisiin.”

”Siinä, mikä on kerran oikeaksi tunnustettu, täytyy lujasti pysyä. Mutta missään tapauksessa ei saa ruveta useinkin aivan tyhjänpäiväisten periaatteiden itsepäiseksi esitaistelijaksi. Sellainen on se, joka ei tahdo koskaan erheitään tunnustaa. Tämän lajin tyypillisiä edustajia ovat rauhan ajan periaattelliset ylistäjät, kuten myös kiihkoiset mellastelijat, jotka tahtovat hävittää kaiken eheän vain sen takia, ettei se ole uutta.” Kuulkaa veljet, ei majurina upseerin välttämättä sentään tarvitse olla sillailailla! □

ONKO SINULLAKIN
ENSI VUOSI TURVATTU?

LAHDEN KADETTIPIIRIN TOIMINTAA

Turvallisuustoiminnan seminaari

Lahden Kadettiipiiri järjesti keväällä 1975 toistamiseen turvallisuuspoliittisen seminaarin. Tänä vuonna oli kohteena Lahden talousalueella olevien peruskoulun ala-asteen ja kansakoulujen opettajat. Viime vuonnahan vastaava seminaari, joka kesti kaksi päivää, oli tarkoitettu Lahden talousalueen oppikoulujen ja lukioiden opettajille. Seminaarikutsu oli otettu vastaan erittäin myönteisesti sillä osallistuihan seminaariin lähes 60 opettajaa eri kouluista.

Seminaarissa esiteltiin turvallisuustoimintaa alustuksin ja eri esitelmin joista mainittakoon puolustustaloudellisen suunnittelukunnan toimistopäällikön eversti evp V Haukilahden esitelmä taloudellisesta maanpuolustuksesta. Ennen seminaaria oli muodostettu työryhmä varuskunnan upseereista ja kansakoulujen opettajista joiden tehtävänä oli laatia oppituntisuunnitelma turvallisuustoiminnan opetuksesta peruskoulun ala-asteella ja kansakoulussa. Ko oppituntisuunni-

telma käsitti 22 eri kuvaa teksteineen joka esitettiin seminaarissa saaden kaikkien osallistujien hyväksymisen. Seminaarissa esiintulleiden toivomusten perusteella ko oppituntisuunnitelma korjattiin, monistettiin ja lähetettiin lähes 100:n kouluun Lahden talousalueella. Oppituntisuunnitelma käsiteltiin myöskin Lahden kansakoulujen johtokunnassa joka hyväksyi sen käytäntöön otettavaksi kouluissaan. Lahden kaupunki monistuttikin kustannuksellaan kaikkiin kouluihin kuultokuvat ko oppitunneista.

Syksyn kuluessa on lisäksi kaksitoista Lahden ympäristön koulua tilannut ko kuultokuvat, jotka on lähetetty kouluille käytettäväksi opetuksessa.

Aiheena SALT

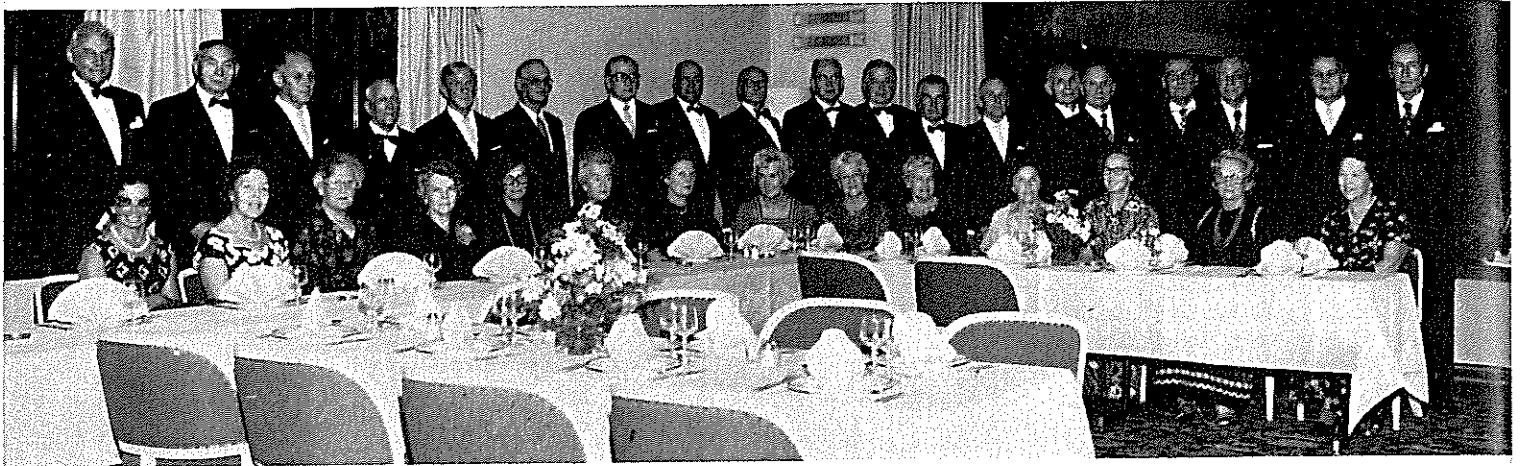
Lahden Kadettiipiirin järjestämässä syystilaisuudessa 13.11.75, joka oli tarkoitettu sekä varuskunnan että evp upseereille, kohokohtana oli kenraalimajuri evp U Mielosen esitelmä aiheesta ”SALT”.

Tilaisuuden avauksen suoritti kadettiipiirin puheenjohtaja majuri V K Simola joka avaussanoissaan toi esille sen myönteisen suhtautumisen mitä Lahden alueen eri oppilaitokset ovat osoittaneet Lahden Kadettiipiirin tiedottamiselle kouluissa maanpuolustuksesta ja maanpuolustustahdosta. Esimerkkinä kadettiipiirin puheenjohtaja mainitsi opettajien runsaan osanoton kevään seminaariin. Edelleen useiden koulujen kuvamateriaalilaukset turvallisuustoiminnan oppitunnista syksyn kuluessa ja sen, että joulukuun 5 pv:nä on pyydetty Lahden Kadettiipiiriltä esitelmääpuu kymmeneen kansa- tai peruskouluun.

Kenraalimajuri Mielosen esitelmä aiheesta ”SALT” kokosi salin täyteen kuulijoita. Kuultiin asiantuntijan selostus SALT neuvottelujen eri vaiheista ja sen merkityksestä voimatasapainon säilyttämiseksi, edelleen ydinaseiden ominaisuuksista ja niiden taloudellisista kustannuksista jotka myös suuresti vaikuttavat suurvalloissakin.

Esitelmän jälkeen nautittiin yhteinen kadettipäivällinen. V.S.

KADETTIKURSSIEN KUULUMISIA

12. Kadettikurssi 45 vuotta

Kadettikurssimme vietti 45-vuotisjuhlaansa Helsingissä 12.-13.9.1975. Juhlallisuuksiin osallistui 19 kadettiveljeä rouvineen, joukossa aina USA:sta saakka juhlaan saapunut kadettivelji Eino E. Lassila.

Perjantaina 12.9. klo 14 suoritimme kunniakäynnin Hietaniemen sankarihaudoille ja laskimme kurssimme kukkalaitteet Sankariristille ja Suomen Marsalkan haudalle. Klo 14,30 siirryimme tervetuliaiskahville Laulu-Miesten talolle, jossa Aijol Brandt lausui osanottajat tervetulleiksi. Kahvinjuonnin jälkeen pidettiin kurssin juhlakokous, jonka päätteeksi lainoppinut kadettiveljemme Armo Karkaus esitti näkemyksiään Vapaussodan alkuvaiheista ja ns. Mäntsälän kapinasta.

Iltajuhlaa vietimme Kalastajatorpan Keltaisessa salissa rattoisan keskinäisen seurustelun merkeissä. Yhteisen illallisen aikana piti Olavi Lumiala kurssimme historiikkiin niveltävän puheen, josta ilmeni mm., että 45 vuotta sitten valmistuneesta 63 upseerista on 29 elossa. Sodissamme kaatui 8 kadettiveljeä. Kurs-

simme on juhluvuosien lisäksi vsta 1967 lähtien kokoontunut vuosittain yhteisille kesäretkeilyille, joita on tehty Savonlinnaan, Tampereelle, Haminaan, Maarianhaminaan, Hämeenlinnaan (Aulanko) ja Porvooseen (Haikko).

Iltajuhlaan olivat tervehdyksensä lähettäneet edesmenneen kurssivanhimpamme Uljas Käkösen puoliso rouva Kerttu Käkönen sekä Kanadassa nykyisin asuva kadettiveljemme, Mannerheimristin ritari Tauno Viiri, joka tervehti kurssitovereitaan ”Vänrikin” sä-

Yhteistäpä meille paras,
horjumaton alttius,
kunto verin vahvistettu,
omantunnon todistus.

Puheessaan naisille naisten vuotta mottonaan pitänyt kadettivelji Lars Rönquist väläytteli ennakkonäkymiä miehen tulevasta asemasta naisjohdoisessa yhteiskunnassa, päätyen kuitenkin toteamukseen:

.... tosiasiaa hän on aikojen alusta ollut valtiattaremmen ja rakkautemme, ylpeytemme.

Paljosta olemme oppineet kieltäytymään, mutta naisesta – rakkautemme kohteesta – EI!

Eläköön orjuuttajamme!

Pikkupöytiin siirryttyämme ilahdutti Eric Åkerman läsnäolijoita esittämällä luutulla itseään säestäen sepittämänsä Kadettikavalkadin? I osan. Eivät ole Eric-veljenkään kadettiajoilta tunnetut taidot päässeet vuosikymmenien saatossa ruostumaan.

Illan myöhäisemmässä vaiheessa seurasivat Åkerman'in ja Lindholm'in kaifilämiesitykset. Åkerman'in kuvauskohteina URR:n ja Panssarivaununpataljoonan 50-vuotisjuhlit sekä kurssimme

vierailu hänen kesäaunnollaan Henrikberg'issä. Olli Lindholm'in hieno musiikkinauhoitettu esitys siirsi puolestaan meidät menneitten kesäretkeilyjen näkymiin ja muistoihin.

Innokkaimmat meistä ehtivät vielä illan kuluessa pyörähdellä Pyöreän Salin parketilla, joskin ne tanssiaskleet pyrkivätkin pysyttelemään enemmän kadettiaikojen opituissa kuin nykynuorison ’kuntohyppelyssä’. Kaiken kaikkiaan – rattoisa ja viihtyisä ilta.

13.9. klo 10,30 kokoонуimme hienoisen tiikusateen saattamina Postitalon aukealle, josta siirryimme bussikulketuksiin Santahaminaan tutustuaksemme siellä Kadettikouluun. Kadettikoulun edustajana toivotti evl Ahlqvist kurssimme tervetulleeksi ja johdatti meidät oikopäätä opintorakennuksen luentosaliin. Täällä saimme kuulla hänen rainakuvin valaistun esityksensä koulun nykyisestä organisaatiosta ja kadettien koulutuksesta. Pikaisen kiertokäynnin jälkeen järjestäydyimme oppilasrakennuksen Sankariaulaan, jossa kurssimme edustajat laskivat kukkia Sankarien taulun juurelle kahden juhlapukuisen kadettin seistessä niiden äärellä kunniavartiona. Yksinkertainen mutta vaikuttava tilaisuus kaatuneita kunniottaen!

Kadettikoululta siirryimme lounaalle Santahaminan Varuskunnan Upseerikerholle. Asianmukaisten kiitospuheitten ja keskinäisen seurustelun merkeissä kuuluivatkin nuo pari tuntia kuin huomaimatta ja niin olikin aika jättää näkemiin-toivotukset ystäville ja siirtyä kukin omiin kotiympyröihinsä. Kurssikokouksemme päätöksen mukaisesti kokoонуimme kevätkesällä -76 jälleen yhteiselle kesäretkeilylle – tällä kertaa Lahteen.

Olli

45. Kadettikurssi ja 30. Merikadettikurssi 15 vuotta

"Soisimme kernaasti yhdessäolon kassaamme matka tekis mahtavan kolon joten Aulangon syksyyn vain tämä tervehdys tässä etenkin daameja olkoon se viihdyttämässä"

Edellä oleva lainaus on osa viiden runoratsun tarvonnasta Faaraoiden maassa hetkellä, jolloin 45. Kadettikurssi ja 30. Merikadettikurssi aloittivat 15-vuotisjuhlaansa vieton Hämeenlinnassa 18.10.75.

Kurssin hämeenlinnalaisten kaaderien ohjelmoima Aulangon viikonloppupaketti alkoi kadettiväapelimme perhejunailulla, Riitta johdatti daamimme Hätilän päiväkotiin ja Lasse kaaderinsa kunniakäynnille Ahveniston sankarihaudoille.

Vaikka lastenhoidon sektorilla kurssimme mielenkiinto kohdistuikin tällä hetkellä yleensä kouluikäisiin, lähti Hätilän päiväkodista eräitä ideoita eri puolille Suomea tarjottavaksi "hämeenlinnalaisina ratkaisuin" sekä varuskuntien että kaupunkien päättävälle elimille.

"Kultakeskuksen" hymyilevät esittelijät saivat daameiltamme itselleen ja firmalleen kunniaa ja kultaahan heillä on jo omasta takaa. Moderni ja työntekijöilleen parhaan mahdollisen työympäristön tarjoava yritys on aina tutustumisen arvoinen kohde joten tervehdyksemme "Kultakeskukselle" sekä päiväkodin isännälle, Hämeenlinnan kaupungille.

Upseerikerholle siirtyneet kaaderit totesivat kahvia juodessaan, että ESSL voi sittenkin olla suurin, kaunein ja tärkein, vaikka eriäviä mielipiteitäkin uskallettiin esittää kadettiväapelimme esitelmöidessä. Varsinainen kurssikokous sujui etukäteen laaditun kokouspöytäkirjan mukaisesti ja vain kerran kaikki uhkasi mennä päällelleen "Toron" erehtyessä kannattamaan sihteeriä. Odotetun mutta silti yllättävän kiitospuheen jälkeen saunottiin ja illaksi kiiruhdettiin takaisin Aulangolle.

Alkuillan ainekset olivat seuraavat: täysikuu, Vodka Polar, E-pöytä, maittava illallinen, hyvät juomat, lyhyet na-

sevat puheet ja malja Sinulle ja daamillesi kurssivele, joka et ollut paikalla tuona iltana Aulangolla.

"Kerran vielä pojat" pyörähti käyntiin Leppäsen, Kuuslan ja Virtasen voimin Tavastin jatkoilla sen kuuman yön alkaessa. Aamu vahvistettiin sitten virallisesti alkaneeksi vasta hotellin uimaaltaassa, jolla todettiin olevan samoja tervehdyttäviä ominaisuuksia kuin Kadettikoulun altaallakin.

Se siitä, mutta me Hämeenlinnaan koontuneet (28) päätimme: "Vuonna 1980 Helsingissä", olethan silloin mukana sinäkin nyt kotiin jäänyt kurssivele.

Kadetti n:o 3940

KADETTIKUNTA RY

TUE TALOUTTA – TILAA TOIMISTOSTA!

Adressit (tekstauksesta lisämaksu)

- 2-lehtiset	4,00 mk
- 4-lehtiset	5,00 mk
- keinoahkakantiset	45,00 mk
- pienoisadressit	1,00 mk

Kortit

- kutsu-, kiitos- ja joulukortit	0,50 mk
- kortit ilman tekstiä	0,50 mk
- pöytäkortit	0,30 mk

Matriikkelit - Kadettiupseerit 1920-70 10,00 mk

Solmiot + taskuliinat (Kadettikunnan tunnuksella)

- Tummansiniset	25,00 mk
- Viininpunaiset	25,00 mk
Viirit ja merkit	
- Kadettikunnan viirit	50,00 mk
- Kadettikunnan pienoismerkit	15,00 mk

Tilausosoite

Punavuorenkatu 14 B 32
00150 HELSINKI 15
Toiminnanjohtaja puh 90-665137
Toimistonhoitaja puh 90-665739

VUONNA 1976 MERKKIPÄIVÄÄNSÄ VIETTÄVÄT JÄSENET

KADETTIKUNTA YHTYY ONNITTELUIHIN

80 vuotta

Heimolainen Bernhard	ev evp	2. k.	7.8.76
Oksanen, Erik Johan Adolf	evl evp	3. k.	10.1.76

75 vuotta

Aarnio, Matti Armas	ev evp	8. k.	24.2.76
Christiansen, Arne Ingemand	kapt evp	4. k.	22.7.76
Grönvall, Ragnar Robert	kenrm evp	2. k.	28.2.76
Harju-Jeanty, Jean William R.	ev evp	4. k.	7.10.76
Hartikainen, Erkki Johannes	evl evp	8. k.	11.12.76
Harvila, Lauri Ilmari	ev evp	5. k.	26.8.76
Hämeen-Anttila, Yrjö Sakari	evl evp	4. k.	1.9.76
Jokipaltio, Pekka	ev evp	5. k.	19.5.76
Karanko, Väinö	ev evp	8. k.	5.4.76
Kyläsalo, Gustaw Erik	maj evp	14. k.	21.1.76
Kyrklund, Konrad Johannes	ltn evp	4. k.	7.1.76
Lindfors, Göran Matias	maj evp	4. k.	21.12.76
Lundström, Alfred Albert V.	maj evp	3. k.	22.1.76
Merenheimo, Urho Ilmari	evl evp	5. k.	13.7.76
Nordenstreng, Bertel Fredrik	maj evp	8. k.	24.3.76
Nummi, Ruben Rafael	maj evp	9. k.	28.7.76
Ojanperä, Paavo Antero	maj evp	5. k.	27.6.76
Olanterä, Lauri	maj evp	7. k.	6.9.76
Pietiläinen, Niilo Aleks	maj evp	5. k.	7.5.76
Rajanti, Niilo	maj evp	8. k.	24.10.76
Rantanen, Antti	maj evp	20. k.	12.1.76
Savonjousi, Kai Lorenzo I.	kenrl evp	2. k.	10.4.76
Soivio, Sulkko Uolevi	maj evp	5. k.	23.12.76
Sotisaari, Lauri	kenrm evp	4. k.	5.7.76
Tara, Erkki Olavi	ev evp	6. k.	15.12.76
Virtanen, Kalle Lauri	ev evp	9. k.	22.3.76

70 vuotta

Aarva, Hille Olavi	maj evp	13. k.	13.8.76
Ahonen, Martti Eenokki	maj evp	15. k.	31.7.76
Blomqvist, Karl Holger	maj evp	26. k.	30.1.76
Bremer, Lauri Johannes	ev evp	11. k.	23.6.76
Cederberg, Paul	evl evp	2-rt k.	20.7.76
Erwe, Teppo Untamo	maj evp	11. k.	9.1.76
Hassinen, Veikko	ev evp	1-rt k.	30.9.76
Hautala, Martti Severi	evl evp	13. k.	11.11.76
Henriksson, Lars Hjalmar	evl evp	1-rt k.	9.1.76
Hirva, Reino Erkki	kenrl evp	10. k.	20.10.76
Huttunen, Heikki Pellervo	maj evp	18. k.	2.12.76

Jaakonkari, Jaakko Johannes	maj evp	11. k.	2.5.76
Karas, Heikki Olavi	maj evp	2-rt k.	15.10.76
Kaukolahti, Oma Erkki	evl evp	15. k.	2.9.76
Kijanen, Kalervo	komdri evp	4-me k.	2.10.76
Kivijärvi, Jorma	kapt evp	10. k.	12.1.76
Kopra, Tauno Toivo	kenrl evp	11. k.	11.5.76
Koski, Kalle Jalmari	evl evp	1-rt k.	9.2.76
Kuistio, Heikki Johannes	evl evp	10. k.	7.3.76
Kuovi, Veli Kustaa Israel	maj evp	14. k.	15.7.76
Kuvaja, Eino Hjalmar	evl evp	17. k.	17.6.76
Lahdenperä, Erkki	maj evp	19. k.	26.2.76
Laurosela, Pentti	maj evp	13. k.	22.7.76
Lehtisaari, Kaarlo Johannes	maj evp	16. k.	19.5.76
Lennes, Oiva Uljas	k-amir evp	4-me k.	2.9.76
Lumme, August Jaroslav K.	evl evp	11. k.	1.4.76
Magnusson, Thure Ragnar	maj evp	10. k.	9.5.76
Mattila, Aimo Ensio	ev evp	11. k.	16.10.76
Maunula, Aatos Aarne	kenrl evp	13. k.	23.2.76
Merimaa, Reino Johannes	maj evp	10. k.	3.10.76
Murtti, Ilmari	evl evp	14. k.	10.2.76
Nikunen, Leo Johannes	evl evp	10. k.	8.3.76
Palmroth, Reino Wilhelm	maj evp	9. k.	2.4.76
Penttilä, Eino	maj evp	12. k.	27.8.76
Pesonius, Veikko Valter Olavi	ev evp	10. k.	3.8.76
Piirta, Arvi	maj evp	14. k.	1.1.76
Pöyry, Arvo Olavi	maj evp	3-rt k.	29.4.76
Rahka, Eino Albert	evl evp	13. k.	3.12.76
Rantakylä, Ferdinand	maj evp	11. k.	1.11.76
Raski, Reino Rafael	maj evp	11. k.	17.8.76
Riikilä, Paavo Mauri	maj evp	10. k.	20.4.76
Rinne, Eero Viljo	maj evp	10. k.	18.5.76
Rysä, Osmo Rafael	evl evp	8. k.	19.4.76
Saukkonen, Aimo Ilmari	komdri evp	3-me k.	12.9.76
Sunell, Erik	maj evp	10. k.	8.1.76
Tamminen, Erkki Johannes	maj evp	2-rt k.	18.5.76
Teppola, Leo Nestori	evl evp	11. k.	7.4.76
Tirkkonen, Väinö	komkapt evp	4-me k.	11.5.76
Toiviainen, Lauri Mauno	evl evp	13. k.	22.7.76
Wallden, Werner	evl evp	9. k.	1.1.76
Vara, Erkki Birger	evl evp	14. k.	18.10.76
Wetterstrand, Leo Pietari	maj evp	17. k.	19.9.76
Willman, Albert Aulis	komkapt evp	4-me k.	13.8.76
Väänänen, Erik Alfred	evl evp	14. k.	1.4.76

60 vuotta

Aho, Aarne Veli Antero	maj evp	27. k.	20.6.76
Aho, Aimo Kaarlo	maj evp	27. k.	11.9.76
Artto, Antero Eino-Pekka	evl evp	19. k.	17.4.76
Frick, Martti Leonard	ev evp	24. k.	1.4.76
Halmevaara, Kai Yrjö	kenrl	22. k.	9.4.76
Harjapää, Olle Mauri	maj evp	22. k.	26.6.76
Herkamaa, Taisto Heikki	evl evp	26. k.	17.7.76
Herlevi, Heikki Johannes	komkapt evp	10-me k.	2.6.76
Herttua, Eino Matias	evl evp	12-me k.	30.1.76
Hirva, Eino Olavi	ev evp	20. k.	25.10.76
Holma, Klaus Heikki	maj evp	21. k.	11.4.76
Hyytinen, Niilo Antero	maj evp	21. k.	22.1.76
Jokelainen, Matti Edvard	evl evp	22. k.	16.5.76
Järventaka, Lauri Ilmari	maj evp	14-me k.	23.2.76
Kaakinen, Olavi Aleksander	kenrm	23. k.	17.10.76
Kalima, Martti Tauno J.	maj evp	23. k.	27.9.76
Kangas, Jaakko Johannes	evl evp	25. k.	12.7.76
Kaukovaara, Erkki	komkapt evp	14-me k.	20.12.76
Kauppinen, Osmo Kalervo	maj evp	23. k.	2.4.76
Kervola, Aimo Johannes	maj evp	20. k.	18.7.76
Kianto, Jorma Gabriel Sotavalta	kapt evp	26. k.	15.12.76
Klöff, Tapani Ensio	kenrm	21. k.	16.3.76
Koivu, Arvi Erik	kapt evp	24. k.	6.5.76
Komulainen, Veli Arvo Olavi	kom evp	13-me k.	24.6.76
Koskivaara, Veikko Uljas Voitto	maj evp	24. k.	21.8.76
Kotiranta, Boris	maj evp	25. k.	4.10.76
Kurki, Aarre Johannes	ev evp	12-me k.	20.7.76
Kähönen, Uuno	maj evp	26. k.	21.11.76
Laaksonen, Knut Börje Gustav	evl evp	21. k.	14.2.76
Leino, Tauno Rikhard	evl evp	26. k.	30.3.76
Leinonen, Jorma Juhani	maj evp	27. k.	15.7.76
Linnamaa, Kauko Arvo Oskari	kapt evp	21. k.	8.3.76
Liukonen, Olavi Aatos	ev evp	21. k.	8.1.76
Loiviola, Alvar Adolf	kapt evp	27. k.	7.8.76
Malmari, Paul Amor	maj evp	23. k.	13.9.76
Malmivaara, Väinö Juhani	evl evp	24. k.	13.10.76
Marte, Aksel Johannes	maj evp	20. k.	25.3.76
Miettinen, Kaarlo Olavi	inskenrm evp	12-me k.	9.2.76
Mäkinen, Jorma Unto Ensio	kapt evp	21. k.	17.4.76
Ojala, Niilo Vilhelm	kapt evp	26. k.	24.3.76
Parma, Lauri Pietari	kaptl evp	11-me k.	21.5.76
Pekuri, Lauri Olavi	ev evp	24. k.	6.11.76
Pesonen, Aimo Johannes	maj evp	26. k.	21.12.76
Pietinen, Otso Aarne	ylil evp	27. k.	19.9.76
Pohjolainen, Jorma Allan Antero	maj evp	25. k.	25.11.76
Pulkkanen, Jouko Ensio	evl evp	26. k.	14.5.76
Rantalainen, Veikko	evl evp	23. k.	23.7.76
Ratia, Pentti Josef	maj evp	13-me k.	1.9.76
Rautsi, Pentti Aimo Johannes	kapt evp	27. k.	1.7.76
Rinne, Jouko Kalevi	maj evp	24. k.	3.11.76
Ruuskanen, Kaarlo Juhani	maj evp	22. k.	28.9.76
Saresmaa, Yrjö Fredrik	kapt evp	26. k.	22.4.76
Sarro, Poju Olavi	evl evp	23. k.	4.12.76
Sarvimäki, Leo Erik	komkapt evp	14-me k.	14.6.76
Savanti, Alpo Ilmari	evl evp	23. k.	12.10.76
Savaste, Karl Gustaf	maj evp	20. k.	10.6.76
Savonius, Carl-Gustaf Selim	maj evp	24. k.	26.8.76
Seitola, Erkki Urho	evl evp	25. k.	13.8.76
Seppovaara, Ossi Tor	maj evp	23. k.	17.7.76
Suorsa, Eino Emil	ev evp	21. k.	21.8.76
Sylvänne, Eino Jalmary	maj evp	22. k.	5.1.76
Syvänen, Sulo Benjamin	maj evp	21. k.	21.3.76
Tainio, Matti Kalervo	maj evp	21. k.	22.1.76
Talvisara, Toivo Kristian	ylil evp	26. k.	16.9.76
Tolvanen, Kari Oula Erkki	evl evp	21. k.	13.12.76
Tuomas-Kettunen, Magnus Erik	maj evp	20. k.	19.9.76

Veranen, Eero Edvard	ev	11-me k.	7.6.76
Vesterinen, Hannes	maj evp	26. k.	1.7.76
Viljanen, Leevi Antero	ylil evp	26. k.	29.5.76
Viuhkonen, Sulo Adolf	maj evp	24. k.	6.11.76
Väänänen, Niilo Elias	ev	22. k.	16.7.76
Ylikoski, Yrjö Sakari	maj evp	25. k.	16.10.76
Zilliacus, Aimo Aleksanteri	evl evp	26. k.	13.8.76
Örö, Lars Ferdinand	komkapt evp	13-me k.	22.4.76

50 vuotta

Ahonen, Raino Ahti	ev	29. k.	19.2.76
Aspinjaakko, Vilho Olavi	evl	19-me k.	13.7.76
Falin, Leo	evl evp	31. k.	23.1.76
Haapalinn, Osmo Antero	maj	37. k.	7.8.76
Haaranen, Kalle Heikki Juhani	kapt evp	30. k.	28.1.76
Harmaala, Jouko Tapio	maj evp	29. k.	15.7.76
Hendunen, Erkki Veikko	evl	29. k.	21.11.76
Hyvärinen, Risto Ilmari Antero	evl evp	20-me k.	23.4.76
Jahukainen, Jouko Elias	evl evp	30. k.	26.1.76
Jousi, Tauno Tapio	evl	29. k.	8.2.76
Järvinen, Pentti Johannes	evl	31. k.	16.9.76
Kaira, Erkki Rainer	ev	32. k.	5.6.76
Kajaani, Johan Aarni Veikko	evl evp	19-me k.	6.1.76
Kangaspunta, Väinö	ev	29. k.	2.12.76
Karhunen, Veikko Olavi	maj	43. k.	26.5.76
Karusto, Aarno Juhani	maj evp	28. k.	23.1.76
Kautonen, Urpo Erkki	maj evp	30. k.	16.5.76
Kirjavainen, Erkki Ilmari	ev	29. k.	1.1.76
Koho, Lauri Anselm	kenrm	28. k.	23.3.76
Kohtamäki, Heimo Olavi	evl evp	31. k.	17.6.76
Koskinen, Ilpo Arto	ylil evp	34. k.	9.12.76
Kärpänoja, Kalervo Valdemar	ev	30. k.	22.5.76
Leskinen, Veikko Edvard	kom evp	22-me k.	25.5.76
Manner, Leo Ilmari	evl	31. k.	13.9.76
Maunula, Aarre Kalevi Juhani	evl evp	29. k.	17.5.76
Nordgren, John Bjarne	evl evp	28. k.	15.9.76
Palmén, Niilo Torsti	evl evp	29. k.	26.10.76
Penttilä, Erkki Johannes	evl evp	31. k.	30.7.76
Pyykkö, Martti Olavi	kapt evp	33. k.	30.10.76
Rikkonen, Erkki Olavi	evl evp	29. k.	12.6.76
Roudasmaa, Stig Torbjörn	evl	30. k.	7.7.76
Ryönänkoski, Urpo Uljas	kapt evp	29. k.	19.10.76
Siiilos, Kurt Alfred	kapt evp	29. k.	16.5.76
Talvioja, Aarne Uolevi	ylil evp	34. k.	29.12.76
Tikka, Lauri Olavi	evl evp	19-me k.	18.1.76
Tilli, Jorma Oskari	evl	29. k.	13.5.76
Tirkkonen, Teuvo Tapani	maj evp	29. k.	29.1.76
Tuhkunen Kalevi Kullervo J	maj evp	29. k.	3.11.76
Tukiainen, Ahti Ensio	maj	24-me k.	1.4.76
Vartiainen, Aarne Olavi	evl evp	29. k.	12.1.76
Wikman, Matti Ossian	maj evp	30. k.	31.8.76
Wuoti, Erkki	maj evp	29. k.	25.12.76
Väyrynen, Pentti Johannes	ev k.	20. k.	10.5.76

Ei ikä puntarissa paina.

Suomalainen sananlasku

ITSE ASIASTA

Ylennetty kapteeniksi

Häkkinen Niilo Pekka Taavetti	51. k.	1.11.1975
Karvala Raimo Juhani	51. k.	1.11.1975
Louhimies Veli Pekka	51. k.	1.11.1975
Vehkomäki Leo Antero	51. k.	1.11.1975

Myönnetty ero

Kapt Tukeva Tarmo Jukka Tapani	47. k.	1.11.1975
Evl Järvillehto Antti Jaakko	33. k.	1. 1.1976

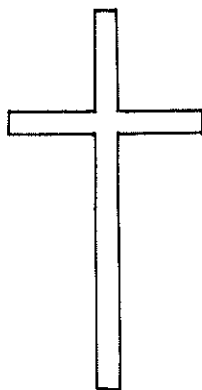
VUONNA 1975 MAANPUOLUSTUS TYÖTÄMME TALOUDELLISESTI TUKENEITA

Maanpuolustuksen Kannatussäätiö
Maanpuolustuksen Tuki r.y.
Metallikutomo Oy
Suomen Rakennusurakoitsijaliitto r.y.
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta
Uuden Päivän Rahasto

Onnea Vuodelle 1976

Kiittäen

Kadettikunta r.y.

IN MEMORIAM

Everstiluutnantti
Paarma
Bengt Olavi
s. 6.12.1911
k. 25.9.1975
Kad. n:o 1906
24. kurssi

Everstiluutnantti
Turpeinen
Pentti Olavi
s. 5.10.1903
k. 7.10.1975
Kad. n:o 287
13. kurssi

Eversti
Meller
Tauno Olavi
s. 21.12.1908
k. 16.10.1975
Kad. n:o 787
13. kurssi

Everstiluutnantti
Hahti
Yrjö Aarne
s. 20.1.1902
k. 2.11.1975
Kad. n:o 145
3. kurssi

Majuri
Hyttinen
Tuomas
s. 25.11.1905
k. 7.11.1975
Kad. n:o 694
11. kurssi

Valmet luo vankkaa kuvaa suomalaisesta laadusta.

Laivat, paperikoneet, sähköjunat, traktorit, dieselmoottorit, trukit, ilmastointilaitteet, teollisuusinstrumentit, urheilu- ja metsästysaseet.

Valmet-tuotantoa, joka tunnetaan viidessä maanosassa korkealaatuisena, loppuun saakka viimeisteltynä. Valmet tutkii, suunnittelee, kouluttaa. Valmet etenee kohti uusia tavoitteita teknisen kehityksen etulinjassa.

VALMET

Haluatko antaa lahjan ystävällesi. Tai ottaa osaa iloon tai suruun, joka on kohdannut sukulaisiasi tai tuttaviasi. Haluatko itsellesi hyvän kirjan tai seinällesi kadotetun kotiseutusi kartan.

Karjalan Liitto palvelee sinua. Osoitteemme on

KARJALAN LIITTO

Karjalatalo

Kullervon puisto

00610 Helsinki 61

puh. 90 - 79 90 77.

ONNITTELU- JA SURUADRESSEJA

ONNITTELUADRESSIT

— VAAKUNA

— KANNEL

SURUADRESSIT

— HOLVIKAARI

— LINNUT

KIRJOJA

- KARJALA — MUISTOJEN MAA
- RAKAS ENTINEN KARJALA
- SORTAVALAN MLK:n MUISTOJA
- WIIPURIN KAUPUNGIN HISTORIA
- SIIRTOKARJALAISEN TIE
- VALAMO-KIRJA
- KARJALAN PRASNIEKAT
- SAPARO TURE
- AURINKOKYLÄN LAPSET YM.

KARTTOJA

- MUISTOJEN KARJALA
- LUOVUTETUN KARJALAN KARTTA
- WIIPURIN KARTTA
- PITÄJÄKARTAT
- ANTREA
-
-
-
-

LAHJAESINEITÄ

- KARJALA-VIIRIT, LIPUT
- KUKKOPILLIT, SAVIASTIAT
- KYNTTILÄT, KYNÄT
- AVAINKOTELOT, KUKKAROT
- KARJALATALO-KORTIT YM.

